

DATED
NEWS
DELIVER BY
SATURDAY
AUGUST 25

LAIKS

WEEKLY NEWS
PERIODICAL
POSTAGE PAID
AT METUCHEN, NJ
AND ADDITIONAL
MAILING OFFICE
(USPS 301-500)
ISSN 1089-8832

Published 48 times per year except the first week of May, the last week in June, the second week in September, the last week in December

Published weekly by: Latvian Newspaper "Laiks", Inc., 596 Middlesex Ave., Metuchen, NJ 08840

POSTMASTER: Send address change to: "Laiks", 596 Middlesex Ave., Metuchen, NJ 08840

Phone: 732-549-0445; Fax: 732-549-0466; E-mail: LaiksDSR@aol.com

Lasiet tīmeklī!
www.laiks.us

Volume LXIII Nr. 33 (5587)

2012. gada 25. augusts – 31. augusts

VĪTOLU FONDAM 10 GADI

16. augustā Rīgā, viesnīcas *Reval Hotel Latvia* telpās notika Vītolu fonda gadskārtējā tikšanās, šoreiz desmitā pēc kārtas.

(Vairāk lasiet mūsu laikraksta nākamajā numurā!)

Rīga svin svētkus

Foto: Imants Urtāns

Rīgas
svētki
2012
17. – 19. augusts

Nedēļas nogalē no 17. līdz 19. augustam norisinājās Rīgas pilsētas svētku notikumi. Rīdzinieki un viesi pulcējās sarīkojumos, koncertos, apmeklēja tirdziņus pilsētas laukumos un krāšņo ugunošanu Daugavmalā. Attēlos koncerts Rīgas Rātslaukumā un dažādu gadsimtu rīdzinieki Alberta ielā.

Gaŗezera vasaras vidusskolas 48. mācību vasaras izlaidums

Foto: Dzidra Tropa

Pie Latvijas un GVV karogiem skolas absolventi (no kr. puses) Krista Zamura, Kaspars Mikelšteins, Tija Pūtele, Ariāna Daukša, Nikolajs Keizers un Astrīda Kreile

Agraŗā rītā vēl nav pierimuŗas putnu dziesmas, kad ŗā gada 5. augustā ar seviŗķu rosmi savas dienas gaitas bija sākusi Gaŗezera vasaras vidusskolas (GVV) audzēkņu, audzinātāju un skolotāju saime. Pēc daŗām stundām Graŗu paviljonā sāksies GVV audzēkņu svinīgais 48. mācību vasaras izlaiduma akts. ŗi

ir diena, kuŗai gatavojuŗies vai visi Gaŗezera ļaudis, audzēkņu vecāki, viņu draugi, kuŗi latvieŗu centrā ir ieraduŗies jau dienu agŗāk, lai būtu aculiecinieki GVV audzēkņu mācību vasaras noslēguma diŗkoncertam, kas ik gadu tiek gaidīts ar nepacietību.

(Vairāk lasiet 18. lpp.)

Latvian newspaper
LAIKS

Frequency: WKLY EXC 1ST WK - MAY; LAST WK - JUN;
2nd WK - SEPT; LAST WK - DEC

Latviešu nedēļas laikraksts

Iznāk sestdienās, 48 reizes gadā
Redakcija Rīgā, Ausekļa ielā 14-2, Rīga, LV-1010, Latvija.
Tālr. +371 67326761, fax +371 67326784,
e-pasts - redakcija@laiks.us
mājaslapa - www.laiks.us

Kantoris ASV: 596 Middlesex Ave., Metuchen, NJ 08840, USA
Tālr. 732-549-0445, fax. 732-549-0466, e-pasts - LaiksDSR@aol.com

Abonēšanas maksa ASV dolāros: 1 gadam US \$ 136.00;
6 mēn. US \$ 78.00; 3 mēn. US \$ 45.00.

Neizlietotus manuskriptus un fotoattēlus redakcija neuzglabā.
Redakcijai ir tiesības iesūtītus materiālus izmantot arī saīsinātus.
Laikrakstā iespējams, ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos
rakstos izteiktās domas ar redakcijas viedokli par pašu jautājumu
var arī nesaskanēt.

Par reklāmas vai sludinājuma saturu atbild reklamdevējs.

Redaktore: Ligita Kovtuna

Tālr.: +371 67326761, +371 29439423, fakss: + 371 67326784,
e-pasts: ligita@laiks.us
Rīgā, Ausekļa ielā 14-2, LV-1010

Redaktore ASV: Astra Moora

Tālr./fakss: 818-980-4748, e-pasts: laiks@juno.com,
astere2000@aol.com (fotografijām)

6157 Carpenter Ave. North Hollywood CA 91606 USA

Kanadas ziņas: Mārtiņš Štauers: tālr.: 514-639-8722,
e-pasts: stauvers@yahoo.ca, 104-3000 Notre Dame Street,
Lachine, QC, H8S 2H1
Rūdolfs Norītis: tālr.: 416-425-4613, fakss: 416-425-4615,
5 Shady Golfway, Unit 1416 Don Mills, ON M3C 3A5

Reklāma laikrakstā Laiks un mājaslapā www.laiks.us
ASV - Tālr. 732-549-0445, fax. 732-549-0466,
e-pasts - LaiksDSR@aol.com
Rīgā - Ausekļa ielā 14-2, Rīga, LV-1010, Latvija.
Tālr. +371 67326761, fax +371 67326784,
e-pasts - redakcija@laiks.us

ABONĒJIET LAIKRAKSTU **LAIKS**

"LAIKA" abonements ASV maksā: 3 mēnešiem	US \$45,-
6 mēnešiem	US \$78,-
1 gadam	US \$136,-
Gaisa pasts 1 gadam ASV	US \$225,-
6 mēnešiem	US \$120,-

Ārpus ASV "LAIKS" tiek piesūtīts tikai pa gaisa pastu

Kanadā 1 gadam US \$235,-
pusgadam US \$125,-

Latvijā 1 gadam US \$235,-
pusgadam US \$125,-

Citur pasaulē 1 gadam US \$295,-
pusgadam US \$155,-

Abonentu bez maksas saņems sešus "Jauno Laiks" pielikumus
un gada beigās nākamā gada kalendāru.

"Jauno Laiks" 6 numurus var pasūtīt atsevišķi.
Maksa US \$25,-

Abonēšanas maksu var atsūtīt ar čeku vai naudas pārvedumu
(rakstot čeku uz "Laiks - Latvian Newspaper Inc." vārda).

Lūdzam noteikti norādīt, no kuŗa laika vēlas laikrakstu abonēt.

Laikraksts Laiks 596 Middlesex Ave., Metuchen, NJ 08840, USA

Lūdzu piesūtīt man laikrakstu "LAIKS" no _____

līdz _____ uz _____ mēnešiem uz sekojošo adresi:

(Mr./Mrs./Ms.) _____

Tālrunis _____

E-pasts _____

Pievienoju čeku, Money Order par US \$ _____

abonementa uzsākšanai/pagarināšanai (nevēlamo svītrot)
Ja adrese mainīta, lūdzam uzdot arī agrāko adresi.

LŪDZAM IEGAUMĒT - abonementu uzsākšanas,
pagarināšanas un adrešu maiņas veic 3-4 nedēļu laikā.

LAIKU varat pasūtīt arī Rīgas redakcijā
Lietojiet www.laiks.us

LASĪTĀJU BALSIS

Labdien, tautieši!

Īpašs sveiciens meža īpašniekiem un meža nozares darbiniekiem, kā arī lauksaimniekiem un tiem, kuŗi vēlētos dalīties pieredzē!

Ar Baltijas-Amerikas brīvības fonda (BAFF) pētniecības stipendijas atbalstu atbraucu uz ASV jūlijā un pavadišu te desmit mēnešu. Esmu beigusi Latvijas lauksaimniecības universitātes Meža fakultāti un papildus ieguvusi maģistra gradu pieaugušo pēdagoģijā un ekonomikā. Esmu šeit, lai vairāk uzzinātu par meža īpašnieku izglītības un informācijas sistēmu, kā arī citām aktivitātēm mežkopībā. Piedalos dažādās sanāsmēs, semināros un pasākumos, kā arī patstāvīgi iegūstu informāciju no dažādām publikācijām un avotiem tīmeklī.

Nesen piedalījos žūrijā, kas vērtēja videi draudzīgāko saimnieku reģionā. Iegūtā pieredze ir noderīga Latvijai, un tā tiks publicēta izdevumā „Saimnieks” nākamajā numurā. Zināšanas un informācija, ko šeit iegūstu,

ir ļoti vērtīga, tomēr gribas vairāk uzzināt un rakstīt tieši par savējo pieredzi un panākumiem. Tāpēc lūdzu atsaukties meža īpašniekus un lauksaimniekus, kā arī latviešus, kuŗi strādā šajās nozarēs.

Esmu apmaiņas programmas pētniece Rietumvirdžīnijas universitātē un dzīvoju programmas vadītāja ģimenē Morgantānā (Morgantown). Saskaņā ar pētniecības plānu ik pa diviem mēnešiem mainu uzturēšanas vietu - esmu paredzējusi braukt uz Masačusetas, Džordžijas, Vašingtonas un Oregonas pavalsti. Tas ir tikai plāns, labprāt dotos arī uz citām pavalstīm.

Mana e-pasta adrese:

lelde.vilkriste@inbox.lv

Cerot uz atsaucību,
Lelde Vilkriste

Ieteicu vēlreiz izlasīt!

Vēlos izteikt Vairai Paeglei paldies par vērtīgo rakstu „Lai sprīdīši atgrieztos mājās” LAIKA 2012. gada 11. augusta - 17.

augusta numurā.

Tik precīzi un pareizi izteiktas domas.

Ļoti vērtīga ir arī Sallijas Benfeldes intervija ar ANO Starptautiskās Migrācijas organizācijas (*International Organization for Migration*) Rīgas biroja vadītāju Ilmāru Mežu LAIKA 2012. gada 18. augusta - 24. augusta numurā - "Nekļūt par mazākumu savā zemē". Paldies Ilmāram Mežam par patieso analīzi!

Abi raksti liecina par Latvijas kritisko stāvokli nākotnē. Ieteicu ikvienam vēlreiz šos rakstus izlasīt, iedziļināties un pārdomāt.

Vija Mangule

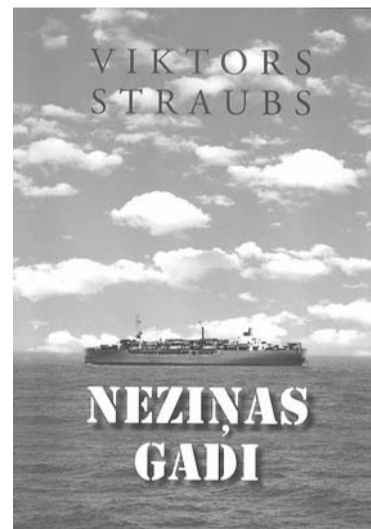
Sasauksimies!

Tai tālajā laikā, kad vēl jauni bijām, nedomājām, ka izklīdīsim. Tagad cits kritis, cits miris, cits aizklīdis. Dažs Anglijā, dažs Amerikā, dažs Austrālijā, dažs Kanadā, Brazīlijā, Venecuēlā. Dažs pat mainījis uzvārdu. Reti kāds palicis Latvijā.

Gunārs Cace,
35 Aleksandra iela,
Jonkers, NY 10704 USA

Sasauksimies, kas vēl dzīvi palikušies!

Iznākusi jauna grāmata!

Grāmatas autors Viktors Straubs ir Amerikā un Latvijā pazīstams ārsts. Viņa atmiņu grāmata "Neziņas gadi" stāsta par gūstekņu nometnēs Putlosā un Cēdelgemā pēc Otrā pasaules kara pieredzēto.

Šo grāmatu varat iegādāties Latvijas grāmatu tirdzniecības vietās un Okupācijas mūzeja grāmatu galdā

LATVIJA -
2012

Zemākās cenas
lidojumiem
uz Rīgu

ar FINNAIR un citām lidfirmām no Ņujorkas,
Čikāgas un citām ASV pilsētām
* Viesnīcas * Pasūtiet lidojumus internetā
* Latvijas "Extravaganza Tour"

VYTIS TOURS

40-24 235th Street, Douglaston, NY 11363

Tel.: 718-423-6161 1-800-778-9847

Fax: 718-423-3979

E-mail: VYTTTOURS@EARTHLINK.NET

Web site: www.vydistours.com

Riga Ven Travel Inc.

CEĻOJUMI AR KUGI!

Dažādi lēti un izdevīgi piedāvājumi!
Zvaniet, pirms meklējat internetā vai citur

Inese Zaķis

Tālr.: 631-665-4455, 1-800-291-8311

Fax: 631-665-6164

32 South Penataquit Ave., Bay Shore, NY 11706-8815

E-pasts: RigaVen@aol.com

IZDEVĪGAS CENAS LIDOJUMIEM UZ LATVIJU

tiešie (non-stop) lidojumi Ņujorka - Rīga

AIREX - AVE SOL TRAVEL

A. JANSONS

73 Glenwood Ave., Leonia, NJ 07605

Runājam latviski:

201-944-1273

Runājam angļiski:

1-866-944-1273

e-pasts: jansonsa@gmail.com

Amatā stājies jaunais LR vēstnieks ASV

Latvijas Republikas Ārkārtējais un pilnvarotais vēstnieks ASV Andris Razāns š. g. 30. jūlijā svinīgās ceremonijas laikā Baltajā namā iesniedza akreditācijas rakstu ASV valsts prezidentam Barakam Obamam

Augsti godātais Razāna kungs!

Amerikas Latviešu apvienības valdes, visas ASV latviešu saimes vārdā, kā arī personīgi sveicam Jūs, kļūstot par Latvijas Republikas vēstnieku ASV!

No sirds vēlam Jums panākumus, pildot savus diplomāta pienākumus – pārstāvēt Latvijas valsti un tās intereses Amerikas Savienotajās Valstīs.

Ar cerībām raugāties nākotnē, kas sola turpināt veiksmīgo Amerikas latviešu apvienības un Latvijas vēstniecības ASV sadarbību, un solām Jums un Jūsu palīgiem – vēstniecības darbiniekiem – atbalstu gan Latvijas ārpolitisko mērķu piepildīšanā, gan praktiskos projektos, piemēram, atbalstot iespēju iegūt dubultpavalstniecību un pārvietojamās pasu darbstacijas ceļojumiem pa ASV latviešu centriem.

Būsim pagodināti satikt Jūs un iepazīties ar Jūsu skatījumu uz ASV un Latvijas Republikas turpmāko attiecību veidošanu ALAs valdes sēdē Rokvilā š. g. 8. septembrī.

Patiesā cieņā
ALAs valdes priekšsēde
Anita Bataraga
ALAs ģenerālsekretārs
Raits Eglītis

VAI VĒLATIES SLUDINĀJUMU KRĀSĀS?

Pastāstiet mums par sevi un savu nodarbošanos!

LAIKA lappusēs varat apsveikt savus draugus un kolēģus!

Laikraksts *Laiks* (pielikums *JAUNO LAIKS*) piedāvā jums iespēju ievietot KRĀSAINU sludinājumu

2012. gada 1. septembra numurā.

Visi krāsainie sludinājumi tiks ievietoti īpašā lappusē, un sludinājuma cena būs par 30% augstāka.

Laipni lūdzam KRĀSAINO, pilnīgi gatavo („Camera Ready”) sludinājumu līdz **30. augustam** nosūtīt tieši uz Rīgas redakciju.

Par tehniskiem jautājumiem rakstīt Solvitai – redakcija@laiks.us
Vispār. info: Diāna Simmons Rudzīte: 596 Middlesex Ave., Metuchen, NJ 08840, USA, tālr.: 732-549-0445, e-pasts: LaiksDSR@aol.com.

Lolitas Ritmanes mūzika skanēja Ubedā, Spānijā

Foto: Julio Antinolo

No kreisās: Kristofers Kārteris, Lolita Ritmane, Maikls Makkvisčins filmu mūzikas svētkos *PlayFest* Ubedā, Spānijā

No 22. līdz 29. jūlijam Spānijā, Andalūzijas apgabala pilsētā Ubeda notika starptautiski filmu mūzikas svētki *PlayFest*. Uz tiem bija aicināti Losandželosas mūziķi – *Dynamic Music Partners* Lolita Ritmane, Maikls Makkvisčins (*Michel Mccuiston*) un Kristofers Kārteris (*Kristopher Carter*). Koncertā 28. jūlijā liels koris un simfoniskais orķestris pilsētas centra

laukumā diriģenta Richarda Kasero (*Casero*) vadībā vispirms atskaņoja ievērojamās Holivudas filmu komponistes Šērlijas Vokeres (*Shirley Walker*, 1945-2006) svītu no *Batman: Mask Of The Phantasm*. Koncerts ilga apmēram četras stundas, tajā skanēja Lolitas Ritmanes mūzika no izrādēm *Justice League*, *Mystery Of The Batwoman* un *Batman: The*

Ubedas filmu mūzikas festivāla koncerta koris un orķestris; priekšā komponiste Lolita Ritmane

Foto: Julio Antinolo

Brave and the Bold. Dedzīgie klausītāji vēlējās dzirdēt arī visu trīs mūziķu kompozīcijas no animācijas filmām *Ben 10*.

Pirms koncerta Lolita un viņas kolēģas tikās ar koŗa un orķestŗa dalībniekiem mēģinājumos, festivāla laikā viņi lasīja lekcijas, vadīja seminārus, tika intervēti televīzijā. Viņi bija pārsteigti par sirsnīgo sagaidīšanu un uzņemšanu, orķestŗa

mūziķu un dziedātāju atsaucību, koncerta vietas neticami labo akustiku. Ļoti daudzi vēlējušies iegūt autografus. Lolita Ritmane, Maikls Makkvisčins un Kristofers Kārteris atzina, ka pie tādas ievēribas nav pieraduši. Orķestrim spēlējot Šērlijas Vokeres skaņdarbu, viņiem acis sariesušās asaras. Šērlija Valkere bija „Dinamisko mūzikas partneru” padomdevēja un

iedvesmotāja.

Pēc festivāla Lolita Ritmane ar dzīvesbiedru Marku Matsonu atpūtās, nedēļu ceļojot pa Spānijas dienvidiem.

„Dinamiskie mūzikas partneri” mūziku filmām komponē vairāk nekā 20 gadu.

Viņu vietne tīmeklī:
www.dynamicmusicpartners.com

Elzas Kezberes Rakstu 3. sējums Amerikā

Cienijamas reputācijas apzīmogatā apgādā „Valters un Rapa” Rīgā 2006. gada vasarā iznāca Ņujorkā mītošās dzejnieces Elzas Kezberes kopotu rakstu 2 sējumi, veltīti jau agrāk izdotu 8 dzejoļu krājumu apkopojumam. Tiem uz pēdām bija jāseko 3. sējumam ar līdz šim neapkopotiem dzejoļiem, vēstulju atlasu, dzejnieces autobiogrāfiju, rakstiem par viņas dzīvi un darbiem un plašu fotoattēlu kopojumu visā viņas dzīves garumā.

Kaut arī tālajā 2006. gadā 3. sējuma saturs bija jau iestrādāts iespiešanai sagatavotā maketā, dzejnieces draugu grupa visas finansiālās saistības ar apgādu bija nokārtojusi, sekojošā bargā pasauleskrievdarbaturpināšanu izvērtā neiespējamu, jo izdevniecība bija pazaudējusi ne tik vien visus profesionālos darbiniekus, bet arī jau paveiktā darba taustāmos rezultātus. Stāvoklis kļuva bez cerības.

2012. gada rudenī nāca glābiņš: pēdējos gados apbrīnojami aktīvais apgāds „Mansards” Jāņa Ogas vadībā uzņēmās grāmatu novest līdz galam, grāmatas iz-

platīšanu un dāvinājumus bibliotēkām ieskaitot, vienīgi draugu grupai nācās financēt jauna maketa izveidošanu, par laimi Elzas Kezberes dzejā ieinteresētu lietpratēju veikumā.

Kā jau lasījām *Laika* 14.-20. jūlija numurā Gundegas Saulītes informatīvajā rakstā, Elzas Kezberes Rakstu 3. sējums „Dzeja un dzīve” šā gada 26. jūnijā līdz pēdējai vietai piepildītā Jāņa Akuratera mūzejā Rīgā piedzīvoja savus „atvēršanas svētkus”. Grāmata oficiāli izgāja tautas, un turpat svētku norisē to iegādājas daudzi jo daudzi intereseanti; tā arī dabūjama grāmatveikalos Latvijā.

Sākot ar augusta beigām grāmata būs dabūjama arī šeit, Amerikā, pasūtinot pie dzejnieces draugu loka aktīvās rosinātājas, būtībā kopotu rakstu idejas autores, Vijas Valdmanes Ņujorkā. Grāmatas cena \$20.- plus \$3.- par piesūtīšanu (skat. sīkāku info raksta beigās). Iegūtie līdzekļi, tāpat kā nauda par pārdotajām grāmatām Latvijā, tiks pārskaitīti Vitolu fondā Latvijā iedibinātās Elzas Kezberes piemiņas stipendijas

kontā. Šo stipendiju, dzejniecei vēl dzīvai esot, sakarā ar Elzas Kezberes 100. dzimšanas dienu iedibināja dzejnieces pašas nozīmētās pilnvarnieces (ar uzde-

Elza Kezberes 99. dzimšanas dienā 2010. gada 5.maijā

vumu rūpēties par kopotu rakstu uzdošanu) jau pieminētā Vija Valdmane un Eleonora Šturma. Stipendijas mērķis ir

atbalstīt jaunieci, kas savas studijas nolēmis veltīt latviešu valodas un literatūras studijām Latvijas Universitātē. Ziedoņi šim mērķim jo kuplā skaitā ienāca jau aizvadītajā 3. decembrī Elzas Kezberes piemiņai veltītajā dievkalpojumā un literārā pēcpusdienā Ņujorkā. Lai visiem dāsnajiem ziedoņtājiem Elzas Kezberes piemiņas stipendijas iedibinātāju vissirsnīgākais paldies, ar atvainošanās par nespēju katram personiski pateikties! Rezultātā – jau šajā mācību gadā Latvijas Universitātes Filoloģijas fakultātē studēs pirmais Elzas Kezberes piemiņas stipendijas ieguvējs.

Der atgādināt, ka savlaic pirmskaŗa Latvijā tik populārā jauniņā dzejniece Elza Kezberes, izvēloties brīvprātīgās politikās trimdnieces gaitas un sava garā, raženā mūža lielāko daļu

vadot Amerikā, ilgajos padomju okupācijas gados bija izpelņijusies „izslēgšanu” no latviešu tautas kopīgās kultūras aprites. Tāpēc tagad Latvijā izdoto kopoto rakstu pamatdoma ir – Elzas Kezberes bagātīgā dzejas mantojuma nodošana latviešu tautai – galvenām kārtām – ar dāvinājumiem Latvijas pašvaldību un izglītības iestāžu bibliotēkām un iespēju visai tautai to iegādāties savu grāmatkrājumu pilnveidošanai. Grāmatas sastādītājas litrātūrvēsturnieces Ingūnas Daukstes Silasproģes lietpratīgie komentāri paspildina grāmatas kultūrvēsturisko nozīmību; sējums ir arī interesanta lasāmviela. Sējuma pilnīgāku aplūkojumu, lūdzu, lasiet Gundegas Saulītes rakstā *Laikā* 14. – 20. jūlijā.

Grāmata Amerikā pasūtīnāma, nosūtot \$20+\$3 (par piesūtīšanu) **Vijai Valdmanei 254 Valentine Lane Yonkers, N.Y. 10705-3638, USA.**

Tāl. (914)476-4787, e pasts: ancitis@optonline.net

Eleonora Šturma

Atmiņu smeldze un prieks

Vācijas pilsētas Esslingas (Esslingen) Dienvidu baznīcā 1946. gada aprīlī iesvētīja pārvietoto personu nometnes latviešu jauniešus, lielākoties meitenes, jo daudzi Latviešu leģionā iesauktie puiši savu iesvētību dienu nepiedzīvoja. Viena no iesvētāmajām bija 17 gadu vecā Elza Birzniece. Tikai pirms gada viņa kopā ar vecākiem bija spiesta atstāt savas lauku mājas Latvijā. Eleonora Rūzvelta savās atmiņās raksta: „Nabaga Baltijas valstis...”

Piecus gadus vēlāk Elza Birzniece jau dzīvoja Omahā, Nebraskas pavalstī ASV, kur iepazinās un 1954. gada 8. janvārī apprecējās ar latviešu puisi Imantu Ulpi. Viņš dienēja ASV armijā, laulības notika piektdienā, un jau pirmdien jaunajam vīram bija jānodas atpakaļ uz dienesta vietu *Fort Riley* Kanzasā. Kāzu fotografija tapa tikai pēc pusotra gada. Kopā ar māti un vīra vecākiem 1960. gadā tika uzcelta paliela ģimenes māja. Ulpu ģimenē piedzima meita Benita un dēls Edvards.

Elzai Ulpei vēl labā atmiņā mācības žēlsirdīgo māsu skolā no 1951. līdz 1954. gadam. Toreiz mašīnrakstīšanas birojā (mūsdienu jaunieši noteikti jautātu – kas tas tāds?) māsiņas piecēlās un piedāvāja vietu, kur apsēsties ārstiem, kuŗi ienāca kaut ko rakstīt. Tāds toreiz bijis likums. Tagad to sen vairs nedara, jo telpas skolās ir lielākas un vietu vairāk. Pēc prakses *Immanuel Deaconess Institute* Elza nokārtoja valsts eksāmenus un sāka strādāt Omahas bērnu slimnīcā. Viņa iestājās Omahas universitātē un 1968. gadā beidza ķīmijas kursu žēlsirdīgajām māsām.

Daudzas atmiņas ir smagas.

Bezgala sāpīga bija šķiršanās no mīļotā brāļa Kārļa Birznieka. Viņš pārcietis spīdzināšanu Stabu ielas moku kambaros, izsūtījumu un miris 84 gadu vecumā 2011. gada 16. martā, Latviešu leģiona piemiņas dienā. Elza Ulpe ir bezgala pateicīga Ainas Strauchmanes ģimenei, kas pieņēma smagi slimo Kārli Birznieku savā mājā Jūrmalā un pašai dziedzīgi kopā līdz pat viņa nāvei.

Viens no lielākajiem triecieniem Elzai bija vīra Imanta nāve. Kas palīdz, kad it kā nekas vairs izmisuma brīžos

nepalīdz? Elza Ulpe atteicās no nervu zālēm, jau otrā dienā pēc vīra bērēm plāva zāli un lūdza, lai neviens nemēģinu viņu no šīs nodarbības atturēt.

Vēstulē viņa pastāstīja par pārciesto sirds operāciju 2006. gada 9. septembrī un pašas spēku atteikties no nevajadzīgajām zālēm, kuŗām pretējās gan orgānisms, gan veselais saprāts: „Esmu vēl dzīva un tik vesela, cik vesela varu būt savos 84 gados. Negribu, lai mani uzveic ārstu izrakstītās zāles! Daudzi zāļu lietotāji nomirst pirms Dieva noliktā laika. Es

pārtaucu lietot lipitoru, kas it kā samazina holesterola līmeni, un mans prāts stundu pēc stundas sāka noskaidroties. Tas bija 2011. gada jūlijā, pirms gada. Tagad jūtos gandrīz tikpat normāli kā pēc sirds operācijas 2006. gadā.”

Paldies Dievam, ir ārsti, kuŗi pacientiem neuzspiež holesterola apkaŗošanas medikamentus, jo saprot, ka ar tiem neko nav iespējams mainīt. Daba holesterola vielmaiņu iedibinājusi tik stingri, ka pārskāŗošana neizdodas nekādiem medikamentoziem paņēmiem, vienīgi kustība (vai dzīvesveids kopumā) mazliet pasvārsta vielmaiņu. Iedzīmtie dotumi ir stiprāki par ārstiem.

Laikraksta kapitāls ir tā lasītājs:

Am

120x120 Filadelfijā. Kuŗš dzejnieks līdzinās Higma bozonam?

Ir pienācis laiks atvadīties no vasaras! Augusta mēneša pēdējās piektdienas vakarā, 31. datumā, Filadelfijas Brīvo latvju biedrībā labā sabiedrībā varēs pie letes veldzēties. Bet ne tikai, jo varēs arī izprast, vai neizprast visuma mistēriju ar dzejas palīdzību, respektīvi, atklāt to, kā nav, tāpat kā Higma bozonu. Kuŗu dzejnieku nedrīkst nosaukt vārdā un kāpēc? Vai šis dzejnieks vispār pastāv, vai arī kā Higma bozons tas meklējams tikai kā dzirkstele garā tunelī zem Šveices alpiem milisekunžu sprādzienos? Un vai tas, kuŗi viņš rada, ir dzeja vai drīzāk nedzeja?

Šie pasaules mistēriju risinājumi kutinās visas mūsu maņas,

bet šajā vakarā atbildīgie *kutinātāji* būs Modris Mednis, Ivars Stonins, Laris Krēsliņš, un Ādams Bērziņš. Nāciet visi! Sākums iepriekš neprognozējamā stundā, kad neparedzamā satiksmes straume būs noskrējusi.

Ziņas un jaunumus par BLB jubilejas gada notikumiem var atrast timekli www.latviansociety.com; var atskatīties uz jau notikušo 120. jubilejas gada blogā www.fblb120.blogspot.com. Nākamais jubilejas gada sarikojums 7.-8. septembrī, mākslas izstāde “30 zem 30” ar jaunajiem latviešu un Filadelfijas amerikāņu mākslinieku darbiem.

Sandra Milevska

Elza Ulpe

Kurzemīte, Dievzemīte

Kopkoņa koncerts XIII Vispārējos latviešu dziesmu svētkos Milvokos

Kopkoņa koncerta programma: kā glezna, kurā redzamas visas krāsas, ko Mūzikas nozare Ernesta Brusubārža III vadībā uz šī koncerta audekla likuši.

Sākums, pats audekls – Milvoku teātra zāle. Pajauna, liela, ērta, iespaidīga, bet neuzkritoša un gaumīga, ar lielu skatuvi. Vietas pietiek visiem – koristiem, klausītājiem un nelielam orķestrim, kas novietots laukumā uz zāles grīdas, tieši pie skatuves, kur atrastos parastā orķestra „bedre”.

Uz skatuves kopkoris. Skatuves aizmugures siena aiz koristiem klāta lielā plīvurā. Vienkrāsainais priekšskars rozīgi oranžā krāsā, tā saistību ar kaut ko latvisku gan nevarēju izgudrot, bet krāsas ir un paliek gaumes lieta. Koncerta laikā centos par šo krāsu nedomāt. Uz priekškara ar projektora palīdzību atainots balts Dziesmu svētku logo, gan diezgan neass. Pieņemu, ka kādu tehnisku iemeslu dēļ to nevarēja „uzasināt”. Nekas! Arī uz to centos neskatīties. Tas taču bija tikai fons, un ne jau galvenais...

Pārskatot programmu, ikviens var visu izpētīt – dziesmas, to secību, diriģentu vārdus, kuņģi diriģē kuņģa dziesmas...

Vienmēr bijis fascinējoši, ir pēc Kopkoņa koncertiem tos pārrunāt ar citiem. Arī pēc šī koncerta dziedāju dažādas atsauksmes, dažādas sajūsmas līmeņus. Gaumes ir tik atšķirīgas, vienam kaut kas patīk, citam ne. Katram ir savi uzskati, un droši vien tāds koncerts, kas ir pilnībā apmierinājis visus, vēl nav bijis.

Uzņemoties atbildību par Dziesmu svētkiem, Mūzikas nozare manto atbildību par koncerta saturu. Tas vien varētu būt iemesls rīkot svētkus, jo saliekot programmu, var to veidot ar dziesmām, kas Mūzikas nozarei tuvas un īpašas, kā arī īstenot savu vēlmi sniegt klausītājiem augstvērtīgu koncertu. Iespēja salikt tik vērienīgas un svarīgas koncertu programmas mums, diemžēl, gadās ļoti reti. Pārāk reti tiekam pie šī audekla, cits netiek nekad. Galvenais mākslinieks šim koncertam ir Ernests Brusubārdis III sadarbibā ar savu tēvu un ar Mūzikas nozares dalībnieku atbalstu. Katrs klausītājs un koris pats novērtēja dziesmu izvēli un dziesmu secību. Kad diezgan pasen pirmo reizi rokās paņēmu Kopkoņa nošu krājumu, jūsmoju par dziesmām, kuņģa atradu satura rādītājā. Ernests, nemaz to nezinot, bija izvēlējis vairākas no man mīļākajām dziesmām. Domāju, ka te katrs klausītājs varēja atrast, par ko jūsmot. Dziesmas atspoguļo Ziemeļamerikas un Latvijas komponistu daiļradi. Pietrūka varbūt tikai Jāņa Cimzes. Atspoguļotas ir arī dažādas paudzes, ieskaitot mūsdienu komponistus. Plaša krāsu palete, interesanta krāsu izvēle.

Koncerts tika svinīgi atklāts ar T. Ķeniņa „Fanfarām”, ar kuņģam atklāti jau vairāki Amerikas un Kanadas dziesmu svētki. Tās cēli un varenī spēlēja pušaminstrumentu izlase no nelielā orķestra.

Programmā paredzēts, ka visus uzrunās Latvijas kultūras ministre, taču sakarā ar sarežģījumiem lidojumos viņa diemžēl laikā neieradās. Ministres vietā visus sveica Rīcības komitejas priekšsēdis Andris Kursietis.

Dalībnieki. Pats galvenais – kopkoris! Pieteikušies bija 20 kori un atsevišķi dziedātāji, kopā sanākot ap 430 dziedātāju. Dziedātāji pārstāvēja vismaz septiņas valstis: Angliju, Austrāliju, Īriju, Kanadu, Latviju, Tobago un, protams, ASV. Bija dziedoņi, kas bija mērojuši tālus un dārgus ceļus, lai stāvētu kopkoņa rinādās. Spēcīgi un precīzi skanēja visas balsis – soprāni, alti, tenori un basi.

Orķestris. Tā sastāvā profesionāli vietējie mūziķi kopā ar latviešiem Artūru Jansonu, Juri Ķeniņu, Ernestu Brusubārdi IV un viņa brāli Kristiānu Brusubārdi.

Soliste: soprāns Indra Brusubārde.

Koncerta programmas pieteicējs: Miķelis Abulis.

Diriģenti. Saraksts redzams programmā. Tajā vairums jau ļoti pazīstamu vārdus. Zinu, ka ikvienam no šiem diriģentiem ir savi *fani*. Vairums diriģentu no ASV, Kanadu pārstāv Vizma Makšiņa, bet no Latvijas ir šo svētku viesu koņa „Ogre” diriģents Jānis Zirnis.

Rezultāts ļoti patīkams. Koris skanēja skaisti. Labi saliedētas balsis. Dziesmas varēja brīvi baudīt.

Diriģenti kā gleznotāji nostājušies sava audekla priekšā, ar saviem žestiem padarīja par dzirdamām katrā dziesmā ierakstītās krāsas. Domāju, ka nebiju vienīgais, kuņģi baudīja arī katra diriģenta īpašo pieeju. Šie talantīgie, pašreiz dzīgie un dedzīgie mākslinieki godam pārstāvēja savas mājas pilsētas koris un vispārējo latviešu diriģentu līmeni. Diriģenti Pauls, Aija ar meitu Ingridu, abi Ernesti, II un III – tēvs un dēls, Andrejs, Vizma, Gunta, Māra, un Jānis. Paldies viņiem par koņa mākslā ieguldīto mīlestību! Ievērojāt, ka šajos svētkos diriģē divi vecāki ar bērniem? Tas varbūt notiek pirmoreiz.

Skumjāk bija redzot, ka diriģentu lokā šoreiz trūkst divu no visilgāk kalpojušajiem koņu vadītājiem – Arvīda Purva no Toronto un Roberta Zuikas no Kalamazū. Abiem jau cēli gadi, vairs nevar izbukt visur kā agrāk. Roberts pēc pieciem mēnešiem svinēs savu 100. dzimšanas dienu! Novēlam abiem latviešu koņa mūzikas milžiem visu to labāko, un lai viņi zina, ka viņu mūža ieguldījums Dziesmu svētkos un koņa mūzikā nav aizmirsts.

Koncerts turpinās. Pēc pirmā, atklāšanas posma, kuņģi dzirdējam „Fanfaras”, ASV un Latvijas himnas, kā arī Ābeles izjusto „Lūgšanu”, sākas nākamā daļa. Te jāizceļ pirmā dziesma, Lolitas Rītmanes „Dziesma pacelsies” ar orķestra pavadījumu. Dziesmas pozitīvās, gaišās krāsas bija laba izvēle. No četriem programmā pārstāvētajiem mūsdienu komponistiem, kuņģi vidū Aperāne, Kupriņa un Mežaraups, cik man zināms, Lolita bija ne vien vienīgā, kas bija svētkos, bet viņa arī dziedāja kopkorī, un ne jau pirmo reizi. Dziesmai beidzoties, klausītāji ar aplausiem izteica Lolitai savu atzinību un pateicību. Laba izvēle bija arī piešķirt Lolitas Rietumkrasta draugam un kolēģim Paulam Berkoldam to diriģēt! Skaisti!

Interesants, un, kā izrādās, labs lēmums, bija piešķirt Čikāgas Ciānas draudzes jauktā koņa diriģentei, Ingridai Dženingai (Jennings) uzdevumu diriģēt Bruno Skultes viru korim komponēto „Aijā”. Šajā viru koņa iemīļotajā zelta repertuāra neatņemamā sastāvdaļā Ingrida ieguldīja visu savu sirdi. Vīri atsaucās. Klausītāji atsaucās, un šī bija pirmā dziesma, kas bija jāatkārto.

Gribētos kaut ko pateikt par katru dziesmu, bet raksts jau tāpat sanāk pagaļš. Tomēr pieminēšu dziesmu, kuņģi sastapās divi īpaši meistari. Dārziņš un Zirnis. Zirņa vadībā īpaši uzrunāja arī spēcīgā „Lauztās priedes”!

Iepriekšējos Dziesmu svētkos Milvokos, 1983. gadā kopkoņa programmā nebija J. Vītola „Gaismas pils”, kas nepalika nepamanīta. Šoreiz „Gaismas pils” bija tuvāk koncerta beigām, daļa no kulminācijas, jau ierastajā vietā. Arī šī dziesma bija jāatkārto. Ernesta Brusubārža II vadībā tā skanēja varenī – tā, kā tai jāskan!

Koncerta kulminācijā kopkoris, soliste un orķestris mums dāvāja Jurjana kantāti „Tēvijai”. Šī bija pirmā dziesma, kuņģi diriģēja Ernests Brusubārdis III. Viņa vadībā „Tēvijā” bija drošs rokās. Pirmo reizi dzirdējam arī solisti Indru Brusubārdi, Ernesta sievu. Katra dziedoņa balsij ir savs raksturs, sava dabas dotā „skaņa”. Manuprāt Indras balsi var raksturot kā mīlīgu, samtainu, patīkamu. Nekā samākslota vai samocīta. Atļausos teikt, ka Indras solo ir viens no skaistākajiem, kādu nācies dzirdēt. Man ir liels prieks par to patīkamo krāsu, kuņģi soliste piešķīra koncertam. Indras solo kantātē skanēja... no sirds.

Nepārsteidza, ka arī kantāte bija jāatkārto, bet, kā parasti, tikai sākot no solo daļas.

Ernesta III vadībā un ar orķestra pavadījumu kopkoris ar publiku vienoti nodziedāja „Tev mūžam dzīvot, Latvija”.

„Pūt vējiņi, dzen laiviņu!” Jā, pašā nobeigumā visi kopā dziedājam arī „Pūt, vējiņi!” Koncerts ir izskanējis.

Vislielākais paldies ikvienam

Foto: Everists Bērziņš

koristam. Arī Rīcības komitejai Andra Kursieša vadībā un īpaši Ernestam Brusubārdim III un visiem Mūzikas nozares dalībniekiem. Paldies diriģentiem, solistei, orķestrim! Paldies tehniskajiem darbiniekiem!

Auseklis, dziesmas „Gaismas pils” teksta autors, savu dzeju sāk ar vārdiem: „Kurzemīte, Dievzemīte, brīvas tautas auklētāj!” Auseklis lemts bija dzīvot tikai 29 gadus. Viņa galvenais mērķis – tautu virzīt uz nacionāliem darbiem, audzināt jauniešus nacionālā garā. Viņš bija tautiskās pašapziņas modinātājs un cīņā

saucējs. Auseklis mums devis ne vien „Gaismas pili”, bet arī „Trimpuļu”, „Pie tēvu zemes dārgās” un „Beverīnas dziedoni”. Tās kļuvas par mūsu svētku jūsmas un patriotisku jūtu augstāko izpausmi. Zenta Mauriņa raksta: „Ausekļa dzejā runā jauna tauta, kas sevī jūt neizsīkstošus spēkus, ko vēl šaubu rūsa nav skārusi un lielas vilšanās nav nogurdinājušas, tauta, kas grib sev radīt spožu nākotni.” 1873. gadā Auseklis kā koris piedalījās 1. Vispārējos dziesmu svētkos Rīgā.

Pateicoties šim koncertam, varbūt kāds klausītājs nolems dziedāt latviešu kori, piedalīties nākamajos Dziesmu svētkos. Varbūt kāds jauniešis nolems iesaistīties latviešu mūzikā, kļūt par mūsu tautas nākamo ievērojamo komponistu, diriģentu vai dzejnieku.

Pateicoties visiem dalībniekiem un publikai, vēstures lappusēs iemūžināti vēl vieni Amerikas latviešu dziesmu svētki. Lai tie nebūtu pēdējie! Iemūžināts vēl viens Kopkoņa koncerts. Tas bija skaņīgs, tas bija skaists!

Armands Birkens

Kopkoņa koncerta programma

Svētku fanfaras The star spangled banner	diriģents Ernests Brusubārdis III diriģents Ernests Brusubārdis II	Tāivaldis Ķeniņš John Stafford Smith
Dievs, svētī Latviju! Lūgšana	diriģents Andrejs Jansons diriģente Aija Vintere Brugmane	Kārlis Baumanis Ādolfs Ābele
DZIESMA PACELĀS... Dziesma pacelsies Latvijā Še dziedāju, gavilēju Birzēm rotāts Ceļš uz dzimteni Ģerbies, saule, sudrabota	diriģents Pauls Berkolds diriģents Jānis Zirnis diriģente Māra Vārpa diriģente Gunta Plostniece diriģente Vizma Makšiņa diriģents Andrejs Jansons	Lolita Ritmane Pēteris Barisons Richards Skulte Wolfgang Dārziņš Jānis Zālītis Anita Kupriņa
DZIESMA DŽĪVO... Dziedot dzimu Šūpo mani māmuliņe Es ar sauli saderēju Tumša nakte Noriet saule vakarā Div` pļaviņas es nopļāvu	diriģente Vizma Maskiņa diriģente Ingrida Dženinga (<i>Jennings</i>) diriģents Ernests Brusubārdis II diriģente Māra Vārpa diriģente Gunta Plostniece diriģents Andrejs Jansons	Alfrēds Kalniņš Imants Mežaraups Jānis Kalniņš Emilis Melngailis Jānis Norvilis Alfrēds Feils
DZIESMA GAVILĒ... Mazs bij` tēva novadiņis Uz kalniņa dziedāt gāju (Sieviešu korim) Ai, zaļā lidaciņa Pār pļaviņu pāriedama Ligo	diriģente Aija Vintere Brugmane diriģents Jānis Zirnis diriģente Gunta Plostniece diriģents Pauls Berkolds diriģente Māra Vārpa	Helmers Pavasars Valentīns Bērzkalns Tāivaldis Ķeniņš Dace Aperāne Jēkabs Graubiņš
DZIESMA VIENO... Aijā (Viru korim) Varoni gaidiet! Lauztās priedes Zibsnī zvaigznes aiz Daugavas	diriģente Ingrida Dženinga (<i>Jennings</i>) diriģente Aija Vintere Brugmane diriģents Jānis Zirnis diriģente Vizma Makšiņa	Bruno Skulte Imants Kalniņš Emils Dārziņš Zigmars Liepiņš, (Jāņa Liepiņa aranžējums) Jāzeps Vītols Andrejs Jurjāns Jānis Mediņš
Gaismas pils Tēvijai Tev mūžam dzīvot, Latvija	diriģents Ernests Brusubārdis II soliste Indra Brusubārde diriģents Ernests Brusubārdis III	

Vidvuds Štrauss

Tas bija bēgļu laikā 1916. gada 25. novembra vakarā. Uz Lielā teātra skatuves – Maskavas un Petrogradas latviešu apvienotais koris. Trīs simt koristu vidū arī Petrogradas konservatorijas studente Irma Jaunzeme.

Kad koŗa priekšā nostājās Jāzeps Vītols, Irma pēkšņi atcerējās mirkli, kad viņu ieraudzījusi pirmoreiz. Tas bija pirms gada, pirmajā mūzikas teorijas nodarbībā. Pēc lekcijas, pārliecinājies, ka viņa priekšā ir īsta latviete, un izjautājies studenti, profesors uz zināja, ka Irma dzimusi baltkrievu zemē. Turīgie Gulbiši bija nosprieduši, ka meitai Evelīnai nēcilais Pēteris Jaunzems nav īstais. Mīlestība tomēr bija stiprāka. Jaunie sasparojās, pameta vecāku mājas un aizbrauca uz Minsku, kur apprecējās. Sīkstajam Pēterim Jaunzemam ar laiku izdevās izsīties uz augšu, ieņemt labu kroņa ierēdņa vietu. Jaunzemi nopirka zemes gabalu, uzcēla māju, iekopa dārzu. Uzradās atvases: 1897. gadā – Irma, 1899. – Flora, 1901. – Evelīna un 1904. – Elfrīda. No mazām dienām meitaiņas dzirdēja mātes dziedātās latviešu tautasdziesmas un piebalsoja. Irma bija apveltīta ar absolūto dzirdi. Mājās drīz vien jau stāvēja klavieres, nāca mūzikas skolotāja. Vecāki nolēma: Irmai jāmacās konservatorijā.

Tautasdziesmu ceļš

Konservatorijā sekmes bija labas, balss brīvi skanēja Petrogradā latviešu kori un arī kā solistei, dziedot latviešu tautasdziesmas Vītola klavieru pavadijumā.

Konservatorija pabeigta. Bet Krievijas imperijas vairs nav, ir juku laiki. Irma Jaunzeme četrus gadus piedalījās jaunās varas kultūriestāžu un sarkanarmijas politdaļu rīkotajos koncertos Ukrainā, Krimā, pie Volgas. 1921. gada beigās, saņēmusi ziņu par tēva nāvi, Irma kopā ar vīru Grigoriju Vengerovski atgriezās Minskā. Izrādījās, ka tēvam – “kontr-revolūcijas atbalstītājam” dzīvību atņēmusi čeka, jo jaunākās meitas Elfrīdas pielūdzējs bijis baltgvardu virsnieks, pretestības organizācijas vadītāja Borisa Savinkova adjutants. Mājās sēras un nabadzība. Irma divatā ar māsu dodas uz laukiem mainīt atlikušās mantas pret pārtiku. Atgriežas ne tikai ar ēdamo, bet arī daudzās sādās pierakstītām tautasdziesmām. Kad kultūras dzīve Baltkrievijā atdzīvojās, Irma Jaunzeme uzstājas koncertos. Viņas reperuārs nu pārsvarā ir tautasdziesmas. Izdodas izdot 60 savāktu baltkrievu tautasdziesmu krājumu, sākt pārdarīt darbu. Nāk atzinība: Baltkrievijas Nopelniem bagātās skatuves mākslinieces goda nosaukums.

1929. gadā Irma kopā ar ģimeni pārcēlās uz Maskavu un drīz vien jau bija viena no vispopulārākajām dziedonēm savienībā. Tautasdziesmu vākšana un mākslinieciska apgūšana nu ir viņas mūža darbs. PSRS Zinātņu akadēmijas etnografijas nodaļa atbalstīja mākslinieces braucienus pēc dziesmām pie ziemeļu, Tālo Austrumu, Vidusāzijas tautām. Viņa pirmā sāka dziedāt tautasdziesmas simfoniskā orķestrā pavadijumā. Sākās ārzemju kon-

Irma Jaunzeme – „talantīga kā velns”

1940. gadā viņa dziedāja “Rīga dimd!” pēc Andreja Višinska lūguma

certturnejas uz Ķīnu, Koreju, Japānu, kur viņas dziedāšanu klausījās imperatora ģimene, pēc tam uz Vāciju un Poliju. 1929. gada 7. maijā Maksims Gorkijs vēstulē rakstniecei Olgai Foršai par Jaunzemi rakstīja: “Talantīga kā velns!” Tā pašā gada beigās “velns” ieradās vecāku dzimtenē un rakstīja uz Maskavu: “Rīga, 1929. gada 5. decembrī. Mana dārgā, mīļā māmiņ! Man visu laiku liekas, ka es guļu un redzu brīnišķīgu sapni, un baidos uzmosties. Pirmais koncerts notika 2. decembrī Nacionālajā operā. Vai es varēju iedomāties, ka dziedāšu tādā teātrī un publika tik jūsmīgi

Te ir ārzemes

1940. gada jūlija sākumā PSRS Mākslas lietu komiteja saņēma valdības uzdevumu: steidzami komplektēt koncertgrupas sūtīšanai uz okupētajām Baltijas valstīm. Jaunzemi iekļāva grupā, kuŗa devās uz Latviju. Maskavā Gļinkas Centrālajā mūzikas kultūras mūzejā glabājas viņas to dienu vēstules, kas rakstītas vīram uz Maskavu.

“Rīga, 1940. gada 15. jūlijs. Romas viesnīca, septiņi no rīta. Vakar pusvienpadsmitos vakarā ieradāties Rīgā. Mēs esam septiņi: Loļa Ļepešinska (Lielā teātra baleta soliste Olga Ļepešinska), Marina Kozolupova (vijolniece),

[Bronislava] Zlatogorova, [Marks] Reizens (operas solisti), [Emanuils] Kaminka (daillāsītājs) un [Aleksejs] Zibcevs (koncertmeistars). Vilcienā satiku Reiteru, operas diriģentu, viņš atgriezās no makšķerēšanas. Rīga sagaidīja mūs ar lietu un negaisu. Vakariņas un neliels bankets bija pie Švarca, atgriezāmies vēlu naktī. Rīga nav mainījusies. Skaista pilsēta, tīra, mājīga. Visi veikali strādā, vitrīnas spīd un laistās, tajās – lieliskas preces. Te ir īstas ārzemes. Pret krieviem izturēšanās laba. Visur dzirdama krievu valoda. Vakar sākās Saeimas vēlēšanas. Plīvo Latvijas un sarkanie karogi. Šodien pusvienpadsmitos mums jābūt vēstniecībā uz pieņemšanu.” – “Tikko atnācām no vēstniecības. Vladimirs Konstantinovičs [Derevjanskis], mūsu vēstnieks, patikams cilvēks, taču galvenais ir tas, ka šeit atrodas Višinskis, Andrejs Januarjevičs. Grūti ir izteikt, cik viņš ir pievilcīgs: sēdēja kopā ar mums, izjautāja, uzmundrināja. Viņu interesēja mūsu programmas. Kad nosaucu savu, Višinskis palūdza vēl nodziedāt “Rīga dimd!”

“Ķemeri, 17. jūlijs. Vakar dienā pēc Višinska rīkojuma mūs atveda uz šejieni. Te viss kā pasakā. Sanatorija – augstākas klases nekā Barvichā (valdības sanatorija netālu no Maskavas. – *Aut.*). Katram tika atsevišķa istaba ar visām ērtībām un balkons, no kurienes skatāmi ziedi un mežs. Un tas viss – bez maksas. Vakarā bija pirmais koncerts Nacionālajā operā. Mums pievienoja Maskavas Dailē teātra aktierus un Baltijas kuŗa apgabala ansambli. Kad uznācu uz skatuves, sākās ovācijas. Pirmās dziedāju latviešu tautasdziesmas.”

Irma uz balkona

“21. jūlijs. Vakarā bijām vēstniecībā, tāpēc ka notika demonstrācija. Cilvēku bija jūra, rokās sarkani karogi, lozungi ar prasību pievienot Latviju Padomju Savie-

nībai. Mēs kopā ar Višinski stāvējām uz vēstniecības ēkas balkona un sveicām demonstrantus. Andrejs Januarjevičs sacerēja uzsaukumus, es tos tulkoju un skaļi izsaucu latviski. Reizens dziedāja “Varen plaša mana zeme dzimtā”, mēs viņam pievienojāmies.”

“Rīga, 26. jūlijs. Kirchenšteins, Saeimas prezidents, uzaicināja Loļu, Marinu un mani rīt pavināties ar jachtu pa Daugavu. Tas būs brīnumaini!”

“27. jūlijs, astoņi no rīta. List nepārtraukti, jachtas nebūs... Veikalos ārprāts: milzīgas rindas, jo sākusies nacionālizācija. Mēs par savu niecīgo naudiņu nevaram nopirkt neko, tāpēc ka cenas cēlušās 3 – 4 reizes.”

Pēc 9. augusta atvadu koncerta Rīgā, atgriezies mājās Maskavā, Irma Jaunzeme paņēma sakrājušās avīzes un *Izvestija* 1. augusta numurā izlasīja braucienā iepazītā jaunā varasvīra Viļa Lāča rakstu, kas atstāja savādu iespaidu. “Visa latviešu tautas dzīve bija kā šausmīgā murgā. Tajā pašā laikā neliela neliēšu saujiņa laupīja un iztīrģoja tautas mantu, kļūstot ar katru dienu asinskārāka un nekaunīgāka. Pāri Latvijai izpletās melna reakcijas nakts. Tā bija vakar. Bet šodien? Kā notika šis brīnums, šī lielā pārvērtība? Mēs zinām, kā tas notika. Neaizmirstamajā 17. jūnijā no rīta uz Latvijas ceļiem parādījās sarkanās armijas kuŗavīri, un vienas dienas laikā sabruka krāpšanas, liekulības un tirannijas kāršu namiņš. (..) Padomju valsts dēli atbrīvoja mūsu zemi no verdzības važām un atdeva darbaudim brīvību. Pienāca jaunās dzīves rīts.”

Drosmīga palīdzība

1940. gada beigās pie Jaunzemiem atnāca nelaime: Irmas māsa Flora, kas dzīvoja Ļeņingradā, bija izsaukta uz “lielo māju” – NKVD pārvaldi – un atgriezies savā istabā pakārās. Pēc tam Irmu Jaunzemi skāra arī Latvijas tautiešu tragēdija. 1942. gada janvārī, kad fronte atradās netālu no Maskavas, pienāca vēstule. “Ļoti cienītā Irma Petrovna! Vispirms lūdzu jūs atcerēties savu jaunības draugu Čarli. 1941. gada 14. jūnijā Čarli un mani, viņa sievu, un bērnu no mūsu mājas “Lāči” aizveda uz Sibīriju katru savā ešelonā. No tā laika es vīru neesmu redzējis. 1941. gada 26. septembrī Tichtetā, kur mūs atveda, dzemdēju viņam otru dēlu. Dārgā Irma Petrovna, piedodiet man par to, ka tā jūs uzrunāju, no vīra es zināju, cik augsti viņš vērtē jūsu draudzību. Tagad es vērsos pie Jūsu sirds: varbūt ir kāda iespēja uzzināt, kur atrodas mans vīrs. Es ar mazuļiem (vienam divi gadi divi mēneši, otram trīs mēneši) esmu palikusi bez eksistences līdzekļiem. Mani pieņēma darbā aptiekā uz pusslodzi, saņemu dienā 1,5 kg maizes un algu 100 rbļ. mēnesī. Tagad jūs varat spriest par manu dzīvi. Vēlreiz ļoti lūdzu Jūs: palīdziet man atrast vīru, citādi es aiziešu bojā. 1942. gada 7. janvārī. Mana adrese: Krasnojarskas novads, Krasnojarskas rajons, Tichtetas

ciems, aptieka nr. 31. Ar sirsniņu sveicienu, Valija Krūmiņa.”

Pēc mēneša otra vēstule. “Dārgā Irma Petrovna! Varbūt Jūs atļausiet man rakstīt Jums dzimtajā valodā, tāpēc ka krievu valodu iepazinu tikai šeit, Sibīrijā. Sūtu Jums vissirsniņāko pateicību par siltām jūtām un palīdzību maniē bērniem! Šeit visi pārdzīvojumi man ir asāki varbūt tamdēļ, ka viss jāpanes vienai: bēdas dziļākas, prieks lielāks. Tādu lielu prieku es piedzīvoju tad, kad saņēmu Jūsu vēstuli. Viņa man mazina to iznīcības sajūtu, kuŗa tik bieži mani pārņem šeit svešumā un svešos ļaudīs. Man nav citas vēlēšanās kā vien saglabāt mazo dzīvību. Esmu darījusi visu, kas bijis manos spēkos. Līdz šim pārtiku, pārdo-dama savas līdzpaņemtās drēbes, bet nu arī tās ir izbeigušās un nākotne liekas draudoša un drūma, tādēļ nolēmu lūgt jūsu palīdzību atrast manu vīru, varbūt caur Maskavas NKVD. Mans vīrs nekad nekādās politiskās partijās nav sastāvējis. Viņš strādāja Rīgā par tiesnesi. Bija ļoļals pret padomju varu, un tāpēc es ceru, ka viņš ir brīvībā.” Sarakstīšanās un Irmas Jaunzemes palīdzība turpinājās. Valija Krūmiņa gada beigās rakstīja uz Maskavas NKVD, bet atbildi par vīra likteni nesaņēma. Viņa nezināja, ka Čarlija – Kārļa Krūmiņa mokām jau pienācis gals. Viņš nomira Sverdlovskas apgabalā, Sevurallagā, 1942. gada 16. jūlijā. Valija Krūmiņa un Irma Jaunzeme to uzzināja tikai pēc daudziem gadiem.

“Izsvītrotā” māksliniece

Kaŗa gados Jaunzeme bija frontes koncertbrigāžu dalībniece. Kad 1944. gadā nodibināja medaļas par Maskavas un Ļeņingradas aizstāvēšanu, mākslinieci apbalvoja ar abām. Bet sirdi bija rūgtums. 1945. gada 19. aprīlī viņa ierakstīja dienasgrāmatā: “Komiteja joprojām izturas pret mani kā pret pabērnu. Es esmu pilnīgi “mirusi” kā aktrise. Tiek darīts viss, lai mani aizmirstu, no visiem sarakstiem izsvītrot. Plates – izsvītrot! Tonfilmu – izsvītrot! Koncerts valdībai – izsvītrot! Bet atkal ne pateicības, ne atzinības...”

1946. gada februārī. Kad pēc ilgus un grūtas slimības nomira vīrs, pārvarējusi bēdas un nievas, māksliniece devās uz dzimto Minsku, no turienes uz Kēnigsbergu, Viļņu, Kauņu un Rīgu un atkal valdzināja klausītājus. Pēdējais brauciens uz Rīgu notika 1948. gadā. Koncerti 29. februārī LU aulā, 1. martā Krievu drāmas teātrī. Laikrakstos par to: “Apbrīnojamā ir Irmas Jaunzemes spējas piemēroties katras tautas īpatnībām, sniedzot dziesmu tādā veidā, kā to dzied tauta. Koncertam bija lieli panākumi, un publika mākslinieci atļaida tikai pēc daudzām piedevām.”

Koncertdarbība turpinājās, klāt nāca pārdarīt darbu un prieks par daudzo audzēkņu panākumiem. Viena no audzēkņēm bija pasaulslavenā Ludmila Zikina. Toties vara atzinību izsniedza skopi: 60 gadu jubilejā Krievijas Tautas skatuves mākslinieces nosaukumu, pēc desmit gadiem – pirmo un pēdējo ordeni.

Irmas Jaunzemes balss aplkusa uz mūžiem 1975. gada 17. aprīlī.

Irma Jaunzeme

PAR MŪSU VALODU

VAI UZVĀRDU PŪCEI ASTE ZIEDĒS?

Uzvārdi un, plašāk, personvārdu rakstība latviešu valodā ir tema, par kuŗu domu apmaiņa un iedomātu iebodu šķinda pēdējā gadsimta laikā uzplaiksnī atkal un atkal. Jau 1921. gadā viens no visu laiku izcilākajiem latviešu zinātniekiem valodnieks Jānis Endzelīns iesaistās diskusijā ar Rīgas vācu laikrakstā *Rigasche Rundschau* publicētā raksta „Zur amtlichen Verstummlung von Familiennamen” (Par uzvārdu oficiālu kroplošanu) autoru (parakstījies ar h.k.), kuŗš sūdzoties, ka „latviešu ierēdņi sakropļojot vācu uzvārdus, tērpdami tos latviešu formā”, un rakstot, ka „vajagot rīkoties pēc Rietumeiropas parauga, kur uzvārdos paturot oriģināla rakstību” (kā redzam, šī ideja bijusi aktuāla – vismaz vācu autora izpratnē – jau pirms deviņdesmit gadiem!). Izteikdamies gana asi – kā tas raksturīgs gan slavenajam valodniekam personiski, gan tā laika polemikas kultūrai kopumā, – J. Endzelīns nosauc minēto rakstu par aplamu un piebilst: „Iepazīties ar pārrunājamo priekšmetu raksta autors nav papūlējies, un tāpēc tam nebūtu piegriežama nekāda vēriba, ja tas tomēr vienu un otru lasītāju nevarētu apmulsināt.” Un savas nelielās, laikrakstā *Latvijas Sargs* publicētās replikas turpinājumā J. Endzelīns norāda, ka latviešu rakstība ir fonētiska, arī uzvārdi jāraksta saskaņā ar mūsu rakstības pamatiem, bet, ja nu kāds vācietis, kuŗa uzvārds vāciski ir *Liebermann*, negrib latviski rakstīt *Lībermanis*, tad: „Tā nu vienkārši ir valsts valodas tiesību nievāšana” (Endzelīns J. Par uzvārdu rakstību latviešu valodā. *Darbu izlase*. 3. sēj. Rīga: Zinātne, 1979, 92–93).

Savukārt no mūsdienu publikācijām ir vērts pieminēt Inas Druvietes rakstu (Druvieta I. Septiņreiz nomērīsim, ja vien īstais laiks griezt. – Druvieta I. *Skatījums. Valoda, sabiedrība, politika*. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 2010, 107–111; pirmpublicējums 2000. gadā laikrakstā *Diena*, pārpublicēts arī *Montrealas Latviešu Biedrības Ziņotājā*). Šajā rakstā lietišķi izanalizēti argumenti par un pret pašreizējām latviešu valodas normām cittautiešu personvārdu rakstībā, autorei atzīstot, ka problēma ir sarežģīta un vienkāršs risinājums tai nav redzams. Tomēr eventuālas reformas personvārdu rakstībā autorei tobrīd – 2000. gadā – šķitušas pārgrādas, par daudz svarīgāku atzīta – nenoliedzami pamatoti – nepieciešamība nostiprināt latviešu valodas pozīcijas kopumā.

Tiktāl – atsaucies uz autoritātēm, bet nu laiks ķerties pie lietas būtības. Un vispirms būtu nedaudz jāieskatās vēsturē. Gan

senākos laikos, gan jo skaidrāk pamanāmi kopš 17. gadsimta, no kuŗa saglabājušies pirmie nevis sporadiski atrodamie, bet liela apjoma latviešu personvārdu materiāli (it sevišķi saistībā ar 1638. gada Vidzemes arklu revīziju), mūsu vārdi (sākumperiodā galvenokārt priekšvārdi, kā arī mājvārdi) pierakstīti visdažādākajos variantos pēc dažādu valodu (zviedru, vācu, poļu, krievu, latviešu) rakstības principiem (piem., Ernesta Bleses 1929. gadā publicētajā monografijā pa senākajiem latviešu personvārdiem redzam dažus mūsdienu visvairāk izplatītā latviešu uzvārda *Bērziņš* pierakstus jau 16. gadsimtā: *Bersen*, *Berssenske* (sieviete), *Berssyn*, *Beerszyns*, *Berszynck*, *Bersins*, *Bersyns*, kāds *Pauls Auniņš* pierakstīts – no 1532. līdz 1540. gadam – kā *Pawel Ounyn*, *Pawel Aunyns*, *Pawl Aunyn*, *Pawel Ounistz*, *Pawls Aunis* un vēl dažos citos variantos). Vēl pavisam nesenā pagātnē, padomju okupācijas laikā, Latvijas latviešu dokumentos personvārds bija rakstīts divās alfabēta sistēmās – latīniskajā un kirillicā, nereti visai atšķirīgā interpretācijā, piemēram, *Voldemārs* un *Вольдемар* [= *Valģemār*]. Vēl pie vienas personvārda formas varēja tikt, ja laimējās saņemt t.s. ārzemju pasi, kur personvārds bija no kirillicās transkripcijas formas transliterēts pēc franciskās rakstības principiem (tā, piem., par šī raksta autora uzvārdu kļuva *Bouch*). Cilvēkam, kuŗš dzimis Latgalē cara laikos un nodzīvojis līdz 20. gadsimta beigām, personvārds dažādos dokumentos varēja būt rakstīts *Osips*, *Josifs*, *Jozefs*, *Jezups*, *Jāzeps* un tas viss vēl papildināts ar daudziem variantiem kirillicā un varbūt arī ar kādu vāciskotu rakstījumu. Šāda vēsturiska situācija ir viens no iemesliem, kāpēc tautas apziņā par galveno, stabilāk nemainīgo kļuva personvārda izrunas forma – ja *Jānis*, tad *Jānis*, ja *Bērziņš*, tad *Bērziņš*, pilnīgi neatkarīgi no tā, kā šis vārds kādā papīrā ierakstīts. Šai ziņā mēs atšķiramies no daudzām Rietumeiropas valstīm, kuŗās personvārda rakstība saglabājas nemainīta bieži vien jau kopš 19. gadsimta, pilnīgi neatkarīgi savukārt no tā, kā šis vārds tiek izrunāts. **Mūsu pieredze noveda pie tā, ka arī cittautiešu personvārdiem, tostarp uzvārdiem, par galveno uzskatījām un joprojām uzskatām izrunu un ar personvārda latvisko atveidojumu cenšamies parādīt šī vārda izrunu oriģinālvalodā** (izcēlums mūsu – red.).

Turklāt izrunas principam ir arī citas, vēl daudz dziļākas saknes. Kā zināms, *iesākumā bija vārds*, un tas pilnīgi noteikti bija runātais vai domātais, taču nekādā ziņā ne rakstītais vārds. Un jebkuŗa dabiskā valoda ar visiem tās vārdiem vispirms eksistē kā **runātā** valoda. Savukārt jebkuŗš īpašvārds –

personvārds, vietvārds, mājlopa vārds vai kāds cits – arī ir vārds katrā valodā, kuŗa to lieto, un no šāda viedokļa, no valodas sistēmas viedokļa, arī jebkuŗam īpašvārdam primāra ir runātā forma.

Šis princips – oriģinālvalodas izrunas atveides princips, attiecināts gan uz cittautu personvārdiem, gan ārvalstu vietvārdiem, – gluži labi funkcionēja gan brīvvalsts starpkaru laikā, kad pasaule vēl nebija kļuvusi par globālo ciemu, gan „krievu laikā”, kad pārrobežu kontaktus nežēlīgi ierobežoja dzelzs priekšsargs. Tas nav arī nevienam liedzis saņemt likumīgo mantojumu, jo radniecības pierādīšanai tikpat ar vienādiem uzvārdiem vien nepietiek, ir nepieciešams dokumentārais pierādījums (ar dzimšanas vai laulības apliecībām, bet nepieciešamības gadījumā – ar tiesas lēmumu par radniecības fakta atzīšanu). Savukārt pat pilnīgi atšķirīgi uzvārdi laulātam pārim (*Andris Bērziņš* un *Dace Seisuma*, *Tarja Halonena* [*Tarja Halonen*] un *Penti Arajervi* [*Pentti Arajärvi*]) ir ikdienišķs fakts, kuŗš nevienu viesnīcas darbinieku nedrīkstētu samulsināt.

Taču... Kaut arī ir dažādi leģāli līdzekļi, kā novērst viena un tā paša personvārda dažādas rakstības varbūtēji radītās nevēlamās sekas, tomēr nenoliedzami valodas sistēmā balstītais citvalodu personvārdu izrunas atveides princips (kuŗu papildina latviešu valodā nepieciešamo gramatisko galotņu pievienojums) no teorētiskā viedokļa ir nonācis antagonistiskās pretrunās ar personu identifikācijas sistēmas prasībām pēc **nemainīgas** identifikācijas zīmes (personvārda, kam kā identifikācijas zīmei primāra ir **rakstītā** (!) forma). Tiesa gan, mūsdienās daudzās valstīs, arī Latvijā, galvenās formālās identifikācijas zīmes funkcijā personvārdu aizstāj personas kods, bet ne ikdienā, ne daudzās sociālās situācijās tas tomēr nevar aizstāt personvārdu.

Arvien grūtāk kļūst arī perfekti īstenot personvārda oriģinālrunas atveidojumu. Patiesībā – perfekti tas nekad nav bijis īstenojams, jo daudzām citu valodu skaņām (kaut vai vācu *ä*, *ö*, *ü*, igauņu *õ*, nemaz nerunājot par savdabīgām dažādu eksotisku valodu skaņām) nav pilnīgi precīzu atbilstmju latviešu valodā, šīs skaņas var atveidot tikai aptuveni. Tomēr galvenās grūtības saistās ar to, ka jau pieminētajā globālajā ciemā personvārdu izruna var būt meklējama arī tādās valodās (piemēram, kādā no Afrikas vai Okeānijas valodām), par kuŗu rakstības un skaņu sistēmas atbilstmēm mums joprojām nav ne vismazākā priekšstata. Ir valodas, kuŗās vienota rakstība atspoguļo ļoti dažādu izrunu atšķirīgos attiecīgās valodas lietojuma reģionos (tāda

ir, piem., ķīniešu valoda, kuŗu „kopā satur” tikai hieroglifiskā rakstība). Un – visikdienišķākais gadījums – ir personas, kuŗu pašu biogrāfija un viņu dzimtas vēsture saistīta vienlaicīgi ar vairākām valodām, un, pat ja tās ir zināmas, nav īsti objektīva pamata atveidei izvēlēties vienu no vairākiem, piemēram, uzvārda izrunas variantiem (reāls piemērs no pavisam nesenās konsultācijas: Igaunijā dzīvojošs amerikāņu mākslinieks ar dzimtas saknēm acimredzot Chorvatijā vai Slovēnijā *Džons Gržiničs* [*John Grzinich*]; atveidota vēsturiski korrektā forma, līdz ar to nerespektēta palikusi attiecīgā uzvārda izruna ASV un Igaunijā).

Ko darīt? Vai padoties grūtībām un globālisma spiedienam, līdz ar to pārejot latviešu valodā uz citvalodu īpašvārdu oriģinālrakstību? Iespējams, ka kādreiz tāds brīdis pienāks, tomēr nedomāju, ka mēs – latvieši – būtu tam gatavi jau šodien. Jo, atrisinot vienu problēmu (atvieglojot un precizējot personas identifikāciju starpvalodu saziņā), tas radītu citas grūtības vietā. Pirmkārt, latviešu valodā jau ir uzkrājies milzīgs korpuss tradicionāli atveidotu citvalodu personvārdu – no *Jūlijs Cēzars* līdz *Viļjams Šekspīrs*, no *Aleksandrs Dimā* līdz *Kondolīza Raisa*). Atveides principu mainīšana patiesībā nozīmētu nevis pilnīgu nomainīšanu, bet gan divu principu vienlaicīgu izmantojumu, kas radītu diezgan pamatīgas jukas (tas jau ir pieredzēts lietuviešu valodā, kur līdzīga atveides principu maiņa patiešām tika īstenota). Otrkārt, var prognozēt, ka neapmierināto un protestētāju starp latviešiem būtu daudz, daudz vairāk nekā atveides principa maiņas atbalstītāju, jo valodas lietotāju lielam lielais vairākums arvien ir attiecībā uz dzimtas valodas pareizrakstību ļoti konservatīvs; varam atcerēties gadu desmitiem ilgu disputu par daudz nelielākām pareizrakstības maiņām. Treškārt (un tas, protams, ir galvenokārt), ciestu latviešu valodas kvalitāte, parādoties tekstos milzum dau-

dziem vārdiem bez locījumu galotnēm un ar latviešu burtu tradicionālajai izpratnei neatbilstošu izrunu (tikai daļēji šo ķibeli varētu mīkstināt, pievienojot galotni aiz apostrofa un izrunājot svešos vārdus pēc latviešu valodas likumiem, piemēram, *William's Shakespeare* = *Villiams Shakespeare*).

Un tomēr, un tomēr... Kā jau minēju, arī līdzšinējā citvalodu īpašvārdu atveides principa korekta ieviešana kļūst arvien grūtāka. Kaut kādas pārmaiņas tuvākā gadu desmita laikā šķiet ļoti ticamas, mūsu uzdevums – īstenot tās ar minimāliem zaudējumiem latviešu valodai (ja neizdosies iztikt gluži bez zaudējumiem).

Un pēdējā piebilde – par sieviešu uzvārdiem. Vēstulē pieminēta savdabīgā lietuviešu sieviešu uzvārdu sistēma. Šobrīd Lietuvā ar likumu atļauts arī nepievienot sieviešu uzvārdam tradicionālās izskaņas, tātad, piemēram, precēta kundze *Butautiene* vai jaunkundze *Butautaitē* var arī pieņemt uzvārdu *Butaute*, kuŗš nekādā veidā nenorāda uz ģimenes stāvokli. Tomēr šādu iespēju izmanto ļoti nedaudz Lietuvas sieviešu, vairākumam šķiet dabiski un pareizi saglabāt lietuviešu valodā sakņoto tradicionālo uzvārdu veidošanas sistēmu. Tāpat arī dabiski un latviski ir latviešu sieviešu uzvārdi sieviešu dzimtē, un vairākumam par to nekādu šaubu nav. Citādos ieskatos ir nedaudzi (nedaudzas). Varētu jau uzklaut arī mazākuma vēlmi un atļaut tām, kas to ļoti grib, veidot savdabīgus nelokāmus uzvārdus ar vīriešu dzimtes galotni. Taču šie uzvārdi, tāpat kā jebkuŗš nelokāms vārds, būtu pretrunā ar latviešu valodas gramatiku un to iekļaušana latviskos tekstos būtu (ir) apgrūtināta; tāpēc šķiet, ka pagaidām idejai par sieviešu formāli maskulinizēto uzvārdu oficiālu atzīšanu, kaut arī tai latviešu uzvārdu sistēmas vēsturē jau ir bijis precedents, tomēr šobrīd trūkst sabiedriskās domas atbalsta.

Ojārs Bušs, Dr. habil. philol.

Zinaīda Lazda

Bites

Ap māti bites aplīp rudenī,
Ap savu valsti mēs, kad vētras staigā.
Ap Latviju, kam vairogš zvaigžņu staigā,
Mēs aplīpam kā bites rudenī.

Ap savu robežu, ap savu pašu zemi
Mēs rokās dodamies un vienprātībā cietā.
Kā vienā kalumā, kā vienā reizē lietā
Mēs cieši stājamies ap savu pašu zemi.

Skrien strauji vējš, un baigi satumst rietai,
Ap savu māti bites turas cieti.

VIEDOKLIS

Valsts prezidents rosina kara veterānu un sabiedrības izlīgumu

Šā gada 20. jūlijā Valsts prezidents Andris Bērziņš nosūtīja vēstuli vairākām Otrā pasaules kara veterānu organizācijām. Vēstulē prezidents aicināja sākt sarunas par Latvijai nebūt ne vieglu, tomēr visai nozīmīgu procesu – izlīguma ceļa meklējumus starp veterāniem un sabiedrības saliedēšanu kopumā. Šis process jāsāk ar karavīriem. Tas nepieciešams Latvijas nākotnes vārdā.

Mēs, Otrā pasaules kara veterāni, šo prezidenta priekšlikumu visnotaļ atbalstām un nožēlojam, ka izlīgumu valsts vadītāji nav ierosinājuši jau agrāk. Esam gatavi ar skubu ķerties pie darba.

Lai izlīgumu sāktu, jānoskaidro, ko saprotam ar vārdiem „Otrā pasaules kara veterāns”, „sabiedrība” un „izlīgums”. To noskaidrojuši, labāk redzēsīm darba mērķus un vieglāk atradīsim ceļu problēmu risinājumiem.

Otrā pasaules kara veterāns. Tas šajā gadījumā ir Latvijas pilsonis jeb pilsoņa nepilngadīgais bērns (kaŗoja arī jaunieši, jaunāki par 16 gadiem). Tādēļ nosaukumā būtu jāiekļauj vārds „Latvija”: „Otrā pasaules kara Latvijas veterāns”. Saīsinātā formā tas būtu „Latvijas kara veterāns”. Par Latvijas kara veterānu sauksim karavīru, kurš iestājies brīvprātīgi vai mobilizēts kādā Otrā pasaules kara kaŗojušo valstu aktīvā kaŗaspēkā. Tas neattiektos uz aizmugures un represīvajos dienestos dienējušiem – milicijas un policijas darbiniekiem, soda organu – Iekšlietu un Valsts drošības dienesta, *Smerša*, Drošības policijas un Drošības dienesta darbiniekiem un tamlīdzīgiem „aizmugures varoņiem”. Dienesta laiks būtu periodā no 1940. gada 17. jūnija līdz 1945. gada 8. maijam. Pie Latvijas kara veterāniem būtu jāpieskaita arī

kaujinieki (*combatants*), kuŗi kaŗojuši ienaidnieka aizmugurē, un arī tādi, kuŗi turpinājuši kaŗa darbību pēc 1945. gada 8. maija un atbilst 1907. gada 18. oktobra Hāgas IV konvencijas 1. panta prasībām un kaŗadarbību veic pēc konvencijas noteikumiem. Pats par sevi saprotams, ka par Latvijas kara veterāniem nevar uzskatīt kaujiniekus, kuŗi kaŗojot nav ievērojuši Otrā pasaules kara laikā spēkā esošās starptautiskās konvencijas par kaŗa vešanas likumiem. Mēs pārkāpējus sauksim par kaŗa noziedzniekiem. Tādi, piemēram, ir Strādnieku un zemnieku Sarkanās armijas diversants Kononovs un vācu Gaisa spēku dezertieris un laupītājs Ulrichs Vasks. Mums, veterāniem, neizprotams ir tas, ka daži iedzīvotāji kaŗa noziedzniekus, diversantus un laupītājus dēvē par „partizāniem”. Palīkam to dara arī žurnālisti un pat valsts ierēdņi.

Latvijas kara veterāniem jāsaņem no attiecīgās valsts iestādes aplieciņa. Mēs, bijušie kaŗavīri, vēlētos, lai aplieciņai būtu pievienota medaļa un mazā krūšu nozīmīte, kādu saņēma Latvijas Brīvības cīņu dalībnieki.

Vēlamies iebilst Valsts prezidenta priekšlikumam par Latvijas kara veterānu svētku dienu deklarēt 11. novembri. Pirmkārt, tā ir Lāčplēšu diena, un mēs nebūsim neesam Lāčplēši. Otrkārt, šī diena ir vēlā rudenī, un mums, no kuŗiem jaunākajam ir pāri par 85 gadiem, būs grūti piedalīties piemiņas sarīkojumos. Sarīkojumi bez veterānu piedalīšanās būs neinteresanti un nedos vēlamo efektu. Mēs vēlamies, lai mūs uzskata par Latvijas armijas kaŗavīriem, jo mēs kaŗojām ar domu, ka cināties pret Latvijas ienaidniekiem. Tādēļ labāk būtu mūsu piemiņai atvēlēt

Latvijas armijas dibināšanas dienu – 10. jūliju. Tad atceres dienā veterāni piedalīsies kuplā skaitā, lai kuŗā armijā esam kaŗojuši.

Sabiedrība. Par izlīguma sekmiņu realizāciju atbildīga ir tā sabiedrības daļa, kuŗu dēvējam par valsts varu – Saeima, valdība un pašvaldības. Līdz šim šī sabiedrības daļa nav veikusi nekādu jūtamu darbību ne Latvijas kara veterānu apzināšanai, ne palīdzībai, kāda pienāktos bijušajiem kaŗavīriem. Valsts vara mūs, kaŗavīrus, atzinusi tikai par politiski represētajiem pilsoņiem un dēvējusi gan par leģionāriem, gan okupantiem. Ir daudz stingrāk jāvērsas pret šādiem kaŗavīru apvainotājiem. Netiek nošķirti Latvijas kara veterāni no citiem Strādnieku un zemnieku Sarkanās armijas kaŗavīriem.

Mūsu tēvi bija daudz vairāk izpratuši nepieciešamību godināt bijušos kaŗavīrus. Nespēju iedomāties, ka kāds varētu pulkvedi Oskaru Kalpaku nodēvēt par Vācijas valstij kalpojošu virsnieku, ka, būdams Atsevišķā latviešu zemessargu bataljona komandieris, viņš nav cīnījies par brīvu Latviju, bet gan Vācijas kaŗaspēka vienības – Dzelzs divīzijas pakļautībā kaŗojis par Vācijas interesēm. Taču daži gudrēji vēl šodien par mums saka: „Jūs kaŗojāt par Staļinu!”, „Jūs kaŗojāt par Hitleru!”

Uz mums raugās jaunatne. Kad bijām jauni, uzskatījām kaŗadienestu par godalietu. Vienībā, kuŗā mēs kaŗojām, – 12. nakts bumbvedēju grupā, visi kaŗa lidotāji bija brīvprātīgie. Ja tagad tiek uzsvērts, kā vieni vai otri kaŗavīri kaŗojuši „nepareizā pusē”, kas notiks, ja radīsies vajadzība sargāt Tēvzemi, vai jaunieši nesāks domāt, vai kaŗojošā puse ir pareizā. Šodien sabiedrībā pa-

laikam dzirdam saukli: „Tēvzeme ir jāmil!” Mūsaprāt, tā ir aplamība, jo milēt var tikai dzīvu radību – māti, meiteni, kaķi. Mums savā laikā iemācīja, ka pret tēvu zemi ir jābūt pienākuma apziņai un vajadzīgā brīdī bez sevišķa uzaicinājuma pienākums jāizpilda. Mēs tā arī rikojamies.

Sabiedrība šodien maz vērtē veltīto veterānu darbības vērtējumam. Gribam, lai labāko veterānu vārdi tiktu iemūžināti. Tad jaunieši vairāk interesēsies par viņu kaŗa mākslu. Labāko Latvijas kara veterānu vārdos būtu jānosauc ielas un laukumi, mācību iestāde, kaŗaspēka daļas, kuģi u. c. Tāda prakse ir plaši izplatīta Rietumos. Mūžīgu piemiņu, mūsaprāt, pelnījuši daudzi Latvijas kara veterāni. Minēsim dažus: ģenerālleitnants, pirmā latviešu strēlnieku bataljona komandieris R. Bangerskis, pulkvedis V. Janums, ģenerālmajors, jauniešu militārais audzinātājs O. Ūdentiņš, kapteinis Z. Butkuss, kaujinieku (partizānu) brigādes komandieris V. Samsons un daudzi citi.

Izlīgums. Izlīgumam no valdības gaidām likumu par Latvijas kara veterānu statusu, tiesībām un pienākumiem. Likumā jābūt norādītām valsts iestādēm, kuŗām jāveic veterānu uzskaitē, aprūpe un sadarbība ar veterānu organizācijām. Pašreiz Strādnieku un zemnieku Sarkanajā armijā dienējušie kaŗa veterāni ir labāk apgādāti ar sociālo palīdzību nekā bijušie Lielvācijas armijā kaŗojušie.

Kaŗš ir sagrāvis mūsu veselību. Mūsu kaites ir specifiskas, gūtas kaŗā un gūstā, tāpēc nolikt mūsu aprūpi vienā limenī ar pārējiem iedzīvotājiem ir kļūdaini. Tūlīt pēc Latvijas atjaunošanas Labklājības ministrija un Aizsardzī-

bas ministrija veltīja samērā daudz vērtības mūsu veselībai. Mainoties ministriem, šī palīdzība ir zudusi. Savā laikā to sevišķi ierobežoja labklājības ministrs Vladimirs Makarovs. Mēs vēlamies arī citus atvieglojumus. Piemēram, mūsu kontu apkalpošanas likmi bankās samazināt vairākkārtīgi, jo veterānu organizāciju ienākumi ir trūcīgi – tikai biedru maksa un ziedojumi.

Daži iedzīvotāji atšķirībā no veterāniem Valsts prezidenta aicinājumu izprot vulgārieti un savas domas cenšas uzspiest sabiedrībai. Latvijas Televīzijā bija skatāms Valsts prezidenta aicinājumam veltīts raidījums, kuŗā kameras priekšā bija nosēdināti daži dažādās armijās dienējušie veterāni. Raidījuma komentētājs priecājās, ka veterāni bez nauda sēž blakus, un aicināja viņus paspiest viens otram roku, ko viņi arī izdarīja. Sekoja secinājums – ir notikusi izlīgšana. Mums, veterāniem, nav vajadzīga savstarpēja izlīgšana, jo mēs, kaŗavīri, neesam viens otram naidīgi. Mūs vienoja kopēja doma, ka kaŗojam pret Latvijas ienaidnieku.

Izbrīnu rada arī dažu žurnālistu neizpratne par Valsts prezidenta aicinājumu. Pieredzējusi *Neatkarīgās Rīta Avīzes* žurnāliste Elita Veidemane 9. augusta numurā paudusi domu, ka Valsts prezidents cenšas samierināt Otrā pasaules kara kaŗojušās puses: latviešu leģionārus un padomju kaŗavīrus (!). Šādi Valsts prezidenta aicinājuma izkropļojumi grauj samierināšanās procesu un virza sabiedrības domas nepareizā virzienā.

Otrā pasaules kara veterāni, bijušie 12. Naktsbumbvedēju grupas kaŗa lidotāji
**Auseklis Skaidris Ozoliņš,
Jānis Vasarietis**

“Caur ziedu puteņi”

Jūrmalas pilsētas mūzejā Majoros šajās augusta dienās skatāma mākslinieka Hermaņa Purgaiļa 100 gadu atcerei veltīta izstāde “Caur ziedu puteņi”. Izstādes atklāšanā mākslinieka meita Maija Purgaile sacīja: “Tēvs dzimis 1912. gada 17. maijā – ābeļziedu laikā, bet aizgāja mūžībā 1987. gada 23. janvārī, kad plosījās ziemas puteņi... Šīs izstādes pamatideja ir atskatīties uz gadsimtu ilgiem notikumiem caur Hermaņa Purgaiļa dzīves un darba prizmu, dodot vielu pārdomām par tautas likteņa pavērsieniem un vērtībām gan mākslā, gan dzīvē, lai rastu stingrāku pamatu ne vienmēr tikai ziedu puteņos savērtajam nākotnes ceļam...”

Mākslinieka piemiņai veltītā izstāde nav pirmā vienīgā: 1987. gadā Dabas mūzejā, 1999. gadā “Tie 50.-, 60.-, 70.-, 80.-” Ogres mūzejā, 2000. gadā “Tev-Tēvs” Sv. Pēterā baznīcā Rīgā un Daugavpils mūzejā, 2006. gadā Purgaiļa dzimtas izstāde Ungurmuižā.

No kr.: Jūrmalas pilsētas mūzeja izstāžu galvenā speciāliste Aira Ozoliņa, māksliniece Maija Purgaile, Maijas meita Helēna Spridzāne un H. Purgaiļa dēls Māris

Šī izstāde ir kā triju paaudžu darbu apvienojums, sasaukšanās, apliecinājums darba pārmantojamībai – dzimtas izstāde. Pārstāvētas H. Purgaiļa gleznas, fotografijas, interjera skices. Viņš

mācījies pie tādiem pedagogiem kā A. Skride, G. Eliass, L. Svemps, K. Ubāns, absolvējis LMA stājglezniecības fakultāti. Nespēdams pieņemt Staļina laika prasības glezniecībai, gleznojis

savam priekam, māksla bijusi allaž pakārtota rūpēm par ģimeni – sievu Almu, dēlu Māri un meitu Maiju. Maizes darbu strādājis zinātniskās restaurācijas kantorī par interjera projektētāju un restauratoru. Bet gleznas tapušas, ejot tieši dabā, tāpēc tajās vērojamas tik pazīstamās un nesamākslotās Latvijas ainavas un ziedu gleznojumi spēj skart daudzu skatītāju dvēseles stīgas.

Hermaņa meita – māksliniece Maija Purgaile izstādē skatītājam sniedz arī savu darbu retrospektīvu kontekstā ar tēva un mūsu tautas dzīvi atspoguļotāju ģimenes foto arhīva materiālu. Pamatā tie ir tekstildarbi, kas fascinē ar pamatīgumu un reizē jūtīgumu. Maija 1977. gadā absolvējusi Latvijas Mākslas akadēmijas profesora R. Heimrāta vadīto tekstilmākslas nodaļu, bet 2002. gadā Latvijas Universitātes Teoloģijas fakultātē apguvusi reliģijas un ētikas skolotāja specialitāti. Ilgus gadus strādājusi

ar bērniem mākslas studijā “Raubulis” un “Tek-stiliņa”, bet nu jau pāris gadus ir skolotāja Bergu mūzikas un mākslas pamatskolā. Izstādes atklāšanā viņa atzina, ka savā darbā cenšas bērniem skart to vietu cilvēkā, ko sauc par dvēseli, un neļaut tai apsūbēt.

Trešā, kas pārstāv Purgaiļu dzimtu izstādē ar saviem foto darbiem, kuŗos aplūkojami ceļojumu iespaidi, ir Maijas meita Helēna Spridzāne. Šīs viņai ir ražīgs gads – 12. Starptautiskajā konkursā Ribnikā (Polija) “Lielie zināmie un nezināmie mākslinieki” un “Alfons Mucha – Jūgendstila pasaka” viņa ieguvusi laureātes titulu. Turklāt šogad uzņemta Latvijas Mākslas akadēmijā.

Savdabīgā, ģimeniskas sirsnības apņemtā izstāde ir notikums Jūrmalas pilsētas mūzeja dzīvē, un tāds notikums gaidāms arī īsi pirms Ziemsvētkiem Sv. Pēterā baznīcā Rīgā.

Publikāciju sagatavojusi
Inese Raubišķe

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

Valsts prezidents Andris Bērziņš

piedalījās 14. Latvijas politiski represēto personu salidojumā Ikšķilē. Uzrunājot salidojuma dalībniekus, prezidents aicināja visus būt aktīvākiem kopīgas valsts nākotnes veidošanā. Politiski represētie ir tā sabiedrības daļa, kas izgājusi caur uguni un ūdeni. Prezidents pauda pārliecību, ka 22 gadu laikā mums ir izdevies izveidot valsti, kur katrs var sevi parādīt. "Bet liela daļa no mums diemžēl to negrib. Liela daļa ir gatava vainot citus un vienalga prasīt, lai viņus balsta," prezidents pauda kritiku. "Mēs varam vainot visu, varam vainot parlamentu, izveidoto valdību. Atcerēsimies, ka mums pašiem bija šī izvēle un tā tika izdarīta. Atbildība ir visiem. Tāpēc mēģināsim atrast turpmāko ceļu kopā." Salidojumā tika pieņemta rezolūcija. Koncertā uzstājās Dailes teātra aktieri Ieva Segliņa, Artis Robežnieks, Artūrs Skrastiņš un teātra mūzikālas daļas vadītājs Juris Vaivods. Saviesīgajā daļā mūzicēja grupa "Kreicburgas zīķerī".

Grozījumi valsts budžetā

Ministru kabinets 17. augustā bez diskusijām atbalstīja grozījumus šā gada valsts budžetā. Papildu tēriņiem piešķirti 70 miljoni latu. Vislielākais papildu finansējums paredzēts Satiksmes ministrijai - 20,6 miljoni latu un Veselības ministrijai - 19,5 miljoni latu. Kultūras ministrijai plānots piešķirt 5,1 miljonu latu, Labklājības ministrijai - 3,9 miljonu latu.

Saskaņā ar Finanču ministrijas informāciju ir palielināta nodokļu ieņēmumu prognoze 74

735 765 latu apmērā, palielināta nenodokļu ieņēmumu prognoze 21 955 957 latu apmērā, kā arī palielināta ārvalstu finanču palīdzības ieņēmumu prognoze 86 374 100 latu apmērā.

Galīgais lēmums par budžeta grozījumiem būs jāpieņem Saeimai.

Plāno apbalvot Zigmaru Liepiņu

Par nozīmīgu ieguldījumu Latvijas kultūras attīstībā komponistam Zigmaram Liepiņam plānots piešķirt Ministru kabineta Atzinības rakstu. Ar ierosinājumu piešķirt Liepiņam Atzinības rakstu nācis klajā koncerta "Atgriešanās" producentis Juris Millers, un Ministru prezidents Valdis Dombrovskis (*Vienotība*) to ir atbalstījis, virzot izskatīšanai Apbalvošanas padomē. Priekšlikumam atbalstu pārdusi arī kultūras ministre Žaneta Jaunzeme-Grende (*VL/TB/LNNK*). Šovasar daudzviet Latvijā notiek Liepiņa 60 gadu jubilejas koncerti "Atgriešanās".

Edgara Jaunupa nākotnes vīzija

Publiskajā telpā virmo idejas par jaunas partijas parādīšanos politiskajā arēnā. To LNT raidījumā *900 sekundes* apstiprināja politiķis, biedrības "Latvijas attīstībai" dalībnieks Edgars Jaunups (*Vienotība*). Viņš arī pamatoja savu viedokli. Tas varētu notikt, ja valdošās partijas neņem vērā un par prioritāti neizvirzīs biedrības "Latvijas attīstībai" ieteikumus valsts ekonomikas attīstībai. Jaunupu baidot pašvaldību vēlēšanu tuvums, kas atkal aktualizēs nacionālo jautājumu.

Pēc Jaunupa domām, situācija varētu mainīties, ja "latviešu vēlētajam piedāvātu vienu politisko spēku, kas apvieno visas latviskās partijas un ieteic pragmatisku risinājumu labklājības celšanai. "Tā vienotā partija varētu aktualizēt jautājumu, piemēram, par uzpūstajiem štatiem Rīgas domē, par budžetu, kas tuvina Rīgu bankrotam, nevis aktualizēt jautājumu par varas maiņu tikai tāpēc, ka Nils Ušakovs ir krievs," sacīja Jaunups. Pašvaldību vēlēšanās viņš noteikti nekandidēšot.

Šā gada marta sākumā tika nodibināta jauna biedrība "Latvijas attīstībai". Tās dibināšanā piedalījās Einars Repše, Edgars Jaunups, Dans Titavs, uzņēmēji Olafs Berķis un Valērijs Belokoņš un citi.

Pret Jauno vilni

Neatkarīgā Rīta Avīze ziņo, ka Kultūras ministrijas un Nacionālās apvienības mērķis ir panākt, lai mūzikālais konkurss *Jaunais vilnis* nākamgad Jūrmalā nenotiktu. Konkrēts rīcības plāns "politizētā pasākuma iznīdēšanai" vēl neesot izkristalizējies, taču apņēmība panākt, lai skaļi kritizētais un pulgotais sarīkojums kopā ar viesiem no Krievijas naudu pamestu Latviju, ir nostiprinājusies. Par to, kā šo mērķi īstenot, sprieda apvienotajā Nacionālās apvienības Saeimas frakcijas un partijas valdes sēdē, kurā piedalījušies arī kultūras ministres Žanetas Jaunzemes-Grendes biroja pārstāvji.

Latviešu un krievu bērnu apmaiņa

Sākusi īstenoties Saeimas deputāta Andreja Judina (*Vienotība*) ideja par bērnu apmaiņu starp latviešu un krievu ģimenēm sabiedrības saliedētības veicināšanai. Mazākumtautību bērni dzīvos latviešu un latvieši - krievu ģimenēs. Sabiedrības integrācijas fonds (SIF) slēgs līgumu ar organizācijām, kas īstenos šādu projektu.

Krievu valodā rakstošie plašsaziņas līdzekļi asi kritizē šo projektu. Deputāti mēģināšot atņemt bērnus krievu ģimenēm un nodot viņus latviešiem smadzeņu skalošanai, identitātes atņemšanai un asimilēšanai. Judina ieskatā tā ir aizdomīguma atmosfēras kultivēšana. Viņa e-pasts gan esot pilns ar idejas atbalstītājiem. Nevienu nevar piespiest iesaistīties šādā programmā, tā iespējama tikai uz brīvprātīgas līdzdarbošanās un savstarpējas uzticības pamata. Bērni un viņu vecāki dziļāk apzināsies kultūru dažādību, spēš novērtēt tradīciju nozīmi, kā arī apzināsies sajūtu par piederību pie savas valsts un savas tautas.

Bērnu apmaiņu īstenos biedrība *AFS Latvija*, Interesu centrs "Pēcskola", Latvijas Sarkanā Krusta Preiļu komiteja, multikulturālās integrācijas centrs "Varavīksnes laiva" un nodibinājums "Iespējamā misija". Projektā paredzēts iesaistīt ap 100 bērnu, kā arī vecākus, skolotājus, dalībnieku radus un draugus.

Esplanādē atklāj Rīga 2014 informātīvo telti

Rīgā, Esplanādē, 16. augustā atklāja nodibinājuma *Rīga 2014* telti. Tā kalpos par "radoši informatīvu telpu", kurā tikties rīdziniekiem, uzņēmējiem, dažādām organizācijām un visiem interesentiem, kas vēlas dalīties idejās un piedalīties Rīgas - Eiropas kultūras galvaspilsētas sarīkojumos. Telti ikvienam pieejams bezmaksas bezvadu tīmeklis, piektdienās notiek filmu vakari. Septembrī šo telpu datorzinību nodarbību laikā izmantos seniori, kas vēlies apgūt prasmes rīkoties ar datoru. Interesenti varēs piedalīties spēlē "Ceļam Rīgu", no dažādiem Rīgai raksturīgu elementu silueteim izveidojot savu pilsētas panorāmu.

Kultūras ministre Žaneta Jaunzeme-Grende paziņoja, ka Ministru kabinetā pieņemts 2013. gada budžets. Tajā Rīgas - Eiropas kultūras galvaspilsētas sarīkojumi ir viena no prioritātēm. "Tas nozīmē, ka nākamgad būs pietiekami naudas, lai sagatavotos 2014.gadam," sacīja ministre.

Kāds pretsvars varētu būt Ušakovam?

Tuvojoties pašvaldību vēlēšanām, arvien aktuālāks kļūst jautājums, vai Rīgas domes priekšsēdim Nilam Ušakovam tiks izvirzīta alternatīva kandidatūra. Ir izskanējusi ideja veidot latvisko bloku, lai nepieļautu Ušakova uzvaru.

Eiropas parlamenta deputāts, *VL/TB/LNNK* politiķis Roberts Zīle intervijā *NRA* atzīst, ka tas, kurš vadīs Rīgas pašvaldību, ir svarīgi visai valstij. *Tēvzemieši* nopietni domājot, ko likt Ušakovam pretī. Tas būšot cienījams kandidāts un konkurētspējīgs, bet ne Ušakovs 2. No viņa stipri atšķiršoties. Izskanējusi versija, ka *VL/TB/LNNK* kandidāts varētu būt bijušais tieslietu ministrs Gaidis Bērziņš. No Bērziņa paša gan tāds apstiprinājums neesot saņemts.

Latvijai bīstamā organizācija „Krievu sabiedrība Latvijā”

Aizsardzības ministrs Artis Pabriks lūdzis Drošības policiju izvērtēt organizācijas „Krievu sabiedrība Latvijā” darbību. Organizācija ar Krievijas vēstniecības Latvijā atbalstu sagatavojusi iespiešanai karti „Lielais Tēvijas karš Latvijai kartē”. Aizsardzības ministrijas rīcībā nonācis organizācijas sagatavots materiāls ar padomju kaņavīru un Latvijas civiliedzīvotāju apbedījumu vietām Otrā pasaules kara laikā. Tajā pausta pret Latviju, Eiropu un tās identitāti vērsta ideoloģiski formulēta informācija, aģentūru *LETA* informēja AM Preses nodaļa.

Teksts kurina nacionālu naidu. Latvija vērtēta nevis kā Eiropai, bet gan kā Krievijai jau kopš seniem laikiem piederīga teritorija. Nacionālie partizāni dēvēti par neonacistiem, kuri līdz galam nav iznīcināti. Latvijas armijas kaņavīri nosaukti par separālistiem, godā celti bermontieši. Krievija agri vai vēl atjaunos

status quo utt.

Pabrika ieskatā „Krievu sabiedrība Latvijā” sludina anti-eiropiskumu, krievu nacionālismu, imperisku revanšismu un slēptu antisemitismu. Pēc ministra domām, šī organizācija būtu „jāklapē ciet”. Drošības policija solījusi izvērtēt Aizsardzības ministrijas sniegto informāciju par organizācijas „Krievu sabiedrība Latvijā” darbību.

Krievijas biznesa taustekļi Latvijā

Žurnālā *IR* publicēta plaša informācija par Krievijas uzņēmēju aktivitātēm un interesēm Latvijā. Vieniem mūsu valsts ir glābšanas plostas savas naudas pasargāšanai, citiem - iespēja īstenot ambiciozas biznesa idejas. Nauda lielos apjomos aizplūst no Krievijas, un Latvija ir viena no tās saņēmējvalstīm. Krievu investīciju skaits pie mums divos gados ir četrkārtojis. Daži fakti.

- Krievijas interešu pārstāvji kontrolē uzņēmumu *Latvijas gāze*, krievu *Gazprom* pieder vairāk nekā trešdaļa akciju, padomē darbojas cilvēki ar Maskavas pierakstu.

- *Latvijas balzama* lielākais akcionārs (89%) ir krievu izcelsmes Izraēlas pavalstnieks Juris Šeflers.

- Trešais lielākais degvielas tirgotājs Latvijā ir Krievijas naftas kompanijas *Lukoil* meitasfirma.

- *Rīgas Piena kombināta* kontrolpaketi un *Valmieras pienu* iegādājušies Krievijas uzņēmēji, kas paziņojuši par apvienota holdinga *Food Union* izveidi.

- Ar Krievijas holdingu *Severstal* saistīta Daugavpils Lokomotīvu rūpnīca. Rīgas Vagonbūves rūpnīca iekļāta Vladimiram Antonovam piederējošajā *Latvijas Krājbankā*. Krievijas investori ar ārzonas kompaniju starpniecību kontrolē arī Rīgas Elektromāšīnbūves rūpnīcu.

- Krievijas investori kontrolē trešdaļu no Rīgas ostā pārkrautajiem apjomiem.

Ekspertu ieskatā oficiālā statistika neredz visu. Tieši no Austrumiem nākušo investoru vidū īpaši izteikta ir vēlme slēpties aiz ārzonas kompanijām, kas reģistrētas Kīprā vai citviet.

Par Krievijas uzņēmējiem, kuri nevēlas īpaši rēģoties vietējai publikai, savs viedoklis ir plaši pazīstamajam investīciju bankierim Gīrtam Rungainim: „Viņi ir pieraduši slēpties un baidās no liekas uzmanības, jo zina, ka Krievijā uzmanība reizēm beidzas bēdīgi. Mūsu praksē ir gadījies, ka krievi ar ārzonu uzņēmumu starpniecību nopērk vietējo firmu un neviens pat nepamanā, ka tirgū notikusi diezgan lielas kompanijas īpašnieka noma. Pārtikušu krievu skaits Latvijā pieaug. Politiskā un ekonomiskā situācija Krievijā to tikai veicina. Ir stimulizēti izvest no turienes kapitālu. Jo vairāk cilvēku iepazīs Latvijas piedāvājumu „pastāvīgās uzturēšanās atļauja apmaiņā pret investīcijām”, jo vairāk šeit nākotnē būs ieguldītāju.”

Ziņas sakopojis **P. Karlsons**

LETA
nacionālā ziņu aģentūra

Sāc ritu ar Preses apskatu!

- ◀ Latvijas preses publikāciju anotācijas
- ◀ jaunākās valūtas un laika ziņas
- ◀ nozīmīgākie dienas notikumi
- ◀ šodienas jubilāri

Apskatu Jums izdevīgā veidā - internetā vai e-pastā piegādāsim katru darba dienu līdz plkst. 9:00

Vairāk par pakalpojumu vari uzzināt: www.leta.lv
LETA, tālr.: +371 67222509, e-pasts: marketing@leta.lv

LAIKU UN VIETU MIJĀS

Viss taču tik skaidrs

VĒROJUMI UN PĀRDOMAS

Daudziem jo daudziem gan Krievijā, gan Rīgas krievvalodīgajās aprindās vajadzētu, piedodiet, rīvēt zem deguna telegrammu, ko 1940. gada 17. jūlijā Staļinam un Molotovam uz Maskavu nosūtīja Ždanovs, Višinskis un Dekanozovs, kuŗi bija sanākuši Tallinā uz apspriedi, lai novestu līdz galam okupētās Baltijas iekļaušanu Padomju Savienībā.

Šo dokumentu publicējis igauņu vēsturnieks Magnuss Ilmajervs, kuŗam izdevās to atrast Krievijas Federācijas Ārpolitikas arhīvā. Latviski to darīja zināmu prof. Richards Treijs *Latvijas Avīzes* 10. augusta numurā.

Šajā telegrammā viss ir pa-

teikts, viss atkailināts, viss skaidrāks par skaidru: "Jauno parlamentu pirmo sēdi visās trijās valstīs atklāt svētdien, 21. jūlijā (..) Dienas kārtības jautājumā no-teikt: par valsts varu (..). Par iestāšanos PSRS (..). Darba no-beigumā sesijas ievēlē (..) delegāciju no katras republikas braucienam uz Maskavu, lai nodotu parlamenta vārdā iesniegumus PSRS Augstākajai Padomei par iestāšanos PSRS (..). Pēc deklarāciju pieņemšanas (..) organizēt darbaļaužu demonstrācijas."

Nepārspējams cinisms un lieliska režisūra. Kremlim nemaz nebija vajadzīgs represētais režisors Meierholds, lai Baltijā meistarīgi nospēlētu traģifarsu "1940". Šis debešķīgās telegrammas tekstu vajadzētu tagad laist globālā aprītē, vislabāk angļiski...

Ja jau runājam par PR stiķiem angļu mēlē, te nu man pie rokas brošūra *Latvia: A Path Chosen Twice. 1917 - 1940*, ko 1987. gadā - jau Gorbačova "perestroikas" laikā! - izdevis *Novosti Press Agency Publishing House*.

Lai man piedod lasītāji, ja es izvilkumus no šīs brošūras snieģšu angļiski, jo man ir pamats cerēt, ka lasītājiem Amerikā un Vakareipā šī valoda nav sveša.

Lasām: "Soviet troops were stationed in Latvia under the terms of a treaty signed in 1939 and were later reinforced (!) in accordance with an agreement (!) concluded with the Latvian government on June 16, 1940."

Tālāk: "On June 17, 1940 Red Army units began to arrive in Latvia (..) Tension in the country continued to mount. On June 19 large columns of de-

monstrators (..) calling for the resignation of the government."

Un vēl: "The Red Army units had no part in these developments, although their presence (!) helped to prevent attempts "to export counter-revolution" to the country."

Un tā tālāk, un tamlīdzīgi. Arī te viss taču tik skaidrs!

Man te jāpiebilst, ka Baltijas traģifarsa režisoriem jau bija pieredze: ģenerālmēģinājums notika 1939. gada rudenī, kad sarkanarmija saziņā ar Lielvācijas vērmachtu 17. septembrī iebruka Polijā un okupēja tās austrumu novadus, lai pēc tam tiktu nospēlēta tāda pati komēdija. 27. oktobrī Ļvovā (kur ukraiņi bija mazākumā) sanāca Rietumukrainas "tautas sapulce", 29. oktobrī Belostokā (kur baltkrievi bija mazākumā) sanāca Rietumbaltkrievijas "tau-

tas sapulce", un abas rūpīgi izfiltrēto ķiparu grupas nobalsoja par abu Polijai atņemto novadu iekļaušanu attiecīgi Ukrainas un Baltkrievijas "pē-es-errās".

Prof. Treijs raksta, ka Baltijas valstu "parlamenti" diemžēl bez ierunām nobalsojuši saskaņā ar Kremļa scēnāriju. Nu kā viņi varēja nenobalsot? Latvijas gadījumā t.s. Darba tautas bloka kandidātu vārdus noteica tā: Višinskis šo to skaidroja PSRS sūtnim Vetrovam, kuŗš savukārt aprunājās ar LKP 1. sekretāru Žani Špuri, un tālāk tika ņemti priekšā 100 izraudzīti ķipari, ar kuŗiem notika "profilaktiska pārruna" (*profilaktičeskaja beseda*). Tie, kas dzīvojuši Latvijā vēlīnā staļinisma gaisotnē, labi izprot šī jēdziena nozīmi.

Tā tās lietas tika darītas.

Franks Gordons

KARSTĀ VASARAS IZSKAŅA

Vasara tuvojas rudenim, Rīgas svētki beigušies, pulcinot 180 tūkstošus cilvēku; Cēsu Mākslas festivāls izskanējis ar Sevīlas bārdzīni Pils parkā, un politiskās kaislības atkal nonākušas atpakaļ uz Latvijas skatuves.

Jau esmu rakstījusi par likuma grozījumiem tautas nobalsošanas jeb referenduma jautājumā, norādot, ka šie grozījumi faktiski nenovērš iespēju ierosināt referendumu par Latvijas valstij būtiskiem jautājumiem. Līdz šim Saeimas vairākums izlicies nedzirdot ierosinājumus, ka būtu jāizdara daži grozījumi Satversmē, lai referendumā nevarētu, piemēram, lemt par otru valsts valodu.

Iesniegumu par jau vienreiz no jauna caurlūkoto likuma grozījumu apturēšanu parakstīja 38 opozīcijas deputāti. Starp Saeimas pozīciju un opozīciju joprojām ir domstarpības, pirmkārt, par to, vai nabadzīgiem pilsoņiem vispār ir iespējams savākt 150 tūkstošu apstiprinātu parakstu. Opozīcija apšaubā iespēju savākt parakstus bez maksas tīmekļa portālā www.latvija.lv jau ar 2015. gadu, jo tīmeklis nebūt nav pieejams visiem un ne visi, it sevišķi gados vecāki pilsoņi, ar to prot patstāvīgi, bez palīdzības rīkoties, un diez vai kaut kas būtiski mainītos dažu gadu laikā. Tātad būs vajadzīga nauda, lai samaksātu par paraksta apstiprināšanu. Otrkārt, opozīcijas ieskatā, tik ļoti palielinot referendumu rīkošanai vajadzīgo parakstu skaitu, tiek sašaurināts to pilsoņu loks, kuŗi var ietekmēt valsts lēmumus, tātad sašaurināsies arī demo-

kratija.

Savukārt pozīcija skaidro, ka otrreizējā caurlūkošanā ir skaidri noteiktas pašvaldību iestādes, kas nodrošinās parakstu apliecināšanu un būtiski samazinātas parakstu apliecināšanas izmaksas pašvaldībās. Līdz 2015. gadam saglabāta divpakāpju procedūra likumu ierosināšanai, nosakot, ka pirmajā posmā jāsavāc 50 tūkstošu vēlētāju parakstu, lai Centrālā vēlēšanu komisija par valsts naudu sāktu vākt parakstus referendumu rīkošanai. Turklāt, lai rosinātu Saeimas atļaušanu, līdz 2015. gadam pirmajā posmā jāsavāc tikai 10 000 parakstu.

Tomēr šīs batalijas norisinās par to, cik pilsoņu parakstu būs vajadzīgs, lai referendums notiktu, turpretī par to, ka principā nav pieļaujama iespēja vākt parakstus par jautājumiem, kas groza valsts konstitucionālos pamatus, - koalīcijā joprojām ir klusums. Vārdu sakot, varētu strīdēties, vai 150 tūkstoši parakstu ir vai nav par daudz (gan jāpaskaidro, ka Satversme paredz vismaz 10 procentu balstiesīgo vēlētāju parakstu, lai rīkotu referendumu) un vai tomēr nevajadzēja atstāt divu posmu parakstu vākšanas procedūru, nopietni palielinot pirmajā posmā savācamo parakstu skaitu. Tātad iespēja rīkot referendumu par jautājumiem, kas apdraud Latvijas valsts pamatus, joprojām nav novērsta, tā ir tikai apgrūtināta.

Minēto likuma grozījumu pirmajā pieņemšanā Saeimā, atbildot uz dažādiem oponentu iebildumiem par parakstu skaitu un atteikšanos no valsts samaksātas parakstu vākšanas, Juridiskās komisijas priekšsēde Ilma Čepāne sacīja: „Šajā sakarā es gribu jums pateikt tezes par aizstāvēties spējgu demokra-

tiju. Proti, lietā „Ždanoka pret Latviju” galvenā teze ir šāda: lai garantētu demokrātiskās sistēmas stabilitāti un efektivitāti, valstij var būt nepieciešama veikt īpašus pasākumus sevis aizstāvēšanai. Otrkārt, valstij nevar prasīt, lai tā pirms iejaušanās pagaida, līdz kāda grupa ir sagrabusi varu un sākusi veikt konkrētus pasākumus ar konvencijas standartiem un demokrātiju nesavienojamiem mērķiem un politiku, lai gan šādas briesmas (..) demokratijai ir pietiekami pamatotas un būtu novēršamas.”

Kā jau agrāk rakstīju, Saeimas Juridiskās komisijas priekšsēdes minētās briesmas būtu novēršamas, izdarot tās maiņas Satversmē, kuŗu apstiprināšanai nav vajadzīgs referendums, bet kuŗas nosaka Satversmes 76. pants: „Satversmi Saeima var grozīt sēdēs, kuŗās piedalās vismaz divas trešdaļas Saeimas locekļu. Pārgrozījumus pieņem trijos lasījumos ar ne mazāk kā divu trešdaļu klātesošo deputātu balsu vairākumu.” Tātad Saeima bez referendumu palīdzības var grozīt Satversmes 73. pantu par to, kādi jautājumi nav nododami tautas nobalsošanai jeb referendumam.

Taču nupat Satversmes tiesa (ST) ir sagatavojusi izskatīšanai lietu par tautas nobalsošanas kārtību attiecībā uz ierosinājumiem par konstitūcijas grozījumiem. Iesniegumu ST par lietas ierosināšanu šī gada ziemā parakstīja Nacionālās apvienības *Visu Latvijai! / Tēvzemei un brīvībai / LNNK* deputāti, vairāki *Vienotības* un *Zaļo* un *Zemnieku* savienības politiķi. Deputātu pieteikumā norādīts, ka tautas nobalsošanai nevar tikt nodoti jautājumi, kas groza valsts konstitucionālos pamatus, tostarp jautājumu par valsts valodas

statusa maiņu, pat ja Satversmē vārdiski tas nav paredzēts. Lai arī Satversme to tieši neparedz, tautas nobalsošanai nevar tikt nodoti ne tikai tie jautājumi, kas tieši minēti Satversmes 73. pantā un ir konstitucionāli, bet vēl jo vairāk jautājumi, kas ir antikonstitucionāli, - tādā ieskatā ir prasības iesniedzēji.

Atliek cerēt, ka varbūt vismaz Satversmes tiesa labos to, ko labot nevar vai negrib Saeimas valdošās koalīcijas vairākums.

Tīkmēr aizsardzības ministrs Atis Pabriks ir pamanījis organizāciju „**Krievu sabiedrība Latvijā**” un ir lūdzis Drošības policiju (DP) izvērtēt tās rīcību. Ministrijas rokās nonācis kādā Rīgas tipografijā 2000 eksemplāros drukāšanai gatavotās kartes signāleksemplārs. Kartes nosaukums ir „Lielais Tēvijas karš Latvijas kartē. 490 pieminekļi un kaŗavīru apbedījumi”. Ministrs norāda, ka viņam pretenzijas esot nevis pret pašu grafisko karti un pieminekļu attēliem, bet gan pret tekstu, kas, pēc Pabrika domām, kuŗina nacionālo naidu: „Tekstā nacisms un fašisms tiek identificēti ar Eiropu, Latvija tiek vērtēta kā Krievijai, nevis Eiropai piederīga teritorija. Nacionālie partizāni tiek dēvēti par līdz galam nenostajiem nacistiem. Uzsvērti krievu tautas zaudējumi kaŗā, bet ebrēji atstāti beigu galā. Latvijas zeme tiek uzskatīta par krieviem piederīgu jau no sirmas senatnes. Kad ielūkojos organizācijas mājaslapā, tad man - diplomētam vēsturniekam mati saslējas stāvus, gandrīz viena vienīga falsifikācija, jau sākot ar Livonijas un krustnešu kaŗiem, nemaz nerunājot par jaunāko vēsturi. Piemēram, Latvijas armijas kaŗavīri neatkarības cīņās tiek dēvēti par separatīstiem, bet

Bermonta kaŗaspēks - godā celts! Un, runājot par krievu tiesībām dzīvot Baltijā, tiek teikts, - lai kādi ir laiki un ienaidnieku panākumi, Krievija vienmēr paliks neuzvarama un agri vai vēl uzaunos *status quo*.”

Biedrība, protams, ir pārsteigta par Pabrika satraukumu, un, vērtējot organizācijas pārstāvja Aleksandra Ržavina tekstus gan organizācijas mājaslapā, gan arī sagatavotajā materiālā par padomju kaŗavīru un Latvijas civiliedzīvotāju apbedījumu vietām Otrā pasaules kaŗa laikā, organizācijas vadītāja Tatjana Favorska atzīst, ka tie, iespējams, ir „asi formulēti”, tomēr tajos neesot atspoguļoti nepatiesi fakti. Organizācijas vadītāja arī pastāstīja, ka organizācija katru dienu tiekot saņemtas vairākas pateicības vēstules par Ržavina sagatavoto karti ar apbedījumu vietām Otrā pasaules kaŗa laikā. Taču pēdējās dienās biedrība ir noskaņota kareivīgi un paziņojusi, ka apsver iespēju vērsties tiesā pret Pabriku. Tās vadītāja skaidro, ka ministrs esot nepamatoti pārmējis organizācijai antisemitismu, līdz ar to patlaban notiek konsultācijas ar juristiem par iespēju vērsties tiesā par neslavas celšanu.

Ir prieks par to, ka vismaz viens latviešu politiķis pamanījis šo organizāciju un tās mājaslapu, kuŗas saturs tiešām ir, maigi sakot, savdabīgs. Ej nu zini, kā beigsies ideja par tiesāšanu ar aizsardzības ministru, bet, manuprāt, politiķi līdz šim reti ir pamanījuši krievu organizācijas Latvijā, kuŗu rīcība bieži vien ir pretrunā ar Latvijas valsti un tās interesēm. Vasaras izskaņa sāk kļūt karsta, un varbūt beidzot jautājumi, par kuŗiem rakstu, tiks sakārtoti.

Sallija Benfelde

Iznīcība vai attīstība

Atskats uz Trešo pasaules latgalešu konferenci Rēzeknē

Pirms divdesmit gadiem šo rindu autors - tolaik *Radio Brīvā Eiropa* līdzstrādnieks - aicināja ārzemēs dzīvojošos latgalešus un Latgales kultūras un sabiedriskos darbiniekus sarīkot pirmo Pasaules latgalešu kongresu. Tapa lēmumi par atbalstu reģiona plašsaziņas līdzekļu un grāmatu izdošanai, par Rēzeknes augstskolas izveidošanu un Latgales pētniecības institūta radīšanu Daugavpilī. Savukārt prasības par latgalešu valodas apguvi skolās un plašāku atbalstu no valdības puses tika ignorētas.

Šomēnes Rēzeknē vairāki simti dalībnieku, atceroties 1992. gadā atjaunoto pieminekli, ko tauta dēvē par „Latgales Māru”, bet kas patiesībā ir piemineklis Latgales atbrīvošanai no boļševikiem, pulcējās trešajā Pasaules latgalešu konferencē. Vairāki desmiti referentu centās rast atbildi uz gana provokatīvo konferences vadmotīvu „*Latvijas neatkarības laiks - Latgales iespēja vai iznīcība?*”. Kopīgi izvērtēt Latgales attīstības tendences un lejupeņslīdes cēloņus ekonomikā, izglītībā, valodas un kultūras politikā kopā bija pulcējušies zinātnieki, pedagogi, lauksaimnieki, plašsaziņas līdzekļu, sabiedrisko organizāciju un katoļu Baznīcas pār-

Latgales politiķi, kultūras darbinieki un katoļu Baznīcas vadība Atbrīvošanas pieminekļa pakājē

stāvji, kā arī Saeimas politiķi. Kultūras ļaudis puda gandarījumu par pieminekļa atklāšanu māksliniekam un dzejniekam Antonam Kūkojam. Rēzekni rotās arī piemiņas plāksnes politikim Francim Kempam un nacionāļkomunistu tīrīšanas laikā nežēlastībā kritušajam akadēmiķim Aleksandran Ņikonovam.

Ceļu uz Rēzekni bija mērojuši dalībnieki no ASV, interesenti no Polijas un Krievijas, kā arī pirmo reizi Sibīrijas latgalešu

delegācija, kas stāstīja par savu izdzīvošanas pieredzi vesela gadsimta garumā.

Daudziem konferences dalībniekiem nebija saprotama tā dēvētā Latgales karoga pacelšana pie Rēzeknes novada un arī pilsētas domes. Uz karoga zilbaltzilā fona sarkanā vairogā attēlots sudraba grīfs ar zelta kroni galvā un zobenu ķepā. Cik noprotams, ģerbonis ticis izmantots Infantijas vojevodistē no 1629. līdz 1772. gadam. Karoga

darināšana ir privāta iniciatīva, un plašāka publiska apspriešana Latgalē nav notikusi.

Konferences dalībnieki pieņēma rezolūciju, kurā izteiktas vairākas prasības, taču skaidru recepti par nepieciešamajiem nosacījumiem reģiona tautsaimniecības un uzņēmējdarbības attīstībai konferences dalībnieki nespēja sniegt. Diskusijas bija spraigas un viedokļi diametrāli pretēji. Klātesošie gan vienojās, ka Latgales reģiona attīstībai atbalstāma vairāku Ministru kabineta apstiprināto dokumentu ieviešana, piemēram, „Latgales reģiona rīcības plāns 2012.-2013.gadam”. Rezolūcija aicina ieviest paralēlu (latviešu un latgalešu rakstu valodā) vietvārdu, organizāciju u. c. publisku nosaukumu rakstību. Diemžēl tikai pašreizējā Latgales plānošanas reģionā, ignorējot Varakļānu novadu, Atašienes un Barkavas pagastu. Izglītības ministrija tiek aicināta pārskatīt mācību saturu, vienu stundu nedēļā atvēlot novadmācībai Latvijas skolās, lai stiprinātu lokālās un nacionālās identitātes veidošanos. Rēzeknes pilsētas galva A. Bartaševičs no *Saskaņas centra*, krieviski raidošajam TV kanālim PBK jau pavēstījis, ka pilsētas skolās nā-

kamgad varēsot apgūt latgalešu valodu. Tādējādi *Saskaņas* politiķis cer iegūt latgalešu vēlēšanu balsis pašvaldības vēlēšanās.

Konferences dalībnieki arī skaidri norādīja, ka jānodrošina raidlaiks raidījumiem latgalešu mēlē Latvijas Televīzijā un Latvijas Radio. LR kultūras ministre Žaneta Jaunzeme-Grende puda viedokli, ka atbalsts latgalešu kultūrai ir nepieciešams, lai tā nākotnē nekļūtu tikai par grāmatās un publikācijās pieejamu retumu, bet arī turpmāk būtu „dzīva” un pastāvētu arī nākamajās paaudzēs. Zīmīgi, ka latgalešu vēlmes atšķirībā no iepriekšējiem gadiem kļuvas mērenākas. Sabiedrisko organizāciju prasība piešķirt latgalešu valodai Latgalē reģionālās valodas statusu no dienas kārtības izzudusi. Jaušams pragmatisms un reālpolitikas izpratne. Savukārt varas gaitējos nonākušie politiķi, piemēram, tieslietu ministrs J. Bordāns, nekautrējas saukt lietas istajos vārdos, norādot, ka svarīgs uzdevums ir nostiprināt savu valsti iekšēji un ka latgalešu valodai un kultūrai jāierāda vieta, ko tā, izcietusi represijas, aizliegumus un ignoranci, ir pelnījusi.

Dainis Mjartāns

Baltijas ceļš pret Molotova-Ribentropa pakto

23. augusts ir Staļinisma un nacisma upuru atceres diena.

Šogad aprit 73 gadi, kopš 1939. gada 23. augustā PSRS ārlietu tautas komisārs Vjačeslavs Molotovs un Vācijas ārlietu ministrs Joachims fon Ribentrops parakstīja Molotova-Ribentropa pakto. Tā slepenajos papildprotokolos Somija, Igaunija, Latvija, Lietuva, Polija un Rumānija tika sadalītas PSRS un Vācijas interešu sfairās. PSRS okupēja visas trīs Baltijas valstis.

Baltijas valstu brīvības un neatkarības atjaunošanas ideja kļuva iespējama pēc Michaila Gorbačova aizsāktām reformām, kas „mīkstināja” Maskavas attieksmi pret „brālīgajām republikām”. Atklātībā nonāca 1939.gada 23. augustā parakstītais Molotova-Ribentropa pakts, tāpēc 1988. gada 23. augustā Baltijas valstu galvaspilsētās Viļņā, Rīgā un Tallinā tūkstošiem cilvēku pulcējās protesta akcijās. 1989. gada pavasarī PSRS Tautas deputātu kongresa sēdē visu trīs Baltijas valstu pārstāvji pieprasīja šī liguma un papildprotokolu izvērtēšanu, noteikt to tiesiskumu. Maskavā izveidoja izmeklēšanas komisiju, bet tās darbība tika novilcināta. Baltijas valstu deputātu pašaieliedzīgā darbība Maskavā atbalsojās Baltijas valstu nacionālās atmodas kustībās. **Igaunijas Tautas fronte** *Rahvarinne*, **Latvijas Tautas fronte** un **Lietuvas Reformu kustība** *Sajūdis* 1989. gada 23. augustā, 50 gadus pēc Molotova-Ribentropa pakta parakstīšanas, rīkoja masveida protesta akciju *Baltijas ceļš*. Vairāk nekā miljons cilvēku no Tompea pils pakājes Tallinā caur Rīgu, pāri Dauga-

Akcijas *Baltijas ceļš* logo. UNESCO Starptautiskā ekspertu padome pieņēma lēmumu iekļaut akciju „*Baltijas ceļš - cilvēku ķēde trīs valstu vienotiem centieniem pēc brīvības*” UNESCO programmas „*Pasaules atmiņa*” Starptautiskajā reģistrā

vai līdz Ģedimīna tornim Viļņā sadēvēs rokās, izveidojot 600 km garu ķēdi. *Baltijas ceļš* bija fenomenāla solidaritātes manifestācija, kas saistīja lielu uzmanību visā pasaulē. Tas uzskatāmi demonstrēja trīs Baltijas valstu iedzīvotāju centienus pēc brīvības. Iespaidīgā cilvēku ķēde un aizvien plašākais starptautiskais atbalsts vēsturisko faktu publicēšanai piespieda PSRS Tautas deputātu kongresu 1989. gada 24. decembrī pasludināt Vācijas un Padomju Savienības līgumu un tā slepenos papildprotokolus par spēkā neesošiem. Šī liguma anulējums palielināja Igaunijas, Latvijas un Lietuvas nacionālās pašnoteikšanās iespējas un atmodināja demokrātiskas kustības visā PSRS.

UNESCO Starptautiskā ekspertu padome 2009. gada 30. jūlijā Bridžtaunā, Barbadosā, pieņēma lēmumu iekļaut ak-

ciju „*Baltijas ceļš - cilvēku ķēde trīs valstu vienotiem centieniem pēc brīvības*” UNESCO programmas „*Pasaules atmiņa*” Starptautiskajā reģistrā.

2009. gada 22. un 23. augustā, *Baltijas ceļa 20. gadadienā*, notika Baltijas vienotības skrējienis „*Sirdspuksti Baltijai*” ar tā patronu - toreizējo Latvijas Valsts prezidentu Valdi Zatleru priekšgalā. Igaunija, Latvija un Lietuva atjaunoja vēsturisko *Baltijas ceļu*

nonākusi Liepājas mūzeja filiālē „*Liepāja okupāciju režīmos*”, kurās atklāšanā piedalījās AM Informācijas un sabiedrisko attiecību departamenta direktore Evelīna Melbārde. Izstādes tapšanas mērķis bijis vēstīt pasaulei unikālo vēsturisko akciju *Baltijas ceļš*. Ekspozīcijā ietverti Baltijas valstu 40 fotogrāfu darbi, kuŗos tverti emocionāli mirkļi par *Baltijas ceļa* dalībniekiem, kuŗiem vajadzēja lielu drosmi stāvēt šajā

dienā, **apvienība „Par Lietuvu Lietuvā”** rīkoja autobraucieni no Viļņas Katedrāles laukuma cauri Lietuvai līdz Latvijas robežai, aicinot cilvēkus ne tikai piedalīties, bet arī pārdomāt *Baltijas ceļa* jēgu un nozīmi.

Latvijas Monētu nams šogad augustā izdevis unikālu apzeltītu trīs medaļu komplektu *Baltijas ceļš* (500 gab.), kas veltīts Igaunijas, Latvijas un Lietuvas drosmīgajiem iedzīvotājiem,

Latvijas Monētu nama izdotais apzeltītu trīs medaļu komplekts *Baltijas ceļš*

diennakts skrējienā, kas sākās Tallinā un Viļņā, bet finišēja 23. augusta vakarā Rīgā pie neatkarības simbola - Brīvības pieminekļa.

Šovasar pa Kanadu ceļoja Latvijas Ārlietu ministrijas (AM) un fotogrāfa Ilmāra Znotiņa kopīgi veidotā izstāde „*Baltijas ceļš, kas iekustināja pasauli*”, kuŗa parādīta Otavā, Toronto, Monreālā un citviet. Izstāde iepriekš bijusi aplūkojama daudzās pasaules valstīs. Tagad tā

cilvēku ķēdē, nedomājot par sekām. 1989.gadā Latvija vēl bija PSRS sastāvā, Rīgā atradās PSRS armijas Baltijas kara apgabala stābs un armijas daļas visā valstī.

Liepājā no 10. līdz 23.augustam notika tradicionālais akcijai *Baltijas ceļš* veltītais festivāls *via baltica*, kas sniedza septiņus brīnišķīgus koncertus, kuŗos izcili Latvijas un kaimiņvalstu mūziķi demonstrēja savu Baltijas vienotības izjūtu. Pieminot akcijas *Baltijas ceļš* gada-

kuŗi 1989. gada 23. augustā piedalījās akcijā *Baltijas ceļš*.

Režisors Arvīds Krievs uzņēmis dokumentālu filmu *Baltijas ceļš* (1993.gadā).

Latvijā, Igaunijā un Lietuvā katru gadu 23.augustā notiek dažādi patriotiski sarīkojumi, kas veltīti 1989. gada 23. augustā rīkotajam *Baltijas ceļam* - Baltijas valstu vienotības simbolam.

Valija Berkina

Vidvuds Štrauss

Tai pašā laikā, kad visa pasaule sekoja tam, kā Berlīnē noris Olimpiskās spēles, 18 kilometrus uz dienvidrietumiem no Maskavas Staļina-Molotova NKVD apžogojā ar dzelonstieplēm divus kvadrātkilometrus lielu meža gabalu sava karaspēka šaušanas poligonam. Poligona izmantošana sākās gadu vēlāk, bet par mērķiem tur bija izvēlēti dzīvi cilvēki. Pirmā nošaušana notika 1937. gada 8. augusta naktī, kad NKVD bendes tur atņēma dzīvību 91 un nākamā naktī jau 115 komunistiskā terora upuriem. Vairāk nekā gada laikā – līdz 1938. gada 19. oktobrim NKVD specobjektā *Butovskij poligon* slepeni tika nošauti 20 765 nevainīgi 73 tautību cilvēki. Visvairāk starp nošautajiem bija krievu – 8724, tāpēc Krievijas pareizticīgo Baznīcas galva, pirmoreiz ieradies poligonā, nosauca to par krievu Golgatu. Bet otrā vietā šajā drausmīgajā sarakstā ir 1328 latvieši, tāpēc tur ir arī mūsu tautas Golgata, un to nedrīkstam aizmirst. Gandrīz visiem nošautajiem tautiešiem šūpulis bija kārts Latvijā.

1938. gadā Butovas poligonā nošauti Madonas novada zemnieku bērni, dzimuši: **Bērzaunes pagastā** – Jānis Cilinskis (1891), Voldemārs Laukmanis (1895), Artūrs Rudzītis (1893); **Kalsnavas pagastā** – Pēteris-Alberts Liepiņš (1890); **Lazdonas pagastā** – Pēteris Bomīts (1890); **Liezeres pagastā** – Jānis Apinis (1877); **Patkules pagastā** – Pēteris Miezons (1899); **Saikavas pagastā** – Andrejs Eglītis (1909), Jānis Eglītis (1907), Alfons Seržants (1889), Jūlijs Seržants (1890), Jānis Tiltiņš (1885), Anna Zariņa (1892). Annas vīrs Kārlis Zariņš nošauts tai pašā gadā Kazachijas republikas galvaspilsētā Almaatā.

Viss, kas tālāk lasāms, pamatots ar nelaimīgo NKVD izmeklēšanas lietām, kur smeltas skopas ziņas par to, kad un kāpēc viņi pametuši dzimteni un devušies uz iecerēto laimes zemi Austrumos, līdz nokļuva Maskavā vai tās apkārtnē, un ko tur darījuši.

Seržanti bija pirmie, kas pārcēlās uz Krieviju un vienīgie turpmāk nesarāva saites ar zemi. Vecākais dēls Aleksandrs 18 gadu vecumā devās prom – uz Maskavas gubernu, iekārtojās par muižas pārvaldnieka palīgu. Pēc kāda laika, atbraucis uz dzimteni, pastāstīja tēvam, ka netālu no Maskavas kāds muižnieks izdevīgi iznomājot savu zemi un tur jau apmetušies daži igauņi un latvieši.

Un Seržantu ģimene: tēvs Jānis, māte Eda, dēli Alfons un Jūlijs un meita Alma cēlās kājās un drīz jau bija Aleksandra norādītajā vietā – Voskresenskas apriņķa Haminovā (tā sauca muižnieku). Tas notika 1909. gadā. Tēvs paņēma nomā 20 desētinas, dēli pa 10 un sāka saimniekot patstāvīgi. 1917. gadā Haminovas kolonijā draudzīgi dzīvoja un veiksmīgi saimniekoja 10 igauņu un 10 latviešu ģimenes. 1920. gadā nomira tēvs, Aleksandrs pārcēlās uz Haminovu, pārņēma tēva saim-

Pēteris Bomīts

niecību un apprecēja kaimiņa igauņa meitu. Kad 1929. gadā sākās vardarbīgā lauksaimnieku kolektīvizācija, visi kolonijas saimnieki atteicās stāties kolchozā. Daļapametasaimniecības un pārcēlās uz pilsētām, citi, arī Seržanti, palika. Viņu zemi atņēma valsts saimniecība, tur Seržanti strādāja. Butovas poligonā nošāva 15 bijušās kolonijas latviešus un septiņus igauņus. Uz Gulaga lēģeriem uz neatgriešanos aizsūtīja četrus igauņus un piecus latviešus.

Bērzaunieši – Cilinskis un Rudzītis un kalsnavietis Liepiņš, sākoties Pirmajam pasaules karā, bija spiesti uzvilkt *zaldātu* formas tērpus. Liepiņš un Rudzītis sākumā kaŗoja krievu daļās, bet 1915. gadā tika pārcelti uz latviešu strēlnieku bataljoniem (pulkiem). 8. pulka vecākais apakšvirsnieks Liepiņš par drosmi bija apbalvots ar 3. un 4. pakāpes Sv. Jūra krustu un divām Sv. Jūra medaļām. Rudzītis kaŗoja 2. pulkā, Cilinskis dienēja 5. pulka orķestrī. Gados jaunāko Laukmani, Krievijā Vladimiru, iesauca vēlāk, viņš dienēja aviācijā par motoristu. Visi četri pēc tam iestājās sarkanarmijā. Liepiņš un Rudzītis dienēja galvenajā stābā, Cilinskis nepameta 5. Latviešu strēlnieku pulka orķestri, kauju laikā bija sanitārs. Laukmanis turpināja dienestu aviācijas daļās. Kad beidzās Krievijas Pilsoņu kaŗš, viņš vienīgais palika armijā, pabeidza Kaŗa aviācijas skolu Ļeņingradā un Kaŗa aviācijas inženieru akadēmiju Maskavā, strādāja zinātniskā institūtā par konstruktoru grupas vadītāju. Cilinskis kopā ar citiem 5. pulka mūzikantiem atrada darbu Maskavā, no Rīgas evakuētajā rūpnīcā „Kaučuks”, strādāja par smalkmechaniķi, Liepiņš ieņēma atbildīgu amatu Krievijas Zemkopības komisariātā. Rudzītis mācījās Celniecības institūta Arhitektūras nodaļā, projektēja un vadīja jaunbūves.

Jānis Apinis pusaudzā gados kopā ar tēvu gāja meža darbos, raka grāvjus. Trīs ziemas mācījās pagastskolā. No 1897. līdz 1902. gadam dienēja armijā, pēc tam Liezeres un Lubānas pagastā strādāja par namdari, galdnieku, kalēju, 1904. gadā – par Cirstenes pagasta rakstvedi. No 1905. līdz 1915. gadam Apinis dzīvoja Rīgā. Kopš 1905. gada bija LSDSP biedrs. Strādāja kokmateriālu noliktavās, darbojās arodbiedrībās, no 1906. līdz 1910. gadam

vadīja kokapstrādes strādnieku arodbiedrību. 1915. gadā Apinis aizbēga uz Sibīriju. Divus gadus Omskā strādāja par apgabala tiesas civilkolēģijas sekretāra palīgu, un kopš tā laika vietējā bolševiku organizācijā viņu uzskatīja par augsti profesionālu juristu, pēc 1917. gada oktobra valsts apvērsuma iecēla par Sibīrijas, Stepju novada un Turkestānas galveno tieslietu komisāru. Savu augsto amatu Apinis 1918. gada aprīlī Maskavā pārstāvēja Viskrievijas tieslietu komisāru kongresā, tūlīt pēc tam Padomju kongresā tika ievēlēts Viskrievijas Centrālajā izpildko-

cija sabiedriskās zinātnes. 1936. gadā vadīja Izglītības biedrības *Prometejs* koncertbrigādi tās izbraukumos pie tautiešiem Krievijā, nākamajā gadā tika uzņemts par ansambļa solistu Staņislavska opereteātri.

Saikaviešu vidū centrālā figūra bija gados vecākais Andrejs Gailītis, kopā ar māsasvīru Andreju Trauciņu iestājies LSDSP 1905. gadā. 1917. gada beigās, pirmās sarkanās varas laikā Vidzemē, Gailīti ievēlēja par Saikavas pagasta padomes priekšsēdi, 1919. gadā, kad pie varas bija Stučka, viņš atkal bija šajā amatā. Maskavā, Taganskas cie-

latviešu kolonijā Sibīrijā – Lejas Bulānu. Andrejs beidza arodskolu un strādāja rūpnīcā par metallēģēju. Gailītis uzaicināja abus puīšus uz Maskavu, iekārtoja uz dzīvi un darbā lapsu audzētavā.

Pēteris Bomīts, neilgi padzīvojis Vjazmā, pārcēlās uz Smoļensku, pēc tam devās uz dienvidiem, turpināja darbu saimnieciskā laukā. 1931. gadā Bomīts ieradās Maskavā, sāka strādāt par Latviešu kluba pārzini, aicināja strādāt klubā par galdnieku Gailīti, Jāni Eglīti ieteica kluba valdes sekretāra amatam. Kopš 1936. gada Bomīts, pabe-

Nams, kuŗā atradās Maskavas Latviešu klubs

mitejā (VCIK). Kā augstākā varas organa loceklis viņš 1919. gadā tika nosūtīts uz Turkestānu, kur uz gadu saņēma savās rokās visu varu: bija Turkestānas Centrālās izpildkomitejas priekšsēdis un pie reizes – apgabala bolševiku organizācijas vadītājs. Pēc tam organizēja tieslietu iestāžu darbu Sibīrijā un Ukrainā. Kopš 1923. gada Apinis dzīvoja Maskavā, strādāja Valsts dārglietu glabātavā par galveno kontrolieri, pēc tam atkal tieslietu iestādēs. Sevi lika manīt vecums, pasliktinājās redze, arī trūka zināšanu, tāpēc amati pakāpeniski pazeminājās: tiesnesis Maskavas apgabala tiesā, pilsētas tiesā, pilsētas rajona tiesā. 1935. gadā tautieši Apini iecēla par Maskavas Latviešu kluba pārzini.

Pēteris Miezons 1916. gadā iestājās Valmieras Skolotāju seminārā, nākamā gada septembrī kopā ar semināru evakuējās uz Sizraņu pie Volgas. Pabeidzis semināru, brīvprātīgi iestājās sarkanarmijā, piedalījās kaujās Urālos, pēc tam dienēja Turkestānā, bija pulka kluba vadītājs. Demobilizējies strādāja Orenburgā izglītības darbā. 1928. gadā iestājās Maskavas universitātē, 1931. gadā pabeidza Vēstures un filozofijas fakultāti, tālāk Maskavas mācību iestādēs mā-

tumā, Gailītis izmeklētājam pastāstījis, ka viņš atbēdzis uz Krieviju 1919. gadā 47 cilvēku grupā. Tie bijuši padomju varas un partijas darbinieki un viņu ģimenes locekļi. Gailītis nosaucis Pēteri Bomīti, Andreju Trauciņu, Jāni Tiltiņu, Jāni Eglīti. Pārējos neatceroties.

Gailītis, Trauciņš, Tiltiņš un Eglītis sākumā apmetās Smoļenskas gubernā pie Vjazmas, strādāja savā amatā – par galdniekiem, pēc tam pārcēlās tuvāk Maskavai, kur Podoļskas apriņķī latvieši nesen bija nodibinājuši lauku kopsaimniecību. Gailītis tika ievēlēts par priekšsēdi. Kad sākās vardarbīgā kolektīvizācija un latviešus piespiedu kārtā apvienoja ar apkārtējām krievu sādžām, saikavieši pārcēlās uz lapsu audzētavu, kas atradās netālu no Maskavas, Saltikovā, un direktora vietnieks tur bija latvietis, Timirjazeva Lauksaimniecības akadēmijas absolvents Augusts Vasilis. Atradis darbu Maskavas rūpnīcā, Eglītis no pārējiem nošķīrās, Maskavā nodibināja jaunu ģimeni, 1933. gadā nomira. Eglīša pirmā sieva kopā ar pusaugu dēliem Jāni un Andreju 1919. gadā ieradās Petrogradā. Vecākais dēls Jānis pabeidza latviešu Paidagoģijas tehnikumu un bija nosūtīts strādāt par skolotāju uz veco

dzis Rūpniecības akadēmiju, strādāja Maskavas apgabalā vienā no kūdras ieguves uzņēmumiem par direktora vietnieku. Jānis Eglītis pārgāja strādāt uz Izglītības biedrības *Prometejs* tipografiju par korrektoru. Andrejs Eglītis, dienot sarkanarmijā tanku daļā, apguva šoferu profesiju un pēc dienesta izmantoja to darbam valsts iestādēs Maskavā.

Anna Pētersone apprecējās ar Kārlī Zariņu (dzimušu Jumurdas pagastā zemnieku ģimenē), kad viņš bija skolotājs Saikavas pagasta skolā. 1919. gadā Zariņu Stučkas vara mobilizēja politdarbam armijā. Sekoja atkāpšanās. Divus gadus Zariņi strādāja Pleskavā, pēc tam pārcēlās uz Maskavu. Kārlis Zariņš mācījās Maskavas universitātes Juridiskajā fakultātē, piestrādāja par lektoru un arhivāru, pēc universitātes pabeigšanas strādāja par juriskonsultu valdības iestādēs. Anna saimniekoja mājās, audzināja dēlu. Zariņi pieņēma savā dzīvoklī vientuļo Gailīti. 1934. gadā Zariņu aizsūtīja strādāt par juriskonsultu uz Almaatu. Gailītis iekārtoja Annu darbā Latviešu klubā. Sākumā viņa strādāja kluba ēdnīcā par pavāri, pēc tam pārņēma ēdnīcas vadību, kļūstot par labu paziņu daudziem kluba apmeklētājiem.

(Turpināts 14. lpp.)

VASARAS VIDUS MŪZIKAS KARDIOGRAMMA

3. jūlijs jau no paša rīta man nesolīja neko labu. Vispirms no ierindas izgāja mans vecais un iemīļotais mobilais telefons, pēc tam, saulei pakāpjoties zenītā, tveice sasniedza šīgada pirmo rekordu – 31grādu! Saņēmu kārtīgu karstumdevu – „karstumsitienu” jeb karstumdūrienu ar visām no tā izrietošām sekām. Uz Cēsīm klausīties Filadelfijas zēnu balsis man nokļūt vairs nebija spēka, bija jāuzpilda sevi ar citronūdeni un jāgaida pievakares atvērums. Taču iešanu uz Rīgas Domu gandrīz aizkavēja kāds no diriģentiem, kuŗam starptautiskajiem diriģentu kursiem Austrijā pēkšņi bija ievadadzējis kāds mans agrāk rakstīts opuss. Ar skriešanu tomēr beidzot sasniedzu ilgi plānoto mērķi – Doma katedrālē iejukt klusuma un miera mākslas meklētāju pūli. Dzirdēt iemīļotās **Rīgas Doma skolas meiteņu korā saskanīgās balsis**, klusuma gaismas pasaulē pastaigāties kopā ar F. Mendelsonu, P. Česnokovu (19. g.s. Maskavas ortodoksālās mūzikas metra), Alfr. Kalniņu, L. Garūtas un Ē. Ešenvalda mākslas gariem pa senatnīgajām katedrālēs velvēm. Ērģelnieces Vitas Kalnciema ērģeļu balsis kā ierasti vadīja talants un teicama meistarība. Stilu daudzveidība viņas personībā sakusa vienotā garīgā veselumā, atšķirīgie laikmeti un mākslinieciskās domāšanas veidi vienotās izcili spīgtā priekšnesumā, kuŗu baudot brīžiem zuda gravitācijas likumības. Bet varbūt pie vainas bija mans karstumdūriens?...

Sēžot Domā ar muguru pret altāri, prātā nāca tālie pēckara gadi, kad pamazām atļāva rādīt šo mūsu sakrālās arhitektūras brīnumu tūristiem. No iekšpusēs. Lai apliecinātu krievu publikai Doma ērģeļu pasaules slavu, pāris stundas ļāva ērģelniekiem tās demonstrēt. Gadu iepriekš (1951. gada rudenī) bija miris ilggadējais Doma ērģeļu saimnieks Alfrēds Kalniņš, un viņa vietā tika uzaiicināta A. Kalniņa un Teodora Kalniņa (diriģents, pedagogs, pirmo pēckara Dziesmu svētku virsdiriģents) bijusi audzēkne, Sv. Pāvila baznīcas ērģelniece Estere Didrichsone. Un, tā kā savukārt man laimējās būt par šīs ievērojamās, daudzpusīgās mūzikas skolnieku, tad ieguvu lielu godu asistēt viņai pie šīm leģendārajām ērģelēm. Dažreiz ieguvu tiesības ar šo instrumentu pavadīt viņas dziedātās Hendeļa un Bacha ārijas.

Toreiz Domā vēl pie vidus kolonnām un sienām karājās krietns daudzums seno bruņinieku vāpēnu, savā krāšņumā sacenšoties ar krāsaino vitražu gaismas spēli. Pēc tam šie vāpēni un seno laiku vareno piemiņas zīmes nozuda kopā ar grīdā iemūrētajām akmens kapu plāksnēm. Taču gadsimtiem dienām uzkrātā garīgā atmosfāra saglabājusies līdz pat mūsdienām. Pat skaļā slavu publika pieklust un spiežas bariņā. Tā ir īpaša izjūta, kas pārskāno da-

Rīgas Doma korā skolas meiteņu koris diriģentes Airas Birziņas vadībā

žādos cilvēka raksturus vienotā klusuma simfonijā. Arī mūziku. Pat ja tā bija moderni eklektiskā leišu komponista V. Miškina „Jūra” vai S. Hetfilda kopumā banālā korā dziesmiņa. Tie visi skanēja tā, kā tam Domā ir jāskan.

Cik gan garš ir ceļš no sapņiem, aizrautības un ilgām jeb pārdzīvotā izmisuma un aizrautības, lai radītu kaut ko tādu, kur šīs jūtas un mākslinieciskā pieredze sublimētos un veidotu istu, patiesu mākslas darbu, patiesu vērtību. Šo Dantes ceļu gājis katrs mākslinieks, vienalga, cik jauns vai vecs viņš būtu. Protams, mēdz teikt, ka vecu mākslinieku vairāk vada viņa pieredze nekā fantāzijas daudzveidība. To varētu sacīt arī par **Pola Hiljēra novadītiem angļu renesanses meistaru** darbu atskaņojumiem 11. jūlijā Sv. Jāņa baznīcā, piedaloties Latvijas Radio korim.

Pols Hiljērs ir slavenība. Un kāda vēl! Pag. gs. 50. gados viņš pirmais ķērās pie viduslaiku organuma darbu atskaņošanas. Korā darbi ar šo neparasto nosaukumu *Organum* bija gadsimtos izslidējuši no atskaņotāju uzmanības. Nav brīnums, jo agrīnās daudzbalssības pergamentos slēpjas daudz jauku noslēpumu, ko *Notres Dames* brāļi, korā kapellas vadītāji Leonēns un Perotuss 12. gadsimtā bija ieslēpuši. Bija pierakstītas galvenās temas – korāļu, himnu fragmenti, pārējām balsīm dodot tikai vispārējas kustības norādes. No šū pieraksts taču vēl nebija precīzēts.

Hiljērs ar saviem dziedoņiem nebaidījās improvizēt *Cantus organum*. Cik burvīgi tas skanēja! Tas bija šokējoši laikmetīgi! Un nu visi uzzināja, ka viduslaiki nemaz nav nabadzīgi, vienvēidīgi gaļlaicīgi un askētiski. Hiljērs pirmo reizi sāka koru mūzikā praktizēt kontrtenoru kustību Albionā, bet to labi pazina vecā Eiropa. Taču ar to nebeidzās viņa radošās intereses. 21. gadsimta sākumā viņš uzrakstīja grāmatu par Arvo Pērtu mūziku. Vērtējumiem, spriedumiem var piekrist, var nepiekrīst, bet tas bija nopietns mēģinājums pirmo reizi nonākt pie Pērtu *Tintinabulum* noslēpumiem. Un lūk, *Organum* un *Tintinabulum*! Kā skan šie vārdi! Kā mūzika.

Taču, kā jau iepriekš minēju, Viljama Bērda, Orlando Gibonsa, Tomasa Talisa u.c. angļu renesanses autoru darbi noskanēja gandrīz visi vienādi. Kaut gan šo meistaru mūzikālā valoda ir tik atšķirīga. Kur vaina? Vai tikai diriģentā? Domāju, ka ļoti liela vaina jāuzņemas mūsu Radio korim, kas nav radināts šādas mūzikas atskaņošanā. Diriģents varēja izkāpt no biksēm, bet koris Džonu Taveneru dziedāja tieši tādā pašā emocionālā tukšumā kā Tomasa Vilksa opusus. Žēl! Gaŗām palaista izdevība. Varēja palūkoties kaut vai apstūrī, kur igauņu mūziķi sensenī mājūšies izprast senos skaņu rakstus. Tagad Eiropā zināmie kaimiņvalsts diriģenti savulaik vadījuši pirmos senās mūzikas ansambļus padomijā. Kā mēs par tiem jūsmojām! Iespējams, jāpateicas interesei par viduslaikiem un renesansi, ka Arvo Pērts uzraka seno angļu zvanīķu noslēpumu – tintinabulus, simmetriskās skaitļu variācijas, kuŗas kļuva par pamatu komponista 80.- 90. gadu mūzikālai domāšanai.

Nav jau tā, ka latvieši nemīlētu seno mūziku. Nu jau gandrīz divdesmit gadu gaŗumā diriģenta Māŗa Kupŗa vadīto Senās mūzikas festivālu programmās izskanējuŗas daudzas dažādu laikmetu mūzikas pēŗles. Katru vasaru Festivāls nāk ar jauniem interesantiem piedāvājumiem un izaicinājumiem. Arī ŗogad pēŗ kārtas jau 18. **Senās mūzikas festivāla** (no 11. līdz 14. jūlijam) organizātori pārsteidza ar kārtējo bagāto izdomu: Meŗotnes mazajā pīli skanēja Čāŗla V laika mūzika ansambļa „Trakula” priekšnesumā. Seni tēŗpi, instrumenti, stilizētas kustības, tas viss teicami rezonēja Meŗotnes pīli telpās.

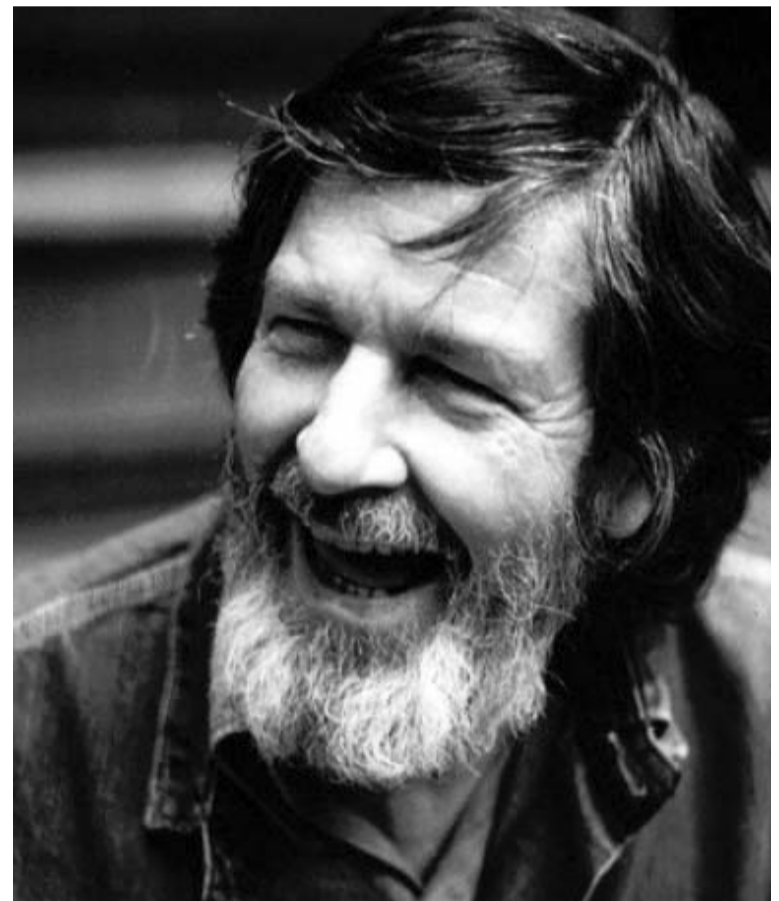
Taču interesantākā un ar mūziku visblīvāk piesātinātā bija sestdiena, 14. jūlijs, kad Rundāles pīli uzņēma daudzos atskaņotājus: Baroka kori (M. Kupŗs), *Sinfonietta Rīga* baroka ansambli (N. Šnē; kuŗi diezin kāpēŗ spēŗēja modernos instrumentus), Sergeju Jēŗeru, mūsu spoŗo kontrtenoru un *Collegium Musicum Rīga* (M. Kupŗs) ar J.S. Bacha darbiem. Vakarā Rundāles Baltajā zālē zviedru *Villancico* ansamblis (ar senajiem baroka mūzikas rīkiem) spēŗēja Ekvadoras baroka mūziku. Tā gan izklaus-

sījās vairāk pēŗ 17. gadsimta spēŗu un portugaļu mūzikas stīla. Bet nobeigums Rundāles dāŗzā solistu, Radio korā un *Sinfonietta Rīga* atskaņojumā (akustiski neizdevīgi izvietoti skaņuŗuņi un mikrofonī) vairs nesniedza *festivo grande* izskaņu. Vai nu pārāk gaŗā dienas programma, minimālās atpūtas iespējas klausītājiem, vai atskaņotāju pagurums nesniedza gaidīto mūzikālā sarīkojuma illuminējumus. Protams, bija raķetes, bet bija arī nogurums no visa dzirdētā.

ŗogad Starptautiskais **jauno mūziķu salidojums – meistarkursi**, Daces Aperānes iniciēti, notīka Siguldā. Kursi parasti ir rūpīgi organizēti, tikai diemŗēļ tiem netīek veltīta pienācīga rezonance Eiropas valstu jauno mūziķu vidē. Bet iespējams, ka kļūdos. Skandināvijas, Vācijas un Francijas redzamākie mūziķi

panījas uzjautrināŗanas līdzeklis, bezjēdzīgs un nosmejams. Te 20. g.s. kultūrā ielauŗas pretnīis troksnīis – agresīvai skaņai, skaņas čaulai, kuŗai nav kodola, satura. Klusuma filozofīja 50. gados, ko aizsāka Dŗons Keidŗs, aptvēra plaŗus lokus, arī ģeografīskos. Un, kaut arī apgalvo, ka mūzikā klusumam ir konstruktīva, reģenerējoŗa loma, daudzi ŗo fainomenu nespēŗa pieņemt.

Kursu dalībnieku programma ar Keidŗu pamatā arī ŗoreiz nesniedza pilnīgāku priekŗstatu par ŗī komponista mūzikālās domāŗanas daudzveidību, stilīskām izmaiņām (sitamo instrumentu ansambļu laīks, „sagatavoto klavīēŗu” laīks, gadījuma – nejauŗības (aleatorīkas – pēŗ P. Bulēŗa apzīmējuma) faktors, kas satricināja pasaulī, taču mūŗa otrā pusē mūzikālo līdzekļu

Dŗons Keidŗs

lauztīn lauŗas uz Latvīju, lai pastrādātu ar jauniem mūziķiem.

Par labiem darbiem parasti spriēŗ pēŗ to augliem. Tā teīkts Bībelē. Arī ŗogad 25. jūlijā Spīķēŗu „briesmīgajā” un neskanīgajā koncertzālē notīka ŗo vasaras kursu pārskata koncerti. To gan grūti nosaukt par pārskatu, jo drīzāk tie bija jauno un ne tik jauno kursu dalībnieku priekŗnesumi alus bāra koncertu līmenī. Kā piesaīste tīka minēts Dŗona Keidŗa vārdi. Kuŗŗ gan nezīna ŗo vārdu? Taču cik maz mēs zinām viņa personības alterācijās veīdoto mūziku. Jā, protams, 4’33” - *piano tacet* ir katra kaut cik ar mūziku saīstīta cilvēka „programmā”. Atsēdēt klusēŗot pie klavīēŗem doto laīku, nepīeskaŗoties taustiņiem, ir mēģīnājusī daudzi mani studenti Kultūras akadēmījā. Viņiem tas patīk. Arī klausītājiem. Taču aiz ŗīs klusuma provokācijas slēŗjas novatorīska skanīski filozofīska domāŗanas paradīgma: mums jāpŗot īeklausīties klusumā, sevī, apkārtņē. 4’33” nav tīkai klaunāde, kom-

ierobeŗoŗanas un paŗdiscīplīnas laīks („laīka nogrieŗņu” periods), viņa *dzenbudīisma* postulāti u.c. palīka ārpus dalībnieku uzmanības. Viņus vairāk nodarbināja paŗu „nesacerētās” fantāzijas un vairāk/mazāk veīksmīgās īnspīrācijas par visu ko. Tīkai ne par Keidŗu. ŗēŗ gan! Tā būtu bijusī istā reīze, lai beīdīzot atvestu ŗīs laīkmeta īkonas mūzikālos opusus (ne tīkai A. ŗvīkova atskaņotās Keidŗa klavīēŗmīnīatūras vai amerikānīetes ŗaklīnas Bobakas „dzīdātās” *Song Books* dzīesmas) neīzturami primitīvīzētā priekŗnesumā. Izplūdsī un bezjēdzīgs.

Nezīnu, bet mani, klausoties ŗo uzstāŗanos, neatstāja doma, ka te visam pīetrūkst stingras vīra rokas. Droŗī vien Keidŗs pats te justos neēŗti. Pāris reīzes īntervēŗot ŗo slaveno komponīstu un mikologu, man radās priekŗstats par stipru, vīrīŗķīgu personību, kas neīeredz neko neīzdomātu, līdz galam nepabeīgtu.

(Turpināts no 12. lpp.)

Nelaimīgie no Madonas puses

Tā nu bija iznācis, ka divi vīri no Madonas novada piecus gadus Maskavā vadīja Latviešu klubu, kas no 1919. gada atradās galvaspilsētas centrā netālu no Puškina pieminekļa un bija latviešu galvenā pietājas un satikšanās vieta. Klubā bija zāle ar 300 vietām un skatuvi, bibliotēka ar abonementu, kluba darbu finacēja Maskavas Arod biedrību padome un Izglītības biedrība *Prometejs*. Maskavā 1933. gadā dzīvoja 13,6 tūkstoši latviešu, kluba biedru skaits 30. gados bija ap 800 – 1200. Katru gadu pirms pārskata un vēlēšanu kopsapulces notika biedru pārreģistrēšana. Sapulcē ievēlēja jaunu valdi, valde iecēla kluba pārzini. Kluba darbības laikā (1919 - 1937) bija ievēlēti seši valdes priekšsēži un iecelti septiņi pārzini. Klubā notika lekcijas, jubileju un piemiņas sarīkojumi, koncerti un izrādes, deju vakari. No 1925. gada kluba telpās darbojās Valsts latviešu teātris „Skatuve”. Klubā bija jauktais koris, vokālā grupa, deju kopa, pūtēju orķestris, stīgu instrumentu ansamblis, drāmatiskā kopa, kā arī fizikultūras, šaha, šaušanas un tūrisma sekcijas. Mākslinieku grupa klubā organizēja savu darbu izstādes. Klubā pulcējās bijušo latviešu strēlnieku sekcija, lielais valstsvīrs Jānis Rudzutaks rādīja paša uzņemtās skatu filmas. Bērnu sekcijā latviešu valodu mācījās

bērni, kuŗi gāja krievu skolās, jaunie literāti savā pulciņā lasīja pašu sacerējumus, spēlēja ludziņas. Klubs organizēja Ligo svētkus brīvā dabā, talkas un koncertus Maskavas apgabalā latviešu kopsaimniecībās. No kluba telpām izvadīja mirušos kluba biedrus. Uz pusdienām kluba ēdnīcā darbdienās atnāca ap 300 tautiešu, vakara viesus apkalpoja bufete.

Pēc Artūra Rudziša projekta bija paveikta kluba iekštelpu rekonstrukcija, skatāma viņa gleznu izstāde. Jānis Cilinskis pārstāvēja rūpniecību strādniekus kluba valdē, Pēteris Miezons uzstājās koncertos, Jānis Eglītis dziedāja kori, viņa brālis bija fizikultūras sekcijas aktīvistis.

1937. gada 27. decembrī Maskavas padomes prezidijs likvidēja latviešu, poļu, lietuviešu, igauņu, somu un ķīniešu klubus. NKVD arestēja latviešus pēc kluba biedru saraksta, kur bija uzrādītas dzīvesvietas. Vienas nakts laikā arestēja visus, kuŗi dzīvoja Saltikovā: Vasīli, Tiltiņu, Trauciņu, brāļus Eglīšus. Bomīti saņēma ciet darbvietā, purvainajā Šaturas tajonā. Viņa izmeklēšanas lietā glabājas pārsteidzošs dokuments:

Pilnīgi slepeni. Maskavas apgabala NKVD pārvaldes 3. nodaļas priekšniekam Valsts drošības kapteinim biedram Sorokinam. Reports. Ziņoju, ka latvietis Bomīts, Pjotrs Petrovičs, kuŗu NKVD

Šaturas pilsētas nodaļa arestēja kā kontrrevolucionārās diversantu un teroristu organizācijas dalībnieku, 1937. gada 23. decembrī izdemolēja kameru, kuŗā atradās, un tika sasiets. 24. decembrī, kad Bomīti veda uz pratināšanu, viņš mēģināja aizbēgt, bet, kad viņam tas neizdevās, atrodoties Leņina laukumā, sāka kliegt: „NKVD arestē nevainīgus cilvēkus, skatieties, kā viņi izrēķinās ar mums!” - piesaistot liela cilvēku pūļa uzmanību. NKVD Šaturas pilsētas nodaļas priekšnieks, Valsts drošības leitnants Doronkins.

Aleksandru Seržantu un Andreju Trauciņu NKVD uz astoņiem gadiem aizsūtīja pāri visai Krievijai – uz Kolimas lēģeru valstību, lai viņi tur paliktu uz visiem laikiem.

Madonas novadpētniekiem tagad ir iespēja pārskatīt savus biogrāfiju krājumus, citiem lasītājiem – vērsties pie atmiņām un pameklēt vēl kaut ko par terora upuriem un viņu radiniekiem. Pratināšanas protokolos ir ziņas par to, ka Apinim Latvijā dzīvojis māte, Cilinskim - divi brāļi, Nikolajs un Vladimirs, un piecas māsas, Gailītim - brālis Jānis un māsa Ida, Laukmanim - māte, brālis un māsa, Liepiņam - māte un māsa, Miezonom - tēvs Andrejs, māte Ilze, māsa Anna un Marija, Rudzītim - tēva brālis un divas māsas, Zariņai - tēvs Jānis Pētersons. Tas būs svētīgs darbs.

Vidvuds Štrauss

Jānis Apinis (vidū) ar kluba jaunatni

Tālu no sociālistiskā reālisma

Gundega Saulīte, Marina Zirdziņa, Laika Grāmata, sagatavota izdošanai apgādā SIA „Vesta-LK”, 2012. g., 112 lpp.

Starp manas tālās bērības fragmentārām atmiņām saglabāties 1943. gada Vecgada vakars un Jaungada rīts 1944. gadā. Jauno gadu es kopā ar lielajiem labprāt būtu sagaidījis nomodā, tomēr parastajā stundā tiku piespiests likties gultā un manis iežūzināšanai miegā tika ieslēgta Hitlera teikta radio uzruna. Onkulis Ādolfs varēni kļiedza un ārdījās, kaut no satura neko nesaprātu. Atlīdzībai par pakļaušanos mammai varai nākamajā rītā tiku aizvests uz *Seviļas bārdziņa* izrādi Rīgas operā, kā toreiz sauca mūsu Nacionālo operu. Tā nu, kamēr no Latvijas teritorijas vairs necik tālajā frontē Ivani šava uz Fričiem un dažs labs mūsu Jānis arī uz dažu labu Jēkabu, operas skatuve Figaro *jaktējās* ar Bartolo. Vai laikmetā, kad tik daudzi cieta un vardarbīgi mira, citiem smieties un izklaidēties būtu bijis grēks?

Nupat izstāstītās atmiņas ierosināja Gundegas Saulītes grāmata par Marinu Zirdziņu (1912-1990), kas no 1946. līdz 1971. gadam bijusi populāra dziedone Rīgas Operetes teātrī. Vairākumam šo rindu lasītāju, kas, jādūmā, vēl arvien ir Otrā pasaules kara bēgļi un trimdinieki vai viņu pēcteči, Zirdziņas vārds būs palicis svešs: 1930. gadā toreizējā Marina Rasnača bijusi pārdevēja drogu un parfimērijas veikalā, guvusi uzvaru skaistumkonkursā, iesaistījusies Teodora Reitera kori, apmeklējusi vokālās nodarības pie Hertas Lūses. Mākslinieces lielākās pazīstamības laiks sakrita ar Staļina terora, Čruščova atslābuma un Brežņeva stagnācijas sākuma gadiem. kad trimdas saskarsme ar Latviju bija minimāla. Tomēr arī Latvijas sabiedrībai grāmatas iznākšana varētu būt nedaudz nokavēta, jo tā parādās tirgū 22 gadus pēc dziedones nāves un veselu 41 gadu pēc viņas nokāpšanas no Operetes skatuves. Tā kā vislabāk patik grāmatās sastapt cilvēkus, kas iepazīti vai vismaz skatīti dzīvē, jāsecina, ka ar vislielāko baudu Gundegas Saulītes dzīvīgi un interesanti izstāstīto un ar ļoti daudziem foto attēliem ilustrēto Zirdziņas dzīvesstāstu uztvers Latvijas lasītāju vecākā paaudze.

Jāpadomā, kā šāda grāmata varētu izskatīties nacionāli konservatīvajai t. s. vecajai trimdai ārzemēs. Izjūtu par atstumtību no grāmatas varones varētu izraisīt vesela rinda apstākļu. Rīgā dzimusī meitene nav bijusi etniska

latviete: abi viņas vecāki bijuši poļi, un valoda ģimenē bijusi poļu valoda. 1931. gada skaistumkonkurss saukts „Miss Darba Jaunava”, un to izsludinājis laikraksts *Segodņa Večerom*. Ož pēc kaut kā kreisa un krieviska, vai ne? Kaut gan Operetes teātrī Zirdziņa dziedājusi daudzās visā Rietumu pasaulē pazīstamās operētēs - **Cigānu milā, Silvā, Jautrajā araitnē, Grāfā Luksemburgā** - un mūziklos **Mana skaistā ledīja un Hallo, Dollij!**, mazāks nav tādu uzvedumu skaits, kas tapuši padomju ideoloģisku apsvērumu un t. s. tautu draudzības stiprināšanas dēļ. Operetes izrādītas gan latviešu, gan krievu valodā, un Zirdziņa dziedājusi abās.

Vai vēl kas? Lūk, citāts no 80. - 81. lappuses: „Kopā ar dzīvesbiedru un citiem kolēģēm Marina Zirdziņa aizrautīgi iesaistījās jauno padomju tradīciju kuplīnāšanā. Šo kustību ar milzu entuziasmu bija aizsākusi iemīļotā bērnu aktrise Vera Singajevska, nodibinot savu koncertbrigādi... Sešdesmitajos, septiņdesmitajos un vēl arī astoņdesmitajos gados, kad valdošā ideoloģija centās izskaust baznīcas tradīcijas, šī mākslinieku grupa radīja sabiedrības vajadzībām „alternatīvu” piedāvājumu – kristību un iesvētību vietā liekot Bērības un Pilngadības svētkus.”

Varbūt vislabāk tieši kopsakarā ar iepriekš teikto un citēto uztverams Zirdziņas mazmeitas Ivonnas vērtējums: „Omīte nekad nepieņēma Laiku par savu sabiedroto, bet cienīja to – kā gudrs

cīnītājs ciena savu pretinieku.” (99.)

Grāmatā daudzi Marinas Zirdziņas līdzgaitnieki devuši atzīnīgus vērtējumus par viņu gan kā par cilvēku, gan kā par mākslinieci. Pati grāmatas autore Gundega Saulīte saka:

„Tagad, pēc daudziem gadiem, klausoties Marinas Zirdziņas balsi, kas ierakstos glabājas gan Latvijas Radio fonotēkā, gan ģimenes arhīvā, valdzina šis dzidrās balss spirtums un prasme dziesmā vai operetes ārijā izpaust emocionālā pārdzīvojuma nianšes. Kaut vai šķietami vienkāršā ungāru tautas melodijā par skumjo dzērvju dziesmu rudens rītā - tajā ietverta jo plaša pārdzīvojuma amplitūda. Šajā priekšnesumā izpaustās skumjas, sāpes, cerības un ilgas atklāj trauslas, skaidras un mīlošas sirds stāstu par liktenīgu mīlestību.” (39.)

Tomēr no „tirās” mākslas atpakaļ pie ideoloģijas! Preti titulāpai un vēlreiz grāmatas beigās faksimilā lasāmas kādas operetes notis ar šādu tekstu: „Man jāzīn viss, kā bij tās lietas, ik sikums un uz vietas! Pat tas, par ko jūs kaunu jūtat, ko jums varbūt ir stāstīt grūti.” Fakts ir, ka no Brīvības ielas (jeb kādreizējās Leņina ielas) Operetes nama līdz bēdīgi slavenajai Stūra ēkai ko nostaigāt ir tikai daži simti metru, tikai Stūra ēka ir Brīvības ielas pretējā pusē.

Protams, ar pašreizējā laikmeta acīm tautas varoņus saskatām drīzāk tajos, kas vaidēja, pakļauti mocībām Stūra namā, un rezervētāk izturamies pret cilvēkiem,

kuŗi, kaut citiem neko jaunu nenodarīdami, iekļāvās padomju laika uzspiestajās sadzīves normās. Pretmetus saasinot līdz galējībai, varam jautāt: „Vai bija pareizi vieniem *jaktēties* pa skatuvi, kamēr citi cieta?” - un tūdaļ saņem pretjautājumu: „Vai tad mākslu vajadzēja likvidēt?”

Nāk atmiņā pašreizējā Valsts prezidenta Andra Bērziņa jautājums, kad viņa prezidentūras sākumā kāds viņam pārmeta šādu vai citādu rīcību padomju laikos. Prezidents jautāja, vai viņam būtu jāatvainojas par to, ka viņš padomju laikos vispār dzīvojis.

Par publikas izjūtām padomju laika operēšu izrādēs lasām Gundegas Saulītes grāmatas ievadā: „Līdz ar pirmajiem mūzikas akordiem varēja ļauties teātra burvībai un nonākt sapņu valstībā. Tur valdīja mūzikas skaņas, uz skatuves daždažādos ritmos pukstēja mīlošas sirdis, kas galu galā vienmēr ieguva ilgoto un pelnīto pretmīlu. Sai pasaulē, kas bija tālu no visapkārt kultivētā sociālistiskā reālisma, varoņi visbiežāk mita pilīs vai senās muižās, dejoja greznās ballēs vai satikās izsmalcinātos salonos, dažreiz viņi bija nonākuši pat tālās eksotiskās zemēs. Te darbības norises, arī pārpratumi, strīdi vai vienkārši nesaprašanās allaž beidzās laimīgi, viss noskaidrojās un tika uzgavilēts mīlestības uzvarai. Notikumi uz skatuves salīdzinājumā ar reālo dzīvi ārpus teātra bija pasakaini..”

Eduards Silkalns

Gabaliņš ar morāli

LCK spēlē futbolu ar angļu militāro nometnes valdību "Dipaksu" Augustdorfā

Feletons

Eglītes kundze saķēra galvu un ievaidējās. Bet arī tas vairs nelīdzēja. Augustdorfa kratījās futbola drudzī. DPACSA darbs sastāvēja vairs tikai no atnākšanas, aiziešanas un pārrunām par futbolu. LCK kanceleja praktiski nedarbojās, jo darbiniekiem notika intensīvi treniņi. *Nedēļas Apskatu* tikai pēdējā brīdī atgādās pierakstīt un aplauzt. Visus prātus bija pārņēmis futbols.

Kas uzvarēs?! – brēca plakāti, un kundzes vakaros pārrunāja, kāda diēta jāievēro sportistiem pēdējā nedēļā pirms spēles. Pievakarēs notika visādas mistiskas izdarības. DPACSA direktors Jangs (*Young*) devās meža skrējienos. Kopā ar dēlu mežā nozuda arī LNP priekšsēdis Jānis Celms. *Nedēļas Apskata* šefredaktors Dulmanis bieži bija redzams miļi runājoties ar baltu kazu un to barojot, bet DPACSA darbinieki centās visādi pielabīnāties kādam mazam sunītim. Cilvēki jau dažkārt ir mānīcīgi. Par finansistu Niedru runāja, ka viņš ik vakaru divi stundas gulot uz muguras un kustinot kājas gaisā, tā trenējot vēdera muskuļus, – citi lieli futbolisti ar' tā esot darijuši. Vecāki vīri, kam ar bumbām visu mūžu nekāda darišana nebija bijusi, ja neskaita no gaisa mestās, naktī nemitīgi murgoja par piespēlēm, padošanām, stūriem

un vārtiem. Nezinātājs visos šais trakumos varēja savu galvu sagrozīt pavisam šķību, līdz uzzināja to iemeslu. Izrādījās, ka, Daugavas Vanagu sakūdi, uz futbola laukuma bija nolēmuši spārdīties LCK un citu latviešu centrālo iestāžu vīri ar vietējiem dipaksiešiem.

Kad tiesnesis - mācītājs Ķiploks, lielu likumu grāmatu padusē iespiedis, svilpa, bumba sāka savu sāpju ceļu. Kas gan bija Mozus dusmas, kad viņš sasita bauslības galdiņus, pret to niknumu, ar ko abu pušu lielie un mazie gari metās vīrsū bumbai? Dipaksietis Remess izrādīja tik pirmatnēju spēku, ka, liekas, dinozauri apbrīnā būtu slējušies pakaļkājās, to redzēdami. Arī citi, citkārt miera vīri, bija kļuvuši visai zvērīgi. Izglītības nozares vadītāja v. Dravnieks kā spēra bumbai, tā četras reizes uz vienas kājas apgriezās riņķī, ja nebija trāpījies. LCK pusē tomēr visniknākais bija Niedra. Viņš mežonīgā ātrumā ar balerīnas veiklību metās no vienas puses uz otru, brīžam mēģinādams gaŗajam pretinieku pussargam Trofimovam izlist caur kājstarpī, brīžam uzklupdams centra pussargam, DPACSA direktoram Jangam mugurā. Daiļās linijtiesneses velti vicināja raibos karodziņus, lai aizkavētu asinsizliesānu.

Skaļrunis laukuma malā brēca:

"Neaizmirstiet ziedot Daugavas Vanagiem!!! Balto zīmīti, ko jums piespārdīs pie krūts, varēsīt rādīt bērniem, bērnu bērniem, un, ja tiem arī būs bērni, – bērnu bērnu bērniem!" Un ko jūs domājat – sanākušie 500 skatītāji Daugavas Vanagiem saziedoja vairāk nekā 200.- DM. Par to varēja cikstēties pat tādi spēkavīri kā LCK šefi un DPACSA daļu vadītāji! Skaļruņa ziņotājs sviedriem noplūdušu seju un piecos mezglos sametušos kaklasaiti cīnījās ar mikrofonu un mēģināja ar asprātībām uzkurināt skatītājus uz ilgāku un sekmīgāku brēkšanu un devīgāku ziedošanu.

"... Jā, nupat jūs redzējāt, cik lieliski LCK kancelejas šefs Rakovskis piespēlēja bēglu dzīves archīva vadītājam Rasmanim, tas Amatam, ai nē, tur vēl priekšā komandants Eglīte, kurš, kā jau pieradis savā latviešu grupas vadītāja darbā aizsargāties pret opozīciju, prata savas pozīcijas arī šoreiz nosargāt stingri. Nē, nē, nē – tomēr vārti! Redz, cik labi, ka LCK nolēmusi beidzot arī jaunos laist pie vārda, – kā nāca Grinbergs, tā vārti iekšā gan!"

Pēc neilga laika ziņotājs varēja vēlreiz atkārtot to pašu, tik nu veiksmīgo uzbrukumu bija ievadījis Lesiņu Vilis – šoreiz bez spieķa. Bet nebija jau brīnums, ja LCK tā veicās – uz spēli bija

ieradušies arī LNP prezidija vīri, kas skaļā balsī izdalīja pamācības saviem kollēģām uz laukuma. Laukuma malā bija redzami slavenie parlamentārieši Bastjānis un Klīve, un turpat blakus pulkvedis Janums apmācīja nometnes skautus uzgavilēšanā LCK panākumiem.

Pēc otriem LCK iegūtajiem vārtiem vissmaidīgākais vīrs laukumā bija vārtsargs Celms. Kā lai nepriecājas un neizgāz krūti, ja divi vārti iegūti un pie laukuma rezervē vēl stāv "slavenais" futbolists Ēriks Raisters, kas gan pēdējā laikā vairāk pievērsies avižu pierakstīšanai. Bet ar to Raisteru kaut kas nebija kārtībā. Smaidīja gan, uzņācis uz laukuma, kā sfinkss, bet, kad pāris reizes bija nesekmīgi mēģinājis trāpīt ar nospodrināta stulmeņa purnu bumbai, nokauņējās un atkal aizgāja.*

Dipaksieši noskaitās. Rūkdami, rēkdami, zobus griezdami un acis valbidami, tie metās uz LCK pozīcijām, un Celms velti plātīja jaunajos glazē cimdos tērtās rokas. Bumba trīs reizes ielidoja vārtu tīklā. Labi, ka vienreiz atsītās pret vēderu un atlēca atpakaļ laukumā, citādi LCK būtu zaudējusi. Bet nu spēle beidzās neizšķirti - 3 : 3.

Pēc spēles niknie pretinieki kā romieši pirti pārrunāja notikušo un atzina, ka būtu labi, ja visur varētu politiskas cīņas aizstāt ar

futbola cīņām. Ar to šis feletons gandrīz vai kļuvis par gabaliņu ar morāli.

V – e (*Augustdorfā 1949. gada 25. septembrī*)

* *Piezīmes: Jānis Celms, LNP, vēlāk LCK priekšsēdis, Latvija skolu inspektors, izceļoja uz Portlandi, ASV; Jānis Niedra, enerģisks tautas darbinieks, kurš pirmais nometnē bija VW vāga īpašnieks; Voldemārs Dulmanis, Nedēļas Apskata redaktors, izceļoja uz Austrāliju; mācītājs Edgars Ķiploks, kuŗa pusbaraku ar vīraku un sveču lietošanu kaimiņi, katoļu poļu baznīckungi, nodedzināja, izceļoja uz ASV; Gunārs Grinbergs, aviķes darbinieks, vēlāk arī pie LAIKA, ASV; Arvīds Dravnieks, valodnieks, Izglītības nozares vadītājs, izceļoja uz ASV; Vilis Lesiņš, rakstnieks, redaktors; Ēriks Raisters, dzejnieks, žurnālists, tikko salaulājies ar skaisto Elvīru, nevarēja uz bumbu koncentrēties. Pulkvedis Vilis Janums, Daugavas Vanagu dibinātājs.*

P.S. Lai gan dzīvoju barakā, kurā atradās laikraksta redakcija, un bieži tur arī uzturējos, jo māte strādāja par aviķes sekretāri, nemāku teikt, kurš no visiem lielgariem ir atbildīgs par šo rakstu. Arī viņi gandrīz visi dzīvoja 50. barakā.

– S.J.

Latvieši Londonas Olimpisko spēļu ritumā

Par Londonas Olimpisko spēļu sekmīgu norisi palīdzēja gādāt ap 70 tūkstoši brīvprātīgo palīgu jeb *games maker'i*. Viņi palīdzēja gluži praktiskos darbos – atrast skatītājiem biļetes norādītās vietas, atbildēja uz jautājumiem. Vārdu sakot, gādāja par labsajūtu. Viņu vidū darbojās arī **Pēteris Pētersons** – Londonā dzimušais latvietis, aktīvs latviešu sabiedriskais darbinieks, vīrs elegances vecumā. Pēteris ir Daugavas Vanagu fonda valdes loceklis, pēdējos trīs gadus arī viesnīcas *Radi un draugi* valdes loceklis, ir finanču padomnieks laikraksta *Brīvā Latvija* izdevēju kopai.

Pēteris: Kļūt par brīvprātīgo palīgu nolēmu jau 2005. gada jūlijā, kad tika paziņots, ka 2012. gada Olimpiskās spēles notiks Londonā, un pietēicos jau 2010. gada rudenī, apmeklēju sagatavošanas kursus. Motivācija? Ja nevaru piedalīties Olimpiskajās spēlēs kā sportists, tuvāk šiem brīnišķīgajiem notikumiem var nokļūt, būdams brīvprātīgos palīgos. Turklāt Olimpiskās spēles notiek manā dzimtajā pilsētā Londonā. Latviešu sabiedrībā brīvprātīgā darba kultūra taču ir parasta. Angļiem tā gluži nav. Zinu, ka olimpiskajā ciematā strādāja trīs latviešu meitenes, bet neiznāca viņas satikt. Darba bija daudz, es strādāju olimpiskajā parkā.

Darbojos *Event Services* komandā. Sagaidījām apmeklētājus pie spēļu norises vietām, pa-

Heli, Pēteris un Tina Pētersoni Olimpisko spēļu laikā

līdzējām viņiem veiktāk orientēties, atbildējām uz jautājumiem.

Vai pašam arī iznāca kaut ko noskatīties?

Kopā ar sievu Tīnu (viņai ir igauņu izcelsme) un meitu Heli noskatījāmies vieglatlētikas sacensības, volejbolu *Earls Court* un ritenbraukšanu netālu no savām mājām Ešerā. Bija prieks satikt igauņu maratona skrējēju Evelīnu Talts un mūsu Zelta varoni Māri Strömbergu. Žēl, ka neiznāca iecerētā tikšanās ar Latvijas līdzjutējiem.

Tava spožākā atmiņa un gandarījums?

Esmu gandarīts par to, ka spē-

ļu organizācija tika augstu novērtēta, ka viss izdevās labi, pat ļoti labi, par spīti negatīvajām prognozēm par apsardzi, transportu un Londonas kompetenci vispār...

Spožākās atmiņas? Ļoti patika katru rītu celties 3.30, lai jau 6.00 būtu olimpiskajā parkā gatavs sākt savu dežūru!!!

Olimpiādā pagājušās dienas bija gaŗas un nogurdinošas, taču milzīgi pozitīvas, aizvadītas draudzīgā, pacilājošā gaisotnē. Neaizmirstamas!

Savukārt 18. jūlijā Kentas grāfistē, Anglijā, Olimpiskās lāpas stafetē piedalījās arī mūsu

tautietis, pazīstamais restorāna *Vincents* šefs **Mārtiņš Rītiņš**. (Par to jau vēstījām mūsu laikraksta 29. numurā.)

Mārtiņš: Es tiešām trenējos šim brīdī jau kopš Liieldienām profesionālu ārstu un treneru uzraudzībā. Paralleli trenējos *fitnessa* centrā. Vēlos teikt paldies

ziedots SOS bērnu ciematiem. Tas mani iedvesmoja. Tagad jūtos labāk nekā pirms 20 gadiem. Man ir tik daudz enerģijas!

Dienā pirms lāpas nešanas trenējos kopā ar Igaunijas pirmo lēdiju Evelīnu Ilvesu... Būdam kopā ar prezidentes kundzi, biju spiests uzvesties labi.

Mārtiņš Rītiņš

Latvijas Olimpiskajai komitejai un *Samsung* firmai, ka mani izvēlējās olimpiskās lāpas nešanai. Viņi noteikti, pilnīgi noteikti pagarināja manu mūžu. *Samsung* bija izdomājis ļoti labu aplikāciju, ko varēja installēt telefonā, – par katru kilometru, ko tu noskrien, viens eiro tiek

Sporta ziņā noteikti neapstāšos - gribu pēc četriem gadiem kā brīvprātīgais piedalīties Rio-dežaneiro olimpiskajās spēlēs. Man tur ir radi, Rītiņu dzimta ir arī tur. Es gribu dzīvot līdz simt gadu vecumam, bet - vesels!

Red.

NOVADU ZIŅAS

RAUNAS BAZNĪCAI -750!

Neticami, bet tieši tik daudz gadu šā gada 29. jūlijā svinēja Raunas evaņģēliski luteriskā draudze savam sirmajam dievnamam. Un tie bija svētki arī visai Raunai, pēc tagadējā teritoriālā iedalījuma - visam Raunas novadam.

Rauna ir sena vieta, ne tikai domājot par to kā par vienu no viduslaiku Rīgas archibiskapa rezidencēm, jo šeit, iespējams, pirms tam ir bijusi latgaļu vadoņa Rūsiņa Satekle, tas ir, tagadējais Tanīsa kalns, kur atradusies senlatviešu koka pils.

Baznīca Raunā uzcelta 1262. gadā, gandrīz vienlaicīgi ar Raunas pili, un bijusi viena no Rīgas archibiskapa baznīcām. Laika gaitā baznīca, tāpat kā Rauna, piedzīvojusi gan ziedu laikus, gan kaŗa laikus. Baznīca ir tapusi remontēta, pārbūvēta, atjaunota, tomēr gan tās tornis, gan senā altārtelpa, šķiet, kopš celšanas laikiem ir tādas pašas kā senatnē. Baznīcā kalpojuši daudzi tuvākā un tālākā apkārtnē slaveni mācītāji, piemēram, slaveņais Jānis Reiters (1656-1664), kas iztulkojis Tēvreci 40 valodās, kā arī pirmais ķēries pie Bībeles tulkošanas latviešu valodā. Vai arī mācītājs Ādams Jende (1897-1918), kas gājis bojā kā asinsliecinieks no boļševiku rokām.

Kā jau minēts, 29. jūlijā, svētdien, karstā vasaras dienā, notika Raunas baznīcas 750 gadu jubilejas dievkalpojums. Dievkalpojumā kalpoja LELB archibiskaps Jānis Vanags un Raunas draudzes mācītājs Edijs Kalniņš. Šis bija svētku centrālais notikums. Archibiskaps sprediķi atgādināja, cik labi un patikami ir dzīvot pilsētā, kur cilvēki dzīvo svēti, tas ir, izpalīdzīgi, laipni, priecīgi utt. Un tieši baznīca ir tā vieta, telpa, kur saņemt svētumu un stiprināties tajā.

Svinīgajā dievkalpojumā pul-

cējās ļaudis no Raunas ev. lut. draudzes, bet klāt bija un draudzi sveica arī Raunas novada domes priekšsēdis Andris Neimāns, draudzes un Raunas ilggadējie draugi un sadarbības partneri no Zēzenes (Seesen, Vācija) mācītāja Kurta Hopes vadībā, kā arī draugi un sveicēji no Dzērbenes, Drustu, Lubānas, Cēsu Sv. Jāņa, Pēterupes, Rīgas Sv. Gara, Rīgas Doma draudzes. Draudzi sveica arī tūrisma firmas *BaltGo* vadītāja Līga Pomere un ilggadējā Raunas draudzes iedvesmotāja Irēna Binde-

mane. Kopumā dievkalpojumā piedalījās vairāk nekā 100 cilvēku. Pēc sveikšanas un klātesošo kopbildes uzņemšanas svētki turpinājās baznīcas dārzā ar sadraudzību pie zupas un svētku tortes. Svētku rotā bija ietērpta ne tikai „jubilāre”, bet arī baznīcas dārzs, kuŗā Raunas puķu draugi bija izveidojuši kompozīcijas un lielu ziedu skaitli „750”!

Sodien Raunas ev. lut. draudzē ir ap 200 draudzes locekļu. Mūsdienā dzīve nāk ar jauniem

Bībeles stunda, Rīta lūgšana, vīru vakars, uz dažādām aktivitātēm aicina Dienas centrs „Žēlsirdība”. Draudzē notiek arī sievu vakari, svētdienas skola bērniem un iesvētes mācība. Rēgulāri dievkalpojumi notiek arī Raunas Sociālās aprūpes centrā un Mārsnēnu pagasta „Ziļu” mājās. Arvien aktīvāk attīstās draudzes diakonijas nozare, kuŗai vēl daudz ieceru un plānu.

Lai viss labais, no Dieva nā-

Svētku torte

izaicinājumiem, tāpēc daudzi draudzes locekļi vairs nedzīvo Raunā, pat Latvijā ne. Tāpēc vēl jo vairāk ir patikami, ka Raunas draudze var pulcēties draudzes sarīkojumos vai ik dienas. Jo katru nedēļu ir dievkalpojumi,

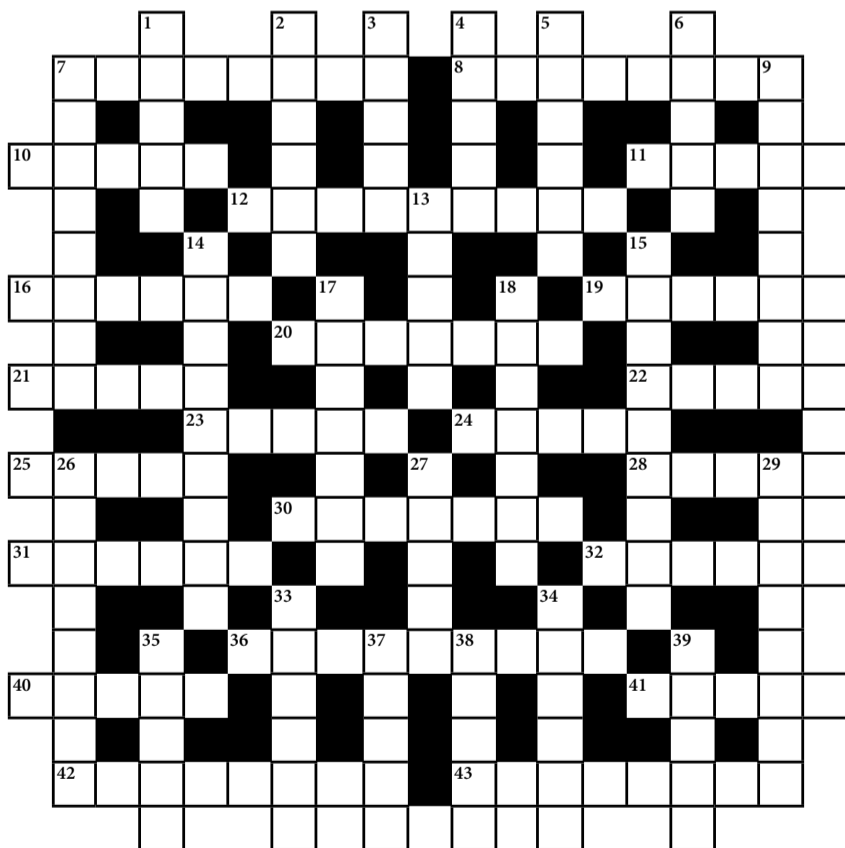
košais, piepildās Raunas ev. lut. draudzes dzīvē un mēs varam godam sagaidīt gan 755 un arī 760 gadu jubileju savam sirmajam dievnamam!

Raunas ev. lut. draudzes mācītājs **Edijs Kalniņš**

ZIŅAS ĪSUMĀ

Krustvārdu mīkla

Sastādījis **Kārlis Pētersonss**īgi

Līmeniski. 7. Sakausējums, kuŗa sastāvā ir dzīvsudrabs. 8. Karēļu un somu eposs. 10. Amūras pieteka. 11. Briežu dzimtas dzīvnieks. 12. Sirds somiņa. 16. Riteņu apvalki. 19. Pilsēta Itālijas ZĀ. 20. Mākslinieku biedrība Latvijā (1924-1938). 21. Franču fiziķis (1796-1832). 22. Nelieli dzeramtrauki. 23. Plaša mēroga gadatirgi. 24. Izzūstošas upes Austrālijā. 25. Ziede. 28. Pilsēta

Francijas DR. 30. Pilsēta Kurzēmē. 31. Saistaudu plēve, kas sedz plaušas un krūškurvja iekšpusi. 32. Burtnīca vai grāmata kolekciju glabāšanai. 36. Čemurziežu dzimtas augs. 40. Diletantiski dzejoļi. 41. Noenkurotas navigācijas zīmes. 42. Itāliešu komponists (1660-1725). 43. Šokolādes konfekšu šķirne.

Stateniski. 1. Izmiris briežu dzimtas dzīvnieks. 2. Plaši, savie-

3. Seno ķeltu dziesminieki. 4. Latviešu dziedātājs (1907-1987). 5. Diapozitīvi. 6. Franču ķīmiķis, fiziķis (1830-1901). 7. Valsts Eiropas vidienē. 9. Pilsēta Spānijas DA. 13. Guļamvieta uz kuŗa. 14. Aparāts atmosfāraspiedienamērīšanai. 15. Priekštelpa sabiedriskās ēkās. 17. Dārzenis. 18. Sens Spānijas nosaukums. 26. Sprāgstviela. 27. Neapstrādājama vieta tūruma vidū. 29. Mechanisms smagu priekšmetu pacelšanai. 33. Dzelzs rūdas kausēšanas krāns čuguna ieguvei. 34. Grezns monarha sēdekļis. 35. Sporta apavi. 37. Staltbriedis. 38. Pilsēta Francijas Rietumos. 39. Latviešu tautas mūzikas instruments.

Krustvārdu mīklas (BL Nr. 32) atrisinājums

Līmeniski. 5. Eizenhauers. 6. Vārava. 7. Ropaži. 10. Pasts. 11. Aleja. 13. Ingvers. 16. Karafe. 17. Apšīkt. 18. Viltņieks. 19. Paraža. 21. Tracis. 25. Plaukts. 26. Sairt. 28. Teikt. 29. Atkust. 30. Polija. 31. Kamermūzika.

Stateniski. 1. Nieres. 2. Cesvaine. 3. Pulovers. 4. Ārtava. 6. Vasara. 8. Inesis. 9. Ievainojums. 10. Pasakains. 12. Atskaitīt. 14. Ievas. 15. Masts. 20. Atmiņa. 22. Atziņa. 23. Plekstes. 24. Atslo-dze. 27. Tikpat. 28. Trieka.

Jelgavas pilsētas dome no 21. augusta izsniedz jauna parauga skolēnu apliecības, ko var izmantot par maksājuma karti pilsētas sabiedriskajā transportā ar 50 % atlaidi, bet ne biežāk par astoņām reizēm dienā. Jelgavnieki, kuŗi brauks mācīties citur, saņems „Jelgavas iedzīvotāja karti”, un arī viņiem no pilsētas domes budžeta segs braukšanas maksu 50% apmērā mācību gada laikā.

Liepājā visi 855 pilsētas skolu pirmklasnieki, 1. septembrī uzsākot mācību gadu, no pilsētas domes saņems dāvanā krāsojamo grāmatīņu par Liepājas sportiskajām rosmēm. Grāmatīņu izdevusi Liepājas domes Sabiedrisko attiecību un mārketinga daļa sadarbībā ar Valsts policijas Kurzemes reģiona pārvaldi.

Rēzeknes pilsētas dome nolēmusi piešķirt vienreizēju materiālo pabalstu 20 latu apmērā to trūcīgo un daudz bērnu ģimeņu atbalstam, kuŗu bērni šogad uzsāks mācības vispārīgglītojošo skolu 1. klasē. Šim mērķim piešķirti 2500 lati.

Daugavpilī 26. augustā jau sesto gadu notiek pilsētas domes Sociālo lietu pārvaldes rīkotā starptautiskā akcija - festivāls „Laimīgā ģimene” ar koncertiem, izstādēm un radošām darbnīcām. Pirmo reizi izveidota „Ģimenes māja”, kur mazturīgas ģimenes var saņemt iedzīvotāju saziņoto sadzīves tehniku, mēbeles, apģērbu, rotallietas, grāmatas un citas noderīgas lietas.

Ludzas 835. dzimšanas dienas svētku noskaņās pilsētas laukumos atklāta izstāde „Zudusi... atrastā Ludza”, kuŗā var iepazīties ar unikālām pilsētas vēstures liecībām un senajiem pilsētvides objektiem. Izstāde izveidota Latvijas Nacionālās bibliotēkas projekta „Zudusi Latvija” ietēkmē. Pēdējo 100 gadu laikā Ludza no vienstāva koka ēku apbūves kļuvis par daudzstāvu namu pilsētu.

Ventspils augstskolā 31. augustā norisināsies pirmais Kurzemes biznesa forums, kuŗā iecerēts apspriest attīstības plānošanu vietējā, nacionālā, Baltijas jūras reģiona un ES līmenī. Latvijas zinātnieku un ekspertu diskusijās pārrunās nodarbinātību, cilvēkresursu kvalitāti, investīciju piesaistes perspektīvu, kā arī finanču resursu pieejamību nākamajā plānošanas periodā 2014.-2020. gadā.

Valles pagasta „Makšķernieku paradīzē” notika finālsacensības Latvijas atklātajā čempionātā karpu makšķerēšanā, kuŗas rīkoja Latvijas Makšķerēšanas sporta federācija. Sacensību galvenais mērķis ir izveidot Latvijas karpu makšķerēšanas izlasi dalībai Pasaules čempionātā 2013. gadā.

Rēzeknē pie Latgales kultūrvēstures muzeja atklāja pieminēkli Latgales rakstniekam, māksliniekam, scēnografam, aktierim, režisoram un vienkārši latgalietim Antonam Kūkojam, kas vienmēr ir lepojies ar savu izcelsmi. Viņš ir Latgales kultūrvērtība, kuŗa piemiņa saglabāta grāmatās, gleznās un keramikas izstrādājumos, kas glabājas muzejos un privātkolekcijās gan Latvijā, gan ārvalstīs.

Īsziņas sagatavoja **Valija Berkina**

Čikāgas latviešu organizāciju apvienības delegātu sapulce

Čikāgas latviešu organizāciju apvienības (ČLOA) delegātu sapulci 27. jūnijā Čikāgas latviešu namā vadīja Jānis Vilciņš. Mācītājs Oļģerts Cakars teica lūgšanu, pieminot aizgājēju, ilggadējo „Čikāgas Ziņu” redaktoru Albertu Raidoni.

ČLOA priekšsēdis Jānis Vilciņš ziņoja par Latvijas valsts dibināšanas atceres norisi pērn, bija ieradusies apmēram 300 apmeklētāju, runu teica Kārlis Streips, mūzicēja „Čikāgas pieciši”, saimnieces sagatavoja lielisku maltīti.

Čikāgas vēlēšanu iecirknī 18. februārī balsošanā par krievu valodu kā otru valsts valodu Latvijā 353 balsoja pret, tikai četri par.

Viesojoties Čikāgā, Latvijas prezidents Andris Bērziņš Ciānas lielajā zālē 19. maijā īsumā ziņoja par stāvokli Latvijā; dziedāja Kr. Barona skolas, Čikāgas vīru un Ciānas koris. Todien notika atvēršanās no Latvijas vēstnieka ASV Andreja Pildegoviča. LR prezidents Akācijas kapsētā nolika puķes pie ģenerāļa Jāņa Kureļa kapa. Latvijas aizsardzības ministrs Artis Pabriks un Latvijas bruņoto spēku virspavēlnieks ģen. Raimonds Graube kapos atklāja ģen. J. Kurelim veltītu piemiņas plāksni.

J. Vilciņš piedalījies *Association for the Advancement of Baltic Studies* konferencē Čikāgā, ALAs 61. kongresā Anarborā, Mičigenā, palīdzējis rīkot korā „Ogre” koncertu Čikāgā.

ČLOA kaseris Andrejs Rāve ziņoja, ka kasē ir 10 613 dolars.

ČLOA Radioraidījumu komitejas priekšsēde Valija Galeniece pastāstīja, ka 2011. gadā bija 2444 dolāru atlikums, jo raidījumu laiks saīsināts, tā

ilgums ir 30 minūšu. Parakstīts jauns līgums, maksa par katru raidījumu ir \$175. Viņa lūdza sūtīt ziņas par sarīkojumiem, klausīties raidījumus un atbal-

mus, tāpēc līdzšinējais \$40 000 budžets samazināts, 2012. gada budžets ir \$37 000.

Revidenti Modris Galenieks un Gundega Rupeika atzina, ka

dināja par draudzes 115. gada svētkiem 15. jūlijā. Draudžu sadarbības kopas celmes vakaros oktobrī Līga Ejupe referēs par mākslu un reliģiju.

dzību, stiprināt saites ar latviešu sabiedrību.

Žubīte Streipa-Glasa (*Glass*) ziņoja, ka Staburaga 70. skautu un Gaujas 6. gaidu vienībā darbojas 60 skauti, mazskauti un gaidas.

Kristīna Šleina (*Shlain*) teica, ka Čikāgas latviešu bērndārzā un pirmskolā „Stariņš” mācās 21 bērns, septembrī būs vairāk; audzinātājas ir Dženija Lāčkāja un Andārtē Filipa (*Phillips*).

Kr. Barona skolas padomes jaunā priekšsēde ir Solvita Baibsa (*Baibsys*), sarīkojumu vadītāja – Brigita Dimante. Skolā mācās apmēram 100 audzēkņi.

Čikāgas latviešu Sv. Pēterā ev. lut. draudzes priekšiece Inese Stokes pastāstīja, ka draudzei vēl nav mācītāja, bet dievkalpojumi notiek katru svētdienu. Draudzes mācītāja amatam ir pieci kandidāti. Dāmu komiteja ziedojuši \$700 skolēniem Latvijā; 21. un 22. septembrī būs tirdziņš, lai palīdzības darbu varētu turpināt. Dāmu komiteja ziedojuši \$200 grāmatas „Sibīrijas bērni” izdošanai.

Pārrunās par ziņojumiem bija ierosinājums „Čikāgas Ziņas” izsūtīt arī ar e-pastu.

ČLOA amatpersonu vēlēšanās par priekšsēdi ievēlēja Jāni Vilciņu, prezidijā – Inesi Stokes, revīzijas komisijā – Modri Galenieku un Gundegu Rupeiku.

Tika nolemts Latvijas valsts dibināšanas atceres aktu rīkot 17. novembrī, lūgt Latvijas goda konsulu Čikāgā Robertu Blumbergu teikt svētku runu, Čikāgas koņi sagatavot priekšnesumus, varbūt arī aicināt kādu viesi no Latvijas.

OC

Foto: O. Cakars

ČLOA delegātu sapulcē. Sēž no kreisās: Ilmārs Bergmanis, Ruta Priedkalne-Zirne, Jānis Vilciņš, Inese Stokes; stāv: Modris Galenieks, Helmūts Lāčkāja, Andrejs Rāve

stīt tos ar ziedojumiem.

ČLOA Stipendiju fonda priekšsēde Ruta Priedkalne-Zirne ziņoja, ka šogad piešķirtas 22 stipendijas 5245 dolāru apmērā un gadskārtējais sarīkojums notiks 28 oktobrī.

„Čikāgas Ziņu” galvenās redaktores Ārijas Bergmanes pārskats liecināja, ka 2011. gadā izdevumi pārsnieguši ieņēmumu-

kases grāmatas un dokumenti ir labā kārtībā.

Ziņojumus par ČLOA organizāciju darbību ievadīja Čikāgas latviešu biedrības priekšnieks Armands Birkens. Bijuši dažādi sarīkojumi, pēc ilgāka laika arī Vecgada balle, kas izdevusies ļoti labi.

Ciānas ev. lut. draudzes priekšiece Baiba Liepiņa atgā-

DV apvienības Čikāgā priekšnieks Oļģerts Cakars ziņoja, ka leģionāru un daudz bērnu ģimeņu palīdzībai Latvijā nosūtīts \$9000, ko papildina divās ziedojumu akcijās savāktie \$4200 un vanadžu \$1400 ziedojums.

Pensionāru biedrības priekšnieks O. Cakars skaidroja, ka biedrības mērķis ir veicināt pensionāru, vientuļnieku drau-

Daugavas Vanagu devums latviešu jaunatnei ārzemēs

Gandrīz katrā DV apvienības vai Zemes valdes pilnsapulcē vienmēr tiek meklēta atbilde uz sāpīgo jautājumu – kā piesaistīt organizācijai jaunus biedrus, īpaši jauniešus. Indianapolises DV apvienības priekšnieks Gunnārs Kancs pērn vasarā Gaņezera Vasaras vidusskolas audzēkņiem stāstīja par Daugavas Vanagu organizāciju, un viņš bijis pārsteigts, cik maz jaunieši par to un tās devumu latviešu sabiedrībai zināja. Neviens pat nebija ne jausmas, ka Daugavas Vanagi ir lielākie Gaņezera akcionāri un jau gadiem ilgi ar lielākām naudas summām atbalsta latviešus, kuņi nonākuši grūtībās, latvisko kultūru un īpaši rūpējas par mūsu jaunatnes latvisko izglītību. Daudzi jaunieši domāja, ka DV ir bijušo leģionāru organizācija, bet dažas jauniešes nezināja, ka DV organizācijā uzņem arī sievietes. Daudzi jaunieši maz ko zināja par DV piešķirtajām stipendijām vasaras vidusskolu un nometņu apmeklēšanai vai atbalstam „Sveika, Latvija!” ceļo-

jumam. Neviens arī nebija iestāties DV organizācijā.

DV organizācijas atbalsts jauniešiem vienmēr bijis liels. Jau vairākus gadus atsevišķas DV apvienības piešķirušas vietējo latviešu pamatskolu beigušajiem jauniešiem stipendijas mācībām vasaras vidusskolās. Tiek atbalstīti arī „Sveika, Latvija!” braucieni.

Daudzām ģimenēm jauniešu latviskā izglītšana sagādā finansiālas grūtības, sevišķi, ja nometnēs vai vidusskolās vienlaikus mācās vairāki bērni.

Cenšoties jauniešiem palīdzēt, DV ASV delegātu sapulces 2008. gada 18. aprīlī sēdē tika nolemts dubultot atsevišķo DV apvienību piešķirtās stipendijas mācībām Gaņezera Vasaras vidusskolā, sākumskolā un Kursā. Delegātu sapulcē arī nolēma atbalstīt bērnus, kuņi dodas uz Gaņezera, Kursas un Katskiļu bērnu vasaras nometnēm. Zemes valdes piešķirums ir 100 dolāru katram bērnam vai jauniešim, ko atbalsta vietējā DV

apvienība, neatkarīgi no atbalstsummas lieluma. Katram jauniešim, kas pieprasa atbalstu „Sveika, Latvija!” ceļojumā, tiek piešķirts 400 dolāru, neatkarīgi no vietējās DV apvienības atbalstsummas lieluma. Protams, šis atbalsts nav liels, bet palīdz, par ko liecina daudzi sirsnīgie stipendiju saņēmēju pateicības raksti DV organizācijai.

Pēdējos piecos gados DV ASV Zemes valdes atbalsts jauniešiem, kuņi mācās latviešu vasaras skolās, nometnēs vai piedalījušies ALAs „Sveika, Latvija!” ceļojumos, bijis \$90 635 (GVV – \$47 600; GSS – \$16 785; nometnēm – \$6000; Kursai – \$9650; Katskiļiem – \$600; „Sveika, Latvija!” – \$10 000). Paredzams, ka līdzīgs atbalsts būs arī nākamajos gados. Nevaram aizmirst, ka līdzīgu kopējo summu ziedojušas arī DV apvienības.

DV organizācijas biedru skaits pamazām samazinās. Vecie darbinieki aiziet pelnītā atpūtā vai viņsaules ceļos, bet jaunus dalībniekus organizāci-

Latvijā jau rudens

Foto: Gundega Saulīte

jas darbā nav viegli iesaistīt. Bieži mūsu jaunieši, latviešu skolas beiguši, maz domā par latvietības saglabāšanu mītnes zemēs un par pabalstu DV organizācijai. Lai Daugavas Vanagi varētu arī turpmāk atbalstīt latviešu jauniešus un ziedot citiem mērķiem kā šeit, tā arī Latvijā (piešķirot pabalstus bijušajiem leģionāriem un viņu

aprūpei, daudz bērnu ģimenēm Latvijā, palīdzot kopt kapus un pieminekļus utt.) organizācijai steigšus jāpiesaista jauni biedri un atbalstītāji, kuņi nākotnē aizstātu pašreizējos vadītājus un darbiniekus. Laika dzirnas maļ lēnām, bet pamatīgi... Jaunieši, padomājiet – DV nākotne ir jūsu rokās!

EVK

Gaŗezera vasaras vidusskolas 48. mācību vasaras izlaidums

(Turpināts no 1. lpp.)

Mācību darbs aizvadīto sešu nedēļu gaŗumā ir pierādījis audzēkņu gatavību ne tikai apgūt akadēmiskos mācību priekšmetus latviskā izgl tib , bet arī piedalīties Latviešu Dziesmu svētkos Milvokos, pārstāvot savu skolu ar  s  laika sprīdī sagatavotu dziesmu un tautas deju repertuāru.

Ar Latvijas Valsts himnu tiek ies kts GVV mācību vasaras svinīgais nobeiguma akts. Vispirms vārds tiek dots pr vestei Laumai Zuŗevicai. Œaj  svētku reizē, viņa ar  paŗu uzrunu sveic jaunieŗus, skolas nākamos absolventus – 4. klasi. Izl dzot Dieva svētību viņu turpmākajā ceļš, Ādolfa  beles dziesma “L gŗana”, ko dziedāja GVV koris, skaisti papildināja pr vestes teikto.

Kl tesoŗos uzrunāja GVV direktore Sandra Kron te-S pola. Sveicot svinīgā akta dalībniekus, viņa teica: “Mēs katrs varētu piedēvēt sev, savu dziesmu, jo mēs esam daļa no tautas, kuŗai dziesmā izpauŗas gara bagātības. Turklāt mums pieder vēl kas cits, ko nevar aizstāt nevienas citas tautas piederīgie. Mūsu dziesma pie Baltijas jūras krastiem ir jau skanējusi t kstoeŗiem gadu. Tā ir starp mirkli un m ŗību. Senču balsis, senču dziesma jau bija sen dzirdēta; pie latvju sētas vārtiem, apciemojot J nu tēvu un māti vasaras Saulgriŗos, pie Latgales ezeriem, stāvot Baltijas jūras krastā. Pirms 70 gadiem Œi dziesma skanēja vagonos, kad mūsu tautas dēli un meitas tika vesti uz Sibīrijas vergu nometnēm. Tā dziesma skanēja uz kuŗiem, mūsu ģimenēm dodoties uz nezināmiem krastiem Amerikā, Kanadā, vai arī uz kādu citu zemi. Pirms nedaudz dienām Œi dziesma skanēja pie Miŗiganas ezera. To izdzirdot, garāmgājēji iepazinās ar vēl nedzirdēt m skaņām vēl nedzirdēta valodā. Tā dziesma ir skanējusi latvieŗu valodā pie ikviena Gaŗezera ugunsкура. Mūsu dziesma ir par darbu, par  tur bu un mīlestību. Par cieņu vecam tēvam un vecai mātei, latvju meitām un tautu dēliem.

Pateicoties mūsu skolotāju  aklajam darbam, jūs GVV iepazin ties ar vēsturi, ģeogrāfiju, mūziku, mākslu, literātūru un valodu, lasij t Imanta Ziedoņa pasakas,  rakstij t GVV rīta ziņas un čakli piedalij ties skolas koŗa mēģinājumos. Jūsu izvēlētās dziesmas Œis dienas svin gajam aktam norāda, gan pateicību Dievam, gan arī mīlestību un lepnumu par savu tautu. Vēl ilgi pēc klausītāju skaļajiem aplausiem Jauno talantu vakarā, jūs sapratāt, ka Œi dziesma ir iev ta Gaŗezera dziesmu kamol . Tagad tā uz m ŗīgiem laikiem piederēs Gaŗezera vidusskolai. Dziediet savas dziesmas ar prieku! Cieņjamie absolventi! Ceram, ka pēc vidusskolā pavad taj m, ikkatrs no jums tagad saprot, ka neviens jūsu vietā nedzied s! Novēlu, lai ikkatram no jums Œi

dziesma vēl ilgi skanētu sirdis!”

GVV direktore uzrunai izskanot, ar ilgstoŗiem aplausiem kl tesoŗie pateicās Sandrai

Kron tei-S polai par sekmīgi vadīto skolas darbu un GVV sasniegumiem Œaj  vasarā.

Œogad gatavības apliecības

tiek izsniegtas 26 bijuŗajiem GVV audzēkņiem. Viņu vid  ir jaunieŗi no ASV, Kanadas un Francijas. Tēruŗies Latvijas

novadu greznos tautas tērosos ģērbtiem, viņi devās saņemt skolas beigŗanas apliecības.

Ar pēdējo gadu izteiksm g ko apsveikumu absolventiem un skolai kl tesoŗos uzrunāja absolventu vecāku pārstāvis M rtiņŗ P telis. Visu absolventu vecāku vārdā viņŗ pateicās ikvienam. Ar seviŗķu pateicību viņŗ pieminēja d sn s latvieŗu organizācijas ASV un Kanadā, kuras ar materiālo atbalstu ir pal dzējuŗas segt skolas izdevumus Gaŗezer . Vairāk nekā simt t kstoeŗiem dolaru atbalsts absolventu klases audzēkņiem ir ļāvis  zbaud t visas Gaŗezera izglītības programmas aizvad tajos gados. M rtiņŗ P telis ar kl tesoŗajiem dalījās seviŗķ  jaunieŗu latvieŗu valodas apmācības metodē savā ģimenē, tā radīja vispārēju atzinību un jautrību.

Starp pārējiem absolventu apsveicējiem nākas pieminēt Amerikas latvieŗu apvienības (ALA), Amerikas latvieŗu jaunatnes apvienības (ALJA) un Daugavas Vanagu ASV organizācijas pārstāvjus.

Jo sirsnīgi, visu kl tesoŗo vārdā GVV direktore Sandra Kron te-S pola sveica Gaŗezera kapelānu Robertu Franklinu. Viņŗ, 6 gadus nokalpojot latvieŗu centrā par kapelānu un 50 gadus par mācītāju amerikāņu draudzēs, ir aktīvi piedalījies Gaŗezera un GVV darbā ar jaunieŗiem. Viņŗ ir kalpoj s latvieŗos interesēm ar dziļi  zjustu mīlestību pret latvieŗu valodu un priekŗz mi visiem, kā mīlēt un dzīvot tā, kā to Dievs ir vēlējis. Atvad s no Gaŗezera, viņām tika  zteikti sirsn g kie novēlējumi turpmākajā dzīvē.

Ar GVV nopelnu stipendijām veidā tika apsveikti sekm g kie skolas audzēkņi. Viņu vid  Dr. J. Labsv ra balva 4. klases sekm g kajiem audzēkņiem tika pieŗķirta Ari nai Ūlei, Kristai Zamurai, Maijai Inveisai, Astridai Kreilei un Vijai Veinbergai. J na Oŗa piemiņas balvu sekm g kajam absolventam GVV kursa caurmērā saņēma Krista Zamura.

Absolventu atbildes uzrunu kl tesoŗajiem teica absolventi Kārlis Abuls un Ari na Ūle. Savā uzrunā kl tesoŗajiem, viņi atzinās, ka pēc Gaŗezera, dz vojojot ASV un Kanadā, viņu dzīvesveids būs rada divām pasaulēm, kur, vienā ceļš somā būs viss, kas pieder latviskaj m atzin m un ar tām saistīto dzīvesveidu. Otrā somā būs ikdieniŗķ s dzīves veids ārpus Gaŗezera.

Pēc absolventu uzrunas GVV kora  pild jum  izskanēja dziesmas “Man  sird ” (Lolita Ritmane/M ra Z l te) un “Saulē, p rkons, Daugava” (M rtiņŗ Brauns/ Jānis Rainis), pēc tām sekoja skolas karoga nodoŗana nākamajai ceturtajai klasei. Karogu svinīgi  znesot no paviljona, kl tesoŗie un GVV koris atvad s vienojās kopējai latvieŗu tautas dziesmai “P t, vēj ni!”

GVV direktore Sandra Kron te-S pola

Diakonu Robertu Franklinu (no kreisās) sveic pr veste Lauma Zuŗevica

GVV absolvente Krista Zamura saņēma J na Oŗa  kgadējo balvu IV klases absolventam par labāko sekmju caurmērā

Absolventu pateicības runu saka Kārlis Abuls un Ari na Ūle

Baltiešu brīvības līgas prezidenta vizīte Vašingtonā, DC

Jūlija beigās Amerikas baltiešu brīvības līgas (*Baltic American Freedom League, BAFL*) prezidents Valdis Pavlovskis četras dienas pavadīja Vašingtonā, tiekoties ar Kongresa deputātu palīgiem un valdības ierēdņiem, tostarp ASV prezidenta Baraka Obamas padomnieku Maiklu Strautmani, Valsts departamenta Ziemeļvalstu un Baltijas valstu biroja direktoru Dereku Hoganu, Kongresa Baltiešu atbalstgrupas līdzpriekšsēža senātora Richarda Durbina (D-IL) un Tautas pār-

senātors R. Lugars „iesaldēja” atlikumu, 25 miljonus dolaru, turpmākiem BAFL projektiem Baltijas valstīs. Gadījumā, ja pēc senātoru R. Luga aiziešanas nevarēs atrast kādu citu Kongresa pārstāvi, kas atkal „iesaldētu” šos līdzekļus, nauda nokļūs valdības kasē.

BAFL prezidents lūdza M. Strautmani palīdzēt, meklējot iespēju, lai šie 25 miljoni dolaru tiktu piešķirti Baltijas valstu atbalstam. BAFL piešķirtos līdzekļus izlieto studentu, profesionāļu, zinātnieku studijām, apmācībām un praksei Amerikas skolās, komerciālās firmās un valsts iestādēs.

V. Pavlovskis pastāstīja M. Strautmanim, ka BAFL lūgs Nacionālās drošības padomes (*National Security Council*) direktoru Tomasu Donilonu (*Thomas Donilon*) tikties ar baltiešu organizāciju vadītājiem, lai pārrunātu ASV un Baltijas valstu attiecības, un lūdza M. Strautmani palīdzēt šo tikšanos organizēt. V. Pavlovskis piebilda, ka Amerikas baltiešu organizāciju vadītājiem bijušas apspriedes ar Nacionālās drošības padomes vadītājiem jau prezidenta Ronaldas Reigana administrācijas laikā, izņemot iepriekšējā prezidenta Džordža Buša administrācijas laiku.

V. Pavlovskis atgādināja, ka pārstāv tikai BAFL, bet, viņaprāt, tikties ar Nacionālās drošības padomes direktoru noteikti jāaicina arī citu baltiešu organizāciju pārstāvi. M. Strautmanis solīja censties palīdzēt, lai šāda tikšanās notiktu.

Baltijas jūras apgabala drošība nozīmīga visai Eiropai

Atsevišķā sarunā ar Valsts departamenta Ziemeļvalstu un Baltijas valstu biroja direktoru Dereku Hoganu galvenais un smagākais temats bija par Francijas baceskuģu pārdošanu Krievijai. V. Pavlovskis aizrādīja, ka tādējādi tiek mazināta un šķelta NATO autoritāte un vienotība, kā arī mērķtieciīgi destabilizēts militārais un politiskais stāvoklis Baltijas jūras apgabalā. Krievi baceskuģu flotili varētu izmantot, lai ietekmētu politisko situāciju Baltijas un citās piejūras valstīs vai pat militārai darbībai Baltijas valstīs. Daļēji tas viss atgādina atgriešanos pie 19. gadsimta „lielgabala laivu” diplomijas (*gunboat diplomacy*). V. Pavlovskis paskaidroja, ka ar baceskuģi Baltijas valstu teritorijā kājnieku vienības varētu izcelt pusstundas laikā (ar tankiem mazliet ilgākā). Baceskuģa atrašanās Baltijas jūrā kritiski saīsina NATO reaģēšanas laiku un iespēju pasargāt piejūras valstis.

Uz V. Pavlovskas jautājumu, kāda uzbrukuma gadījumā būtu ASV amatpersonu reakcija, D. Hogans atbildēja, ka Ziemeļatlantijas līguma organizācijas 5. pants, kurā noteikts, ka bruņots uzbrukums vienai vai vairākām NATO valstīm tiek uzskatīts par uzbrukumu visām dalībvalstīm, nav tikai uz papīra (*piece of paper*) un tiks darīts viss, kas aktuālā situācijā nepieciešams. Sarunas laikā D. Hogans vai-

rākkārt uzsvēra, ka šis 5. pants ir Amerikas politikas svarīgs princips, ko ievēros un izpildīs. Viņš piebilda, ka Baltijas valstu vadītājiem, uzzinot par kuģu pārdošanu, vajadzēja protestēt aktīvāk. V. Pavlovskis atbildēja, ka pārejo Eiropas valstu vadītāji ir vienlīdz atbildīgi par drošību piejūras valstīs.

BAFL vairāk nekā divus gadus neatlaidīgi, bet bez panākumiem protestēja un brīdināja Kongresu un administrāciju par bīstamajām sekām, kādas var izraisīt baceskuģu pārdošana Krievijai, turklāt vairākkārt atgādināts, ka NATO nepieciešamas stingras vadlīnijas par militārās tehnikas tirgošanu valstīm, kuŗas nav NATO.

D. Hogans paskaidroja, ka ASV prezidents ir ar mieru sadarboties ar Krieviju praktiskos darījumos. V. Pavlovskis iebilda, ka pārdot Krievijai uzbrukuma ieročus nav praktisks gājienis.

Pārrunās piedalījās Valsts departamenta Ziemeļvalstu un Baltijas valstu biroja Latvijas nodaļas jauno darbiniekus Zacharijs Abramovičs (*Zachary Abramovitz*). Atvadoties BAFL prezidents ieteica D. Hoganam apmeklēt Baltijas valstis.

Baltiešu atbalstgrupā vajag vairāk biedru

Tiekoties ar senātoru Richarda Durbina and deputāta Džona Šimkus palīgiem, galvenais temats bija Tautas pārstāvju palātas Baltiešu atbalstgrupas biedru skaita palielināšana. Tautas pārstāvju palātas Baltiešu atbalstgrupā pirms dažiem gadiem bija 86 biedri, tagad ir 56, un pēc vēlēšanām rudenī būs vēl mazāk. Viena no BAFL prioritātēm ir biedru skaita palielināšana. Tika spriests par saskaņotu jaunu biedru iegūšanas kampaņu. BAFL ieteica sākt kampaņu jau septembrī, kad Kongresa deputātiem beidzas atvaļinājums, taču R. Durbina and Dž. Šimkus palīgi aizrādīja, ka deputāti būs

aizņemti vēlēšanu kampaņās un ieteica Baltiešu atbalstgrupas biedru skaita pavairošanas kampaņu sākt februārī. BAFL tomēr kampaņu sāks jau šogad.

Arī jaunais Latvijas vēstnieks ASV atzina, ka ļoti svarīgi palielināt Tautas pārstāvju palātas Baltiešu atbalstgrupas biedru skaitu.

V. Pavlovskis senātoru R. Durbina palīdzībai pauda nožēlu, ka divu gadu laikā nav atrasts līdzpriekšsēdis Senāta Baltiešu atbalstgrupai un lūdza pievērst tam senātoru uzmanību, kā arī minēja trīs varbūtējus kandidātus šim postenim.

Tautas pārstāvju palātā darbu beidz deputāts Dennis Kusiničs (*Kucinich*), tātad Baltiešu atbalstgrupai vajadzēs jaunu līdzpriekšsēdi. BAFL jau jūnijā ieteica jaunu kandidātu, Dž. Šimkus uzskata, ka viņš ir piemērots, bet vēlas konsultēties ar vēstniekiem.

Galvenais uzdevums atsevišķās sarunās ar citiem deputātu palīgiem bija iegūt sponsorus Tautas pārstāvju palātas rezolūcijai HR 4405, *Magnitsky Legislation*. Senātā ir līdzīgs likumprojekts S. 1039, un arī tam vajadzīgi atbalstītāji. Tautas pārstāvju palātas rezolūcija nosaukta krievu jurista Sergeja Magnicka vārdā, jo viņš atklāja un Krievijas Iekšlietu ministrijai paziņoja par 230 miljonu dolaru aferu, augstiem ministrijas ierēdņiem sadarbībā ar Krievijas federālā drošības biroja (bij. KGB) aģentiem piesavinoties lielas naudas summas. Sergeju Magnicki par šīs afēras atklāšanu apcietināja, bez tiesas lēmuma ieslodzīja cietumā, kur viņš tika spīdzināts un „nomira”. Cilvēktiesību aizstāvības organizācijas Krievijā un brīvā pasaulē savākušas pietiekami daudz pierādījumus, ka viņš ļaunprātīgi nogalināts.

Senāta un Tautas pārstāvju palātas likumprojekta paredzēts, ka Krievijas un citu ārzemju valstu ierēdņiem, kuŗi pārkāpj cilvēktiesības, nedrīkst izsniegt iebraukšanas vīzas ASV, ka „jāiesaldē”

viņu ieguldījumi, banku konti, īpašumi Amerikā. Šis likums attiecas arī uz viņu ģimenes locekļiem, un par to balsos septembrī, kad Kongress sāks darbu. Zināms, ka līdzīgi projekti iesniegti vai tiek gatavoti apmēram 20 Eiropas Savienības valstu parlamentā un Kanadā. Dažās valstīs, piemēram, Zviedrijā un Anglijā, tādi jau pieņemti. Krievijas prezidents Vladimirs Putins un citas Krievijas amatpersonas protestē pret šo likumu. V. Putins ignorē faktus, ka likums attieksies tikai uz tiem valsts ierēdņiem, kuŗi apzināti pārkāpj cilvēktiesības. No Krievijas Federācijas valsts domes uz ASV Kongresu pat tika atsūtīta deputātu grupa, lai iebilstu pret šo likumu. Vairāki ASV Kongresa deputāti atteicās ar viņiem satikties.

Rezolūcijai, kas apstiprināta visās Kongresa komitejās, patlaban Senātā ir 38 atbalstītāji, Tautas pārstāvju palātā – 78. Visvairāk atbalstītāju ir Kalifornijā – 11, kā arī Iliņojā un Ņujorkā – katrā astoņi (gan demokrati, gan republikāņi).

BAFL aicina Amerikas baltiešus sazināties ar saviem Kongresa un Tautas pārstāvju palātas deputātiem un mudināt viņus balsot par šīm rezolūcijām. BAFL jau divus gadus cenšas Kongresā atrast atbalstītājus šīm rezolūcijām.

Tiekoties ar jauno Latvijas vēstnieku ASV Andri Razānu un vēstniecības padomnieku Juriju Pogrebņaku, BAFL prezidents pastāstīja par BAFL nākotnes plāniem un vēlmi saskaņot organizācijas darbību ar vēstniecību. Vēstnieks teica, ka labprāt vēlas sadarboties ar BAFL.

V. Pavlovskis ir gandarīts par savu vizīti Vašingtonā, jo tās rezultāti ir stingrs pamats BAFL nākamā darbības gada projektiem. BAFL ir svarīgi sagatavoties nākamā gada darbam, kad Kongresā ievēlēs jaunus deputātus un iespējams, būs jauns valsts vadītājs.

BAFL

Valdis Pavlovskis

stāvju palātas deputāta Džona Šimkus (*John Shimkus, R-IL*) palīgiem, kā arī ar citu deputātu palīgiem. V. Pavlovskis tikās arī ar jauno Latvijas vēstnieku ASV Andri Razānu un Latvijas vēstniecības ASV padomnieku Juriju Pogrebņaku. Tiekoties ar Maiklu Strautmani, V. Pavlovskis pateicās ASV prezidentam par ārlietu ministres Hilarijas Klintones vizīti Latvijā. Viņš uzsvēra, ka ASV valsts pārstāvju vizīte Baltijas valstīs stiprina draudzību un apmierina, ka Amerika ir Baltijas valstu sabiedrotā. V. Pavlovskis piebilda, ka šīs vizītes ļoti atzinīgi novērtē Amerikas baltiešu saime. Tika pārrunātas arī abu valstu savstarpējās attiecības.

Baltijas valstīm svarīgs atbalsts un draudzīgas attiecības

V. Pavlovskis pieminēja varbūtēju problēmu – *Baltic-American Enterprise Fund* atbalsta samazināšanos Baltijas valstīm, senātoram Richardam Lugaram (R-IN) darbu Senātā pārtraucot, un lūdza Maiklu Strautmani palīdzēt šo problēmu novērst.

Baltic-American Enterprise Fund 1994. gadā no ASV valdības saņēma 50 miljonu dolaru brīvā tirgus atbalstam Baltijas valstīs. Ap 2008./09. gadu, kad fonds beidza darbību, aizdevums bija atmaksāts ar procentiem – kopā 60 miljonu dolaru.

Olimpiādes zīme

Aizvadīta šī gada bērnu nometne Kvebekā

Sakarā ar XIII Vispārējiem latviešu dziesmu svētkiem ASV ikgadējā bērnu vasaras nometne Tērvetē, Sarkanās upes krastā Kvebekā, šogad notika vēlāk nekā iepriekšējos gadus – laikā no 15. līdz 28. jūlijam. Pirmajā nometnē piedalījās 33 bērni, bet otrajā – 28. Lielākā daļa bija no Toronto apkaimes, daži no Otavas un Latvijas un tikai viens no ASV. „Šī gada nometnes tema „Ceļosim laikā” deva iespēju iegriezties dažādos laikmetos” – stāsta nometnes vadītājs un galvenais audzinātājs Dāvids Porietis-Bedard. Programmas vadītāja bija Inga Vitola, pārējie vadītāji – Ināra Klaiše, Kaiva Mateus, Guntārs Pērkonis, Ingrida Keona, Mārtiņš Mateus, Vilis Klaiše, Anna Rozenšteina, Marisa Matīsa un Līga Upeslāce. Saimnieces nometnes virtuvē: Inta Hūna, Lauma Cenne, Laura Zandere un Sanita Zandere. Kopējais darbinieku loks – 15, kas kopā ar nometnotājiem čakli un sekmīgi

darbojās katru nometnes dienu.

Nometnes vadītājs Dāvids stāsta tālāk: „Pirmajā nedēļā mums notika pašiem sava vasaras olimpiāde. Tajā piedalījās četras komandas. Sacensības notika vairākos sporta veidos – triatlonā, futbolā, basketbolā, peldēšanā un citos. Uzvarēja Meksikas komanda. Mūs apciemoja mūsdienu un senlatviešu varoņi. Savā veidā palīdzējām „atriebējiem” atgriezties savā pasaulē. Nedēļas beigās bērni pamodās akmeņus laikmetā. Tajā viņi veselu dienu mācījās, kā rakstīt uz alu sienām, būvēt māju mežā, kā medīt ar šķēpu. Jauka izrādījās saulainā diena Gailišu pludmalē. Sestdienas vakarā kopā ar vecākiem un viesiem mīlīgi sēdējām pie uguns-kura. Skanēja dziesmas. Skatījāmies ar prieku dažādos bērnu priekšnesumus.

Otrajā nedēļā pēc vakarā noskatītas Disneja filmas „Sapinušies” citplanētieši pamodināja

bērņus, un viņiem nu bija jānācās, kā kļūt par citplanētiešiem. Pēcpusdienā savācām dažādās raķešu daļas un palīdzējām citplanētiešiem atgriezties mājās. Ceturdienā vecākie nometnotāji pārņēma vadītāju lomas un citīgi vadīja „Bada spēles” visai nometnei. Šī gada „Sīrsniņu balles” tema bija „Zvaigžņu karš”. Pēdējā sestdienas vakarā bērni iepriecināja vecākus un viesus ar uguns-kura vakaram sagatavoti priekšnesumiem. Ērika *Bedard* sagatavoto uguns-kuru aizdedzināja nometnes virtuves saimnieces. Nometņošanas balvu saņēma Maija Linde un Pauls Skuja, bet valodas balvu – Liene Zubāne. Nometni slēdzām pēc mūsu pašu vadītā svētsīcu svētbrīža.

Vēl viena bērnu vasaras nometne Tērvetē ierakstīta tās vēsturē un nu jau tūlīt jābūt gatavoties nākamajai. Varam patiesi priecāties, ka esam tik tālu tikuši.

M. Štauers

SARĪKOJUMI / DIEVKALPOJUMI

SARĪKOJUMI

CIEMS LATVIJA (MI)

• 22. septembrī plkst. 4.00 ciema Latvija 45. gada svētki un koņa „Ciema balsis” 25. gada svētki. Būs programma un cieņasts.

BOSTONA (MA)

• 11. septembrī plkst. 7.00 Trimdas draudzes zālē (58 Irving Street, Brookline) Latvijas Dailes teātra aktiešu izrāde – Raimonda Staprāna luga „Gūsteknis pili”, režisors Kārlis Auškāps. Ieeja \$20, skolēniem brīva. Informācija, zvanot Maijai Priedei, tālr.: 781-329-7491. Riko Mākslas draugi Bostonā.

FILADELFIJA (PA)

• 31. augustā plkst. 7.00 „Pēdējā piektdiena Filadelfijā” – dzejas cēliens, kuŗā piedalīsies Modris Mednis, Ivars Stonins, Laris Krēslis un Ādams Bērziņš.

• 4. septembrī plkst. 11.00 Filadelfijas pensionāru kopas saiets Brīvo latvju biedrības telpās (531 North 7th Street). Programmā valdes ziņojumi, nākotnes darbība, pārrunas par neseni notikumiem, referāts. Beigās dzimumdienu svinēšanu un kafijas galds. Viesi laipni gaidīti.

• 7. septembrī plkst. 7.00; 8. septembrī no plkst. 2.00; 9. septembrī no plkst. 2.00 līdz 5.00 latviešu un amerikāņu jauno mākslinieku darbu izstāde „30 zem 30/30 under 30”; saviesīgs vakars; latviešu audumu, izšuvumu, rotu izstāde.

• 15. septembrī *German Society of PA* riko *Oktoberfest 2012*. Svinības sāksies plkst. 2.00, būs vācu ēdieni, mūzika, saviesīga dzīve. Filadelfijas Brīvo latvju biedrība no plkst. 12.00 līdz 5.00 stūŗa dāŗzā piedalīsies lietoto mantu tirzīnā. Lūgums pieteikties ziedot mantas tirgošanai, zvanot Jolantai, tālr.: 917-544-2033. <http://www.germansociety.org/oktoberfest.html>

• 22. septembrī plkst. 6.30 vakarā Filadelfijas Daugavas Vanagu apvienības Rudens balē Brīvo latvju biedrības telpās. Aukstā galda vakariņas, *Billy Aust* deju mūzika; dalības maksa (vakariņas un balē) \$30. Vēlams iepriekš pieteikties, zvanot apvienības priekšniekam. tālr.: 484-842-1498.

• No 28. līdz 30. septembrim Latviešu fonda „Nedēļas nogale nākotnei”. 29. septembrī plkst. 7.00 Vairas Paegles referāts: „Polītiskais dialogs Latvijā: vai zudis tulkojumā?”; vakara sarīkojums veltīts latviešu protesta dzejai laika gaitā.

Ziņas un jaunumi par BLB jubilejas gada notikumiem: www.latviansociety.com Informācija par jau notikušajiem sarīkojumiem 120 gadu jubilejā: www.fblb120.blogspot.com

KLĪVLANDE (OH)

• 15. septembrī plkst. 6.00 vanadžu gadskārtējais bazārs Apvienotās draudzes lielajā zālē (1385 Andrews Ave. Lakewood, OH). Būs bufete, priekšnesumi, rudens iepirkumu galds un loterija; sarīkojuma atlikums ap-

rūpes darbam. Dalības maksa (ar vakariņām) \$15.00. Informācija, zvanot vanadžu priekšniecei Vitai Reinekai, tālr.: 440-268-8357. Auto varēs novietot Masoņu laukumā.

LANSINGA (MI)

• 15. septembrī Lansingas latviešu vienības golfa spēles *Timber Ridge Golf Club* (16339 Park Lane Rd., East Lansing, MI, tālr.: 517-339-8000, tīmekļa adrese: www.golftimberidge.com). Reģistrācija plkst. 10.00 no rīta, sacensības sāksies plkst. 11.00. Dalības maksa \$60 personai (ieskaitīti golfa ratiņi ar GPS sistēmu un maltīte pēc spēlēm). Golfa sacensību atbalstītāji un labvēļi laipni lūgti vakariņās kopā ar sportistiem plkst. 4.00; dalības maksa \$20 personai. Jāpiesakās līdz 5. septembrim, zvanot vai rakstot Ligitai Ķepītei, tālr.: 517-930-9131, epasts: ligita@voyager.net; Jurim Morusam, tālr.: 517-755-9485, e-pasts: georgemoruss@gmail.com; Valdim Vitolam, tālr.: 517-331-2546, e-pasts: valdis44@gmail.com vai Ģirtam Austrīnam, tālr.: 517-349 5624, e-pasts: gigauss@comcast.net

LOSANDŽELOSA (CA)

• 26. augustā plkst. 3.00 Latvijas Dailes teātra aktieŗu izrāde – Raimonda Staprāna luga „Gūsteknis pili” latvieŗu namā 1955 Riverside Dr., Los Angeles, CA 90039-3704.

• 22. septembrī plkst. 1.00 nama talka.

• 29. septembrī plkst. 5.00 nama gada svētki.

• 21. oktobrī plkst. 12.30 draudzes bazārs.

DKLB informācijas tālr.: 323-663-6267. DK LB Informācijas biļetens timekli: www.biletens.com

NUJORKA (NY)

• 15. septembrī plkst. 4.00 Dailes teātra aktieŗu izrāde – Raimonda Staprāna luga „Gūsteknis pili” Nujorkas Latvieŗu draudzes baznīcas telpās Jonkeros (254 Valentine Lane). Ieeja \$25. Informācija, zvanot vai rakstot Baiba Pinnei, tālr.: 917-270-4786 e-pasts: pinnis@banet.nylatvian.org

PIESAULE (NH)

• No 24. līdz 26. augustam ģimeņu un bērnu svētki Piesaulē (Riga Lane, Bradford, New Hampshire). Paredzētas nodarbibas: pastaiga, meklējot pagātnes pēdas, atjautības pārbaude (Jeopardy), jautrais vakars, sporta spēles, peldēšana, būs iespēja noklausīties apceri par alus darišanu un tā nozīmi tautas medicīnā un kosmētikā. Ugunskurs, dejas un rotaļas šķūnī. 25. augustā plkst. 1.00 (lietus gadījumā 26. augustā plkst. 1.00) demonstrējums, kā senos laikos notikusi mežu ciršana un kā ar vērsiem no meža vilkti koki. Dalības maksa \$35.00 personai (ieskaitītas sešas maltītes un naktsmājas), 16 gadu veciem bērniem piedalīšanās brīva. Riko Bostonas latvieŗu ev. lut. Trimdas draudze.

PRIEDAINĒ (NJ)

• 16. septembrī plkst. 2.00 Latvijas Dailes teātra aktieŗu viesizrāde – Raimonda Staprāna

luga „Gūsteknis pili”.

SAGINAVA (MI)

• 8. septembrī plkst. 3.00 Sagingavas latvieŗu kluba gadskārtējais „Ruksiŗa mielasts” J. Skābarŗa lauku īpaŗumā (3630 E. Curtis Road, Birch Run, MI); būs ruksiŗa cepetis ar piedevām, dzērieni jāņem līdz. Dalības maksa \$20.00 personai, vidusskolas bērniem par brīvu. Pieteikties līdz 4. septembrim, zvanot: J. Skābardim, tālr.: 989-777-1607 vai R. Martinsonei, tālr.: 989-792-9716. Ķekus izrakstīt ar norādi *Latvian Club of Saginaw*.

SIETLA (WA)

• 8. septembrī Sietlas latvieŗu 11. golfa sacensības. Informācija: Rolands Abermanis, tālr.: 425-398-9145; e-pasts: letinsh.rol@frontier.com Informācija: www.seattlatviancenter.com

VASINGTONA (DC)

• 9. septembrī mācību gada sākums Vasingtonas draudzes latvieŗu pamatskolā. Tiek gaidītas visas ģimenes, kuŗas vēlas audzināt bērnus kristīgā garā, latviskā vidē un sadraudzībā. Mācības notiek katru svētdienu no plkst. 9.15 līdz 1.00 pēcpusdienā. Skolā pieņem bērnus no četri gadu vecuma; bērniem līdz 4 gadiem notiek zaķīŗu nodarbibas. Informāciju var iegūt, rakstot: dclatviesuskola@gmail.com

DIEVKALPOJUMI

• **Bostonas latv. ev. lut. Trimdas dr.** (58 Irving St., Brookline, Ma 02445): **26. aug.** plkst. 11.00 dievk. ar dievg. Piesaulē, *Riga Lane, Bradford, New Hampshire*, (pilsētā dievk. nebūs). No 24. līdz 26. augustam ģimeņu un bērnu svētki Piesaulē. **2. sept.** dievk. nebūs. Nākamie dievk.: **9. sept.** ar dievg., **16. sept.**, **23. sept.**, **30. sept.** Dievk. sākas plkst 11.00. Māc. J. Mazura.

• **Bukskauntijas un apk. latv. ev. lut. dr. Kvēkertaunā** (424 Juniper St., Quakertown, PA 18951): **9. sept.** plkst. 2.00 dievk., pēc dievk. kafija. **23. sept.** plkst. 2.00 dievk., pēc dievk. kafija. **7. okt.** plkst. 2.00 Pļaujas svētku dievk., pēc dievk. kafija. **21. okt.** plkst. 2.00 Reformācijas svētku dievk., pēc dievk. kafija. Māc. Dr. R. Ziedone un emer. māc. Dr. A. Ziedonis.

• **Bukskauntijas un apk. latv. ev. lut. dr. Lankasterā Mt. Calvary Lutheran Church** (308 East Petersburg Rd., Lititz, PA 17601): **16. sept.** plkst. 3.00 Pļaujas svētku dievk. **28. okt.** plkst. 3.00 Ticības atjaunošanas dievk. Māc. Dr. R. Ziedone un emer. māc. Dr. A. Ziedonis.

• **Detroitas Sv. Pāvila latv. ev. lut. dr.** (30623 W. Twelve Mile Road, Farmington Hills, MI): **26. aug.** dievk. ar dievg. **2. sept.** dievk. nebūs. **9. sept.** dievk. ar dievg. **16. sept.** dievk. **23. sept.** dievk. ar dievg., pēc dievk. draudzības stunda. **30. sept.** dievk., Latvijas Universitātes atcere. **Bībeles stunda: 28. sept.** plkst. 11.00 no rīta. Draudzes māc. A. Greiema, tālr.: 517-614-4853. Ērg. R. Ozoliņš, Dr. S. Lizlova, L. Upīte.

Dienvidkalifornijas latv. ev. lut. dr.

(1927 Riverside Dr. Los Angeles, CA 90039-3704): **16. sept.** plkst. 11.00 dievk., māc. A. Ozoliņš. **21. okt.** plkst. 11.00 draudzes locekļu vadīts dievk.; pēc dievk. rudens bazārs. **28. okt.** plkst. 11.00 dievk., māc. A. Ozoliņš.

Filadelfijas latv. ev. lut. Sv. Jāņa dr.

(301 N. Newtown Street Road, Newtown Square, PA 19073, tālr.: 610-353-2227): **26. aug.** plkst. 11.00 kapusvētki *Glenwood* kapos; plkst. 12.00 *Montrose* kapos. **2. sept.** dievk. nebūs. **9. sept.** plkst. 11.00 dievk. ar dievg.; pēc dievk. Pētera Rabanes referāts. **16. sept.** plkst. 11.00 dievk., māc. D. Kaņeps. **23. sept.** plkst. 11.00 dievk. *Vilmingtonā* (1530 Foulk Rd. - Rt. 261) dievk. ar dievg. plkst. 3.00; pēc dievk. kafijas galds. **30. sept.** plkst. 11.00 dievk. **7. okt.** plkst. 11.00 dievk. ar dievg.; Pļaujas svētku bazārs. Māc. I. Dzelzgalve. Informācija: www.latvianluthchurchphila.org

Grandrapidu latv. ev. lut. dr.

(1780 Knapp Street NE, Grand Rapids, MI 49505; tālr.: 616-361-6003): **23. sept.** plkst. 10.00 dievk., pēc dievk. kafija.

Kalamazū latv. apv. ev. lut. dr.

(122 Cherry Hill St., Kalamazoo, MI 49996): **26. aug.** plkst. 10.00 dievk. Māc. B. Puīķe.

Mančesteras latv. ev. lut. dr.

(21 Garden St., Manchester, CT 06040): **25. aug.** plkst. 10.00 kapusvētku dievk. Austrumu kapsētā, lietainā laikā baznīcā; māc. D. Salnīte. **23. sept.** plkst. 12.15 dievk., prāv. Dāvis Kaņeps. Dr. priekšn. A. Grase, tālr. 860-649-1362.

Milvoku latv. ev. lut. Sv. Trīsvienības dr.

(1853 N. 75th Street, Milwaukee, WI 53213, tālr.: 414- 258-8070): **26. aug.** plkst. 11.00 kapusvētki Viskonsinas piemiņas kapsētā. **2. sept.** dievk. ar dievg. **4. sept.** plkst. 7.00 draudzes padomes sēde. **Bībeles stunda: 6. sept.** plkst. 10.00. Māc. L. Zusēviča, tālr.: 414- 421-3934 e-pasts: pastor-lauma@gmail.com; draudzes priekšn. S. Kalve, tālr.: 414- 536-0358. Informācija: www.milwaukeekeudraudze.org

Mineapoles un St. Paulas latv. ev. lut. dr.

(3152 17th Ave S, Minneapolis, MN 55407,

tālr.: 612-722-4622): Par dievkalpojumiem un citām norisēm draudzē lūdzam sazināties ar draudzes priekšnieku Geroldu Lusu, tālr.: 612-333-1785, e-pasts: vgluss@gmail.com vai priekšnieka vietnieci Kristīni Konteri, tālr.: 952-412-4591, e-pasts: kkvk3447@msn.com Informācija: www.mndraudze.org

• **Nubransvikas un Leikvudas latv. ev. lut. dr.:** **26. aug.** plkst. 1.30 dievk. ar dievg. draudzes baznīcā *Īstbransvikā* (12 Gates Ave, East Brunswick). Māc. I. Puŗmucāne Kiveiko.

• **Nujorkas latv. ev. lut. dr.:** **26. aug.** plkst. 10.00 dievk. **Jonkeru bazn.** (254 Valentine Lane, Yonkers, NY 10705), māc. J. Saivars.

Sagingavas latv. ev. lut. dr.

(128 N. Elm Street **30. sept.** plkst. 1.00 jaunieŗu iesvētes dievk. ar dievg. dr. dievnamā, prāv. L. Zuŗēvica un māc. R. Franklins; pēc dievk. kafija. Dr. sekretāre Vija Āriņa, e-pasts: vijaarins@yahoo.com

Safrancisko latv. ev. lut. dr.

(425 Hoffman Ave): **2. sept.** plkst. 11.00 dievk. **9. sept.** plkst. 1.00 draudzes Dārza svētki (12635 Indio Ct, Saratoga). **16. sept.** plkst. 11.00 dievk. **23. sept.** plkst. 11.00 dievk.; pēc dievk. kafijas galds. Prāv. K. Zols. Inf: www.lvnc.org

Sentluisas latv. ev. lut. dr.:

katra mēneŗa treŗā svētdienā plkst. 2.00 dievk. *Christ Lutheran* bazn. (#1 Selma Avenue, Webster Groves, MO 63119), māc. A. Kalniņa; pēc dievk. saiets ar groziņiem. Draudzes priekšn. I. Kalniņa, tālr.: 314-457-1830, e-pasts: kalninsis@charter.net

Sietlas latv. ev. lut. dr.

(11710 - 3rd Ave. N. E. Seattle, WA 98125): **26. aug.** plkst. 10.30 dievk. Māc. D. Cilne, tālr.: 206-674-9600; e-pasts: cilnis@earthlink.net Informācija timekli: www.seattlatvianchurch.org

Vasingtonas (DC) latv. ev. lut. dr.

(400 Hurley Avenue, Rockville MD 20850-3121, tālr. bazn.: 301-251-4151): **26. aug.** dievk. ar dievg., pēc dievk. augusta jubilaru sveikŗana. Māc. A. Vārsberga Pāŗa, tālr.: 301-293-2052; e-pasts: mac-avp@yahoo.com Informācija: <http://www.dcdraudze.org>

Rosinoŗa tikŗanās

Ņudzersijas vakarēŗanas grupas dalībnieces tikās Ineses Kaņeps viesmīlīgajās mājās. Œoreiz tā bija īpatnēja sanāksŗana, jo pie mums ASV bija ieradies jauns dokumentālo objektu fotogrāfs Reinis Fjodorovs. Viņŗ dzīvo Londonā, bet bieŗi ceļo pa Latviju. Londonā Reinis studējis komunikāciju zinātnes un rudenī vienu gadu turpinās studijas Pēterburgā, Krievijā. Reinis jau saņēmis atzinību par savu darbu, kā arī laikraksta *Diena* fotogrāfu balvu.

Œoreiz Reini interesēja priekŗmeti, kas 1944. gadā izvesti no Latvijas. Katrai sarīkojuma dalībniecei bija vairāki priekŗmeti, ko viņu vecāki paņēmuŗi līdz trim-

dā. Reizis visas dalībnieces intervēja un vēŗīgi apskatīja atnestos priekŗmetus. Jaunais fotogrāfs no katras nesējas mantu klāŗta izvēlējās vienu objektu. Kad beigās viss, ko vajadzēja, bija nofotografēts, izrādījās, ka lielāko ievēŗību izpelnījies Latvijas karogs neparasti lielā izmēŗā (tas „ceļojumā” bija izārdīts), tāpat arī Rīgas 1. ģimnazijas skolnieces cepure un vēl Œujmaŗina ar visu kasti.

Bija jauki satikt jauno fotogrāfu, kas tik nopietni izturas pret savu profesiju. Paldie, Reini! Vēlam labus panākumus arī nākotnē!

I.Z.

Liepājas Sv. Trīsvienības baznīcas atjaunošanas fonds aicina palīdzēt

Mīlie latvieši tūlām, īpaši ikviens, kas esat bijis saistīts ar Liepāju un Liepājas Sv. Trīsvienības baznīcu!

„Pateicība Dievam, kas Jūs ir svētījis ar visāda veida svētībām un uzturējis Jūs stiprā ticībā visus šos daudzus gadus ārpus Latvijas! Tā patiesi ir bijusi liela žēlastība, ko Dievs parādījis mūsu tautai, ka Jūs daudzus gadus garumā esat varējuši būt par mūsu tautas sūtņiem un aizstāvjiem Brīvajā pasaulē. Jūsu mīlestības pilnais darbs un atbalsts mūsu tautas brīvības un valsts neatkarības atjaunošanā ir ar nenovērtējamu nozīmi. No sirds pateicos Jums par visu, ko esat darījuši mūsu tautas un mūsu Baznīcas labā!” /Liepājas bīskaps, P. Brūvers/

Liepājas Sv. Trīsvienības katedrālei nākamajā gadā apritēs 255 gadi. Līdz šim skaistais dievnams ir priecējis daudzus apmeklētājus gan kā garīgā stiprinājuma avots, gan brīnišķīgu koncertu norises vieta ar lielākajām mehāniskajām ērģelēm pasaulē, gan kā vieta, no kuŗas torņa skatu platformas paveras neaizmirstams skats uz Liepājas panorāmu. Dievnams ir valsts nozīmes arhitektūras piemineklis, kuŗā izvietoti vairāk kā 30 valsts nozīmes mākslas pieminekļi. Kopš 2007. gada dievnams ir kļuvis arī par Liepājas

bīskapa P. Brūvera rezidenci un Kurzemes un Zemgales draudžu centru.

Diemžēl laiks ir atstājis savu ietekmi uz dievnama tehnisko stāvokli un apsekošanas un izpētes rezultātā secināts, ka bū-

mu, kāds būtu jāpiedzīvo, ja šī unikālā celtnē ietu bojā.

Tieši šobrīd, pateicoties Eiropas Reģionālās attīstības fonda atbalstam, ir radusies iespēja veikt primāros glābšanas darbus – pamatu pastiprināšanu un

latvieši svešumā, ar lūgumu atbalstīt Liepājas Sv. Trīsvienības katedrāles atjaunošanu jebkuŗā veidā un jebkuŗā apjomā.

Mēs aicinām ziedot Liepājas Sv. Trīsvienības katedrāles glābšanas un atjaunošanas darbu veikšanai.

Liepājas Svētās Trīsvienības baznīcas atjaunošanas fonds

Juridiskā adrese:

Lielā iela 9,

Liepāja,

LV-3401,

Latvija

Reģ. Nr. 40008108234

Bankas nosaukums:

AS Swedbank

BIC/SWIFT kods: HABALV22

Konts: LV91HABA0551015229804

Esiet sirsnībā aicināti apmeklēt Liepājas Sv. Trīsvienības katedrāli!

Patiesā cieņa,

Ilze Vitāle

Liepājas Sv. Trīsvienības baznīcas atjaunošanas fonda vadītāja

Mob.tāl.: +371 26585678

Tāl.: +371 63423431

e-pasts:

trisvienibasfonds@inbox.lv

www.trisvienibasfonds.lvb.lv

Par Liepājas Svētās Trīsvienības baznīcas atjaunošanas fondu

Liepājas Sv. Trīsvienības baznīcas atjaunošanas fonds dibināts 2006. gadā ar mērķi veicināt kul-

tūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanu Latvijā, organizējot un atbalstot valsts nozīmes kultūras pieminekļa – Liepājas Svētās Trīsvienības baznīcas – atjaunošanu un saglabāšanu.

Līdzšinējie fonda darba rezultāti:

- veikta koksngraužu likvidēšana dievnama koka interjerā un ērģelēs;
- veikti darbi pie “mājas sēnes” likvidēšanas dievnama pagrabā;
- atjaunots ērģeļu spēles galds, Barkera mašīna un reģistra pogu uzlīmes;
- veikta torņa pulksteņa rietumu ciparnīcas restaurācija;
- veikta baznīcas arhitektoniski mākslinieciskā izpēte;
- izstrādāta dievnama atjaunošanas koncepcija;
- izstrādāts un apstiprināts katedrāles pamatu pastiprināšanas tehniskais projekts un dievnama jumta renovācijas būvprojekts;
- fonds ir nodrošinājis regulāru koncertdarbību dievnamā, atīstījis sadarbību ar Somijas Seinajoki Amatniecības augstskolas studentiem, kas veikuši ēkas izpētes darbu un atsevišķu detaļu restaurāciju un tīrīšanu, veicis tūrisma informācijas materiālu izdošanu u.c. darbus.

*Kopš 2007. gada Liepājas Svētās Trīsvienības baznīcas atjaunošanas fondam saskaņā ar Finanšu Ministrijas lēmumu ir piešķirts **sabiedriskā labuma statuss**, tāpēc ziedotāji var saņemt likumā paredzēto **nodokļu atlaides!**

Liepājas Sv. Trīsvienības baznīcas atjaunošanas fonds pateicās ikvienam ziedotājam!

ves pamatu pāļi ir satrupējuši, tādēļ notiek ēkas nevienmērīga sēšanās. Kritiskā stāvoklī ir arī baznīcas jumts – pašreizējais jumta segums ir nolietojies, trupe bojājusi lielu daļu nesošo koka konstrukciju. Šī procesa turpināšanās var novest pie būves bojāejas, un tas nozīmētu, ka ietu bojā vēl viens Latvijas dievnams, nemaz nerunājot par lielo kultūrvēsturisko zaudēju-

jumta renovāciju (2012.-2014. gadā). Šo darbu izmaksu kopsumma ir 432 884 Ls. No Eiropas Reģionālās attīstības fonda saņemsim pusi no šīs summas – 216 390 Ls. Otra puse ir jāsedz mums pašiem. Šobrīd vēl nepieciešamā summa glābšanas darbiem sastāda ap 150 000 Ls.

Esam uzsākuši līdzekļu piesaisti gan Latvijā, gan ārpus tās. Tāpēc arī rakstu jums, mīļie

Ziemeļkalifornijas latviešu ev. lut. draudze piešķirs

ARTURA JULLAS stipendijas

kopsummā līdz \$ 10 000 kā finansiālu atbalstu centīgiem universitātes, kolledžas vai kādas citas valsts atzītas augstākās mācībiestādes studentiem.

Stipendija domāta studentiem, kuŗi parādījuši ne tik vien labas akadēmiskas sekmes, bet arī interesi un spējas uzturēt un veicināt latviešu valodu, kultūru un sabiedriskās vērtības. Priekšroka Ziemeļkalifornijas un Amerikas rietumkrastā dzīvojošiem studentiem. Pieprasītājiem jāiesniedz savas dzīves apraksts ar sasniegumiem, aktivitātēm un nākotnes iecerēm. Pieprasījums un vismaz divu skolotāju vai sabiedrisku darbinieku atsaksmes iesūtāmas līdz š. g. **20. oktobrim** draudzes priekšniekam

Gvīdo Bergmanim

678 Daffodil Drive, Bencia, CA. 94510-3824

Tāl.: 707-748-0138, fakss: 707-748-0971

e-pasts: gbergsf1@aol.com

MATISS KUKAINIS

ADVOKĀTS AR TIESĪBĀM ASV UN LATVIJĀ.

- Mantošana.
- Īpašuma pirkšana un pārdošana.
- Meža apsaimniekošana un pārdošana.

Valņu iela 3, Rīga, LV-1050

matiss@sk-legal.com

+371 28390346

Lasiet tīmeklī!

www.laiks.us

Vēlos iegādāties kokli.

zvanīt Jolantai 917-544-2033

Zvaniet arī, ja paši gribat iemācīties spēlēt kokli.

Iespējams izveidot koklēšanas pulciņu pie Filadelfijas Brīvo latvju biedrības.

VESELĪBAS

APDROŠINĀŠANA

uz īsu vai ilgāku laiku
LATVIJAS CIEMIŅIEM
CEĻOTĀJIEM UZ ĀRZEMĒM
Zvaniet:

RESNICK & ASSOCIATES
800-324-6520

LATVIAN AMERICAN SHIPPING LINE

Pārsūtām mašīnas, pers. mantas, komerckravas
paciņas pa gaisu vai jūru uz un no Latvijas!

Lūdzu zvaniet: 201-760-6427 vai 973-744-6565 vai
arī apskatiet sūtījumu informāciju mūsu mājaslapā: www.lasl.com

AMERIKAS LATVIEŠU PALĪDZĪBAS FONDS

LATVIAN RELIEF FUND of AMERICA

IZDEVĪGI APDROŠINĀJUMI

JUMS UN JŪSU ĢIMENEI KOPŠ 1952. GADA

215.635.4137
info@LRFA.org
www.LRFA.org

Vita Sloka

Kapsētā

Mans dzīves draugs,
šodien biju
pie tevis kapsētā,
kur atdusies, kur tavi kauliņi trūd,
bet neesi vairs pats.
Vai kādreiz vēl tiksimies?
Es neceru.
Tālu esi aizklīdis
debesu plašumā,
tur tevi satikt nespēšu.
Daudz gadu pagājis,
as`ru trauks vēl izraudāts nav,
kopā nodzīvotos gadus
atmiņu stelles auž.
Mans mīlais draugs,
balts zieds un sarkana roze
no mana dārza
uz tava kapa šodien snauž.

Kapusvētki Lestenes Brāļu kapos

Foto: Andris Sekste

Sieviešu ansamblis "Illūzija"

Kā katru gadu, arī šogad 19. augustā Lestenes Brāļu kapos notika kapusvētki. Irlavas un Lestenes pagasta pārvalde kopā ar Lestenes baznīcas draudzi bija pielikuši daudz pūļu, lai svētki izdotos. Skaisti un izjusti dziedāja Valgundes pagasta sieviešu ansamblis „Illūzija” Guntras Munkevicās vadībā. Mācītājs aizlūgumā un vēlreiz atsauca atmiņā skaudro laiku, kad jauniem un ne tik jauniem karavīriem bija jāiet cīņā par savu Tēvu zemi. Tika pieminēti šī gadā Lestenes kapos zemes klēpī guldītie. Lai arī cilvēku nebija daudz, kapusvētki bija ļoti sirsnīgi.

Solvita Sekste,
DV CV Pārstāvības
Latvijā vadītāja

Aizsaules ceļos aizgājis mūsu ilggadīgais, vairāk nekā 70 gadu draugs,
studiju un kara biedrs un kolēģis

+

Dr. RAINIS BĒRZIŅŠ

Dzimis 1921. gada 12. maijā Limbažos,
miris 2012. gada 11. augustā Čikāgā

Pēc viņa skumst draugi
DR. PAULIS DZINTARS, DR. VISVALDIS NAGOBADS,
DR. KĀRLIS ZVEJNIEKS AR ĢIMENĒM

Tavs mērķis dzīvē bija palīdzēt citiem...

Dieva mierā aizgājusi
mana mīlā māsa

+

LIENE SĪLE

Dzimusi 1923. gada 10. decembrī Rīgā,
mirusi 2012. gada 30. jūlijā Palo Alto, Kalifornijā

Viņu mīlā pieminā paturēs
GINA

Ja arī Tev svešumā jāaiziet būs
Uz lielo un pēdējo dusu,
Tak mūžības sapnī Dievs ieaudīs
Tev dzimtenes mirdzumu klusu.
Fr. Bārda

Dieva mierā aizgājusi mūsu mīlā māmiņa, vecmāmiņa un vecvecmāmiņa

+

HELĒNA RITUMS,

dzim. LIELBRIEDIS

Dzimusi 1922. gada ziemā Liepājā,
mirusi 2012. gada vasarā Baltimorā, MD

Mīlestībā un sērās
MEITA DAINA

MEITA VELTA AR VĪRU HOWARD
MAZDĒLS ANDREJS

MAZMEITA STEFĀNIJA AR VĪRU UN DĒLU

Pie ābeles piestājos
Kā pie savas māmuliņas,
Birst ābelei balti ziedi,
Birst man gaužas asariņas.

Mīlestība nekad nebeidzas...

Dieva mierā aizsaukts mīlais vīrs, tēvs un vecaistēvs

+

VOLDEMĀRS ARTŪRS APĪNIS

Dzimis 1924. gada 31. augustā Rudzātu pagastā, Latgalē,
miris 2012. gada 22. februārī Hinckley, Ohio

Dziļās sērās, mīlestībā un pateicībā viņu vienmēr atcerēsies
SIEVA VILMA, MEITA ZENTA, DĒLS ELMĀRS AR LINDU
MAZDĒLI ADAM AR AMY, CHRISTOPHER AR CATHERINE
RADI UN DRAUGI LATVIJĀ, AMERIKĀ UN AUSTRĀLIJĀ

Tev zeme bij svēta, kur piedzimi,
Un valoda mīla, ko runāji,
Tik tālos ceļos pagura kājas
Un svešā zemē apstājās sirds.

Dieva mierā aizgājusi

ZIGRĪDA SILVIJA KUDREŅICKA, dzim. LANDSMANIS

Dzimumsi 1936. gada 17. novembrī Jaungulbenē, Latvijā,
mirusi 2012. gada 6. jūlijā Pittsburgh, PA

Viņu dziļā mīlestībā un piemiņā paturēs
VĪRS ARNOLDS UN MEITA ELIZABETE AR VĪRU RICHARDU

*Teve zeme bija svēta, kur piedzima,
Teve valoda mīla, ko runāji,
Teve tālos ceļos pagura kājas
Un svešā malā apstājās sirds.*

Līdzjutība

Ar dziļām skumjām uzzinājām par ilggadējā Latvijas Goda konsula Alfreda Raistera aiziešanu mūžībā. Alfreds Raisters vienmēr ir bijis Latvijas patriots, gan strādājot neatkarīgās valsts radio, gan cīnoties par okupētās Latvijas valsts neatkarības atjaunošanu ASV, gan pildot Latvijas Goda konsula pienākumus Losandželosā. Alfredu vienmēr atcerēšos kā dzīvespriecīgu, darbaspējīgu personu, kas sniedza neatsveramu atbalstu Latvijas valstij savos Latvijas Goda konsula amata gados.

Latvijas vēstniecības Amerikas Savienotajās Valstīs vārdā izsaku vissirsnīgāko līdzjutību ģimenei un piederīgajiem.

Patiesās skumjās,
vēstnieks Andrejs Pildegovičs

Foto: www.bandagedear.com

No mums šķīries mūsu jaunības draugs

ILMĀRS PAUPE

Dzimis 1929. gada 6. aprīlī Liepājā,
miris 2012. gada 10. augustā Vilmingtonā, DE

Sirsnībā
VIJA MANGULE AR ĢIMENI
INDULIS UN RUTA LĀČI AR ĢIMENI
GITA PADEGS AR ĢIMENI
ANDRIS UN MĀRA PADEGI AR ĢIMENI

Izsakām līdzjutību
Andai Liberis,
māti VELTU LIBERIS
mūžībā aizvadot.

RADI LATVIJĀ

Mūsu Mamma, Vecmāmiņa un Vecvecmāmiņa

ANNA CERBULE, dzim. DOMBROVSKA

Dzimumsi 1925. gada 29. oktobrī Alūksnes rajonā, Latvijā,
mirusi 2012. gada 7. augustā Pensilvānijā, ASV

*Sirmā galva klusu liecas,
Svētā mierā aizmiegot,
Dvēsele sen ilgās tiecas
Tēva mājas iemantot.*

(Berta Dombrovska, Annas māte)

Mīlestībā piemin
ILZE, DACE UN KĀRLIS AR ĢIMENĒM

ZIGRĪDA KUDREŅICKA, dzimusi LANDSMANIS, atraitne OBREMSKI

* 1936. gada 17. novembrī Latvijā,
+ 2012. gada 6. jūlijā Pittsburghā, USA

Mūsu mīļā Zigrīdiņa aizsaukta zvaigžņu ceļos.

*Vairs tikšanās gaišuma nebūs,
ir atdots un paņemts viss.
No atmiņu avota dreb...
Dzer brīdis, sen aizšalcis.*

Skumjās piemin
VIJA UN ZINTA AR ĢIMENĒM

Dieva mierā aizgājusi

ZIGRĪDA KUDREŅICKA, dzimusi LANDSMANIS

Dzimumsi 1936. gada 17. novembrī Jaungulbenē,
mirusi 2012. gada 6. jūlijā Pitsburgā

*Augšā aiz zvaigznēm Tu gaismā reiz kļūsi,
Ko šeitān cerēji, sasniegts tur būs...*

Viņu mīļā piemiņā paturēs
PITSBURGAS DRAUDZE UN MĀCĪTĀJA

Mūžībā aizgājis mūsu

Fil! JURIS RENESLĀCIS

Dzimis 1925. gada 10. janvārī Rīgā,
miris 2012. gada 21. jūlijā Sundbyberg, Zviedrijā

Sērās pieminot
TERVETIAS FILISTRU BIEDRĪBAS KOPA ĀRZEMĒS

Sit tibi terra levis

Mana mīļā bērnības draudzene

Dr. ĒRIKA ŠMITS- ŠMITTERS-BURROUGHS

Dzimumsi 1919. gada 16. februārī Harbinā,
mirusi 2012. gada 22. jūnijā Floridā

Mīlestība nekad nebeidzas...

Viņu piemin
VĪRS TOMS, MAIGA, ABE

Mūžībā aizgājis

ALFREDS RAISTERS

Dzimis 1921. gada 20. aprīlī Rīgā,
miris 2012. gada 24. jūlijā Losandželosā

Viņu mīļā piemiņā paturēs
LETTONIAS DIENVIDKALIFORNIJAS KOPA

SPORTS

LATVIEŠU CENTRS GAREZERS

Futbols Gažzerā

GVV (Gažzera vasaras vidusskola) ceturtās nedēļas programmā svarīgu vietu ieņēma tradicionālā spēle: GVV pret Gažzera darbiniekiem. Spēle risinājās Erika Petersona laukumā 90 plūs

gradu karstumā. Bija jāpabrīnās par jauno spēlētāju fizisko izturību. Jaunieši demonstrēja labu saspēles tehniku, jo liela daļa spēlē amerikāņu futbola klubos un vidusskolās. Savukārt Darbi-

nieki izlidzējās ar fizisku spēku un ātrumu. Tomēr puslaika beigās pirmos vārtus gūst Ansis Amoliņš no GVV – 1:0.

Otrā puslaika sākumā rezultātu izlīdzina Eriks Dumpis no Darbiniekiem – 1:1. Spēles gaitā abām vienībām ir izdevība gūt vārtus, bet izcili darbojas vārtsargi – Kalvis Melbārdis no GVV un Andrejs Mantenieks no Darbiniekiem. Vienības vadītāja Ariana Daukša izdara taktiski pareizas spēlētāju maiņas un Dāvis Kārklīšs gūst pēdējos vārtus – 2:1 GVV labā.

Alberts Legzdīņš pasniedz GVV absolventa Daina Kalniņa dāvētas futbola bumbas Gažzera bērnu nometnes (GBN) vadītājam Ivetai Eilandei pirms spēles zēni pret meitenēm. Uzvarēja abi -1:1

Andris Berkolds laužas uz darbinieku vārtiem

GVV (Gažzera vasaras vidusskolas) futbola vienība 2012. gada vasarā. 1. rindā no kr.: A. Zemjāne (IV kl.), M. Lizīna (I kl.), D. Berkolds (GSS), A. Albertiņš (I kl.), K. Bērzkalna (II kl.), A. Zamura (I kl.), A. Puriņš (I kl.), P. VILLEMS (I kl.), M. Reineks (GSS) 2. rindā no kr.: K. Abuls (IV kl.), V. Veinberga (IV kl.), N. Keizers (IV kl.), K. Melbārdis (IV kl.), D. Kārklīšs (II kl.), A. Berkolds (III kl.), M. Grīviņš (GSS), M. Reineks (GSS), A. Daukša, vienības vadītāja (IV kl.)

Kopbilde no 24. jūlija spēles: GVV&GSS un Gažzera darbinieki. Kreisā malā tiesnesis A. Legzdīņš

Uzvar olimpiskie medaļnieki

Plūdmales volejbola sacensībās Polijā *Grand Slam* posmā pirmo vietu iecīnīja Latvijas duets Mārtiņš Pļaviņš/Jānis Šmēdiņš. Astotdaļfinālā viņi ar rezultātu 2:0 pārlicināši pieveica vāciešus Kaju Matisiku un Aleksandru Valkenhorstu, kuŗiem turnīrā ticis 17. numurs, pēc tam ar 2:0 revanšējās par zaudējumu Londonas Olimpisko spēļu vicečempioniem Alisonam Čeruti un Emanuelam Regu no Brazīlijas. Pusfinālā mūsu volejbolisti ar 2:1 uzvarēja Pekinas Olimpisko spēļu čempionus Todu Rodžersu un Filipu Dalhauzeru no ASV, kuŗiem turnīrā bija ceturtais numurs.

Finālspēlē Londonas Olimpisko spēļu bronzas medaļu laureāti Pļaviņš/Šmēdiņš ar rezultātu 2:0 (21:19, 22:20) pārspēja austriešus Klemensu Dopleru un Aleksandru Horstu.

Airētājiem – junioru sudrabs

Latvijas puīšu pārairu divnieks **Krišs Kalniņš un Gints Zunde** izcīnīja otro vietu pasaules junioru meistarsacīkstēs airēšanā A finālā. Izšķirīgajā braucienā Latvijas duets distanci veica sešs minūtēs un 35,31 sekundē. No uzvarētājiem Vācijas sportistiem Kalniņš/Zunde atpalika par 2,35 sekundēm, bet trešajā vietā palikušos šveiciešus apsteidza par vairāk nekā divām ar pusi sekundēm.

Ātrāk par astoņām minūtēm

Latvijas meistarsacīkstes vieglatlētikā piedalījās vairāki Londonas Olimpisko spēļu dalībnieki. Augstvērtīgāko rezultātu 3000 m skrējienā sasniedza **Dmitrijs**

Jurkevičs, par 6,05 sekundēm labojot triatlonistam Mārtiņam Alksnim kopš 2000. gada piederošo valsts rekordu 3000 m skrējienā -7:54,83. Alksnis pirms divpadsmit gadiem Polijas galvaspilsētā Varšavā distanci veica 8:00,88 minūtēs, bet Jurkevičs spēja izkriet no astoņām minūtēm. Londonā Jurkevičs 1500 m skrējienā finišēja 25. vietā.

Dmitrijs Jurkevičs

Latvijas šķēpmetējs **Vadims Vasiļevskis** un tāllēcēja **Ineta Radēviča** izcīnīja piektās vietas *Diamond League* posma sacensībās Stokholmā. Vasiļevskis labākajā mēģinājumā sasniedza rezultātu 79,34 m. Par posma uzvarētāju kļuva somis Tero Pitkemeki – 86,98 m. Radēvičas rezultāts – 6,65 m. 3000 m šķēršļu skrējienā **Polina Jeļizarova** ierindojās devītajā vietā – 9:39,77. Uzvarēja Londonas Olimpiskās spēļu čempione Jūlija Zaripova no Krievijas, uzstādot jaunu sezonas labāko rezultātu pasaulē – 9:5,02.

Laura Ikauniece uzvarēja 100 m skrējienā – 11,98, **Sinta Ozoliņa-Kovala** – šķēpa mešanā – 59,60.

Londonas Olimpiskās spēles skatījušies 71,9% Latvijas iedzīvotāju

Pēc biznesa portāla *Nozare.lv* pētījumu aģentūras *TNS* datiem, kādu no vasaras olimpisko spēļu programmām – sporta spēļu pār-

raides, dienasgrāmatas, olimpiskās ziņas un citas pārraides – un to atkārtojumus Latvijas televīzijas (LTV) kanālos LTV1 un LTV7 laikā no 27. jūlija līdz 12. augustam kopā redzējuši 71,9% jeb 1 459 300 Latvijas iedzīvotāju, kas vecāki par četriem gadiem. Vasaras olimpisko spēļu atklāšanu Londonā tiešraidē kanālos LTV1 un LTV7 kopā redzējuši 20,6% jeb 417 100 Latvijas iedzīvotāju, kas vecāki par četriem gadiem. Savukārt olimpisko spēļu nobeiguma ceremoniju kopumā skatījušies 15,1% jeb 305 600 Latvijas iedzīvotāju.

LTV7 skatītākais sporta veids starp vasaras olimpiskās spēļu pārraidēm bija BMX ritenbraukšana, kuŗu vidēji vērojuši 5,8% jeb 118 600 Latvijas iedzīvotāju, kas vecāki par četriem gadiem. Otrā vietā ierindojušās vieglatlētikas pārraides, kuŗas vērojuši vidēji 3,9% jeb 79 100 skatītāju. Trešajā vietā bija svarcelšanas pārraides, kuŗas vērojuši vidēji 3,2% jeb 65 800 Latvijas iedzīvotāju. Plūdmales volejbola spēli starp Latviju un Nīderlandi, kuŗā Latvijas pārstāvji Mārtiņš Pļaviņš un Jānis Šmēdiņš izcīnīja bronzas medaļas, kanālā LTV7 vērojuši vidēji 11,2% jeb 226 700 skatītāju. Savukārt BMX ritenbraukšanas finālsacensības, kuŗas Māris Štrombergs izcīnīja zelta medaļu, vērojuši vidēji 8,2% jeb 167 200 Latvijas iedzīvotāju.

Latvijas karogs izsolē

Londonas Olimpisko spēļu oficiālajā izsolē bija iespējams iegādāties Latvijas karogu, kuŗu atklāšanas ceremonijā ienesa Latvijas plūdmales volejbolists Mārtiņš Pļaviņš. Spēļu izsolē varēja nopirkt visu valsts karogus, kuŗi bija redzami atklāšanas ceremonijā, kā arī lāpas, olimpisko simboliku un basketbola groza stipu, kuŗa tika izmantota turnīra finālā.

Latvijas karogu par 1550 sterliņu mārciņām (1385 latiem) nopirka izsoles dalībnieks ar segvārdu *Joseph*.

Londonas Olimpisko spēļu vērtējums

Latvijas Olimpiskās komitejas prezidents Aldons Vrubļevskis TV raidījumā *Labrit, Latvija!* uzsvēra, ka mūsu olimpieši Londonā startējuši godam. Par augsta līmeņa rādītāju viņš novērtēja to, ka viena ceturta daļa dalībnieku iekļuvusi olimpisko spēļu fināla pirmajā desmitniekā. Latvijai individuālajos sporta veidos esot ļoti daudz talantīgu cilvēku un pietiekami kvalificēti treneri, kas spēj sagatavot meistarīgus sportistus. Liela daļa no komandas dalībniekiem bijuši olimpisko spēļu debitanti vecumā līdz 24 gadiem, tāpēc esot labas perspektīvas arī nākotnes startiem.

Aizvadītajā Olimpiādā Latvija izcīnīja divas godalgas. Zelta medaļu BMX ritenbraukšanā izcīnīja Māris Štrombergs, kļūstot par divkārtēju olimpisko čempionu, pie bronzas tika plūdmales volejbolisti Mārtiņš Pļaviņš un Jānis Šmēdiņš. Ceturto vietu izcīnīja tāllēcēja Ineta Radēviča, septīto – svarcēlājs Artūrs Plēsnieks, astoto – modernās piecīņas pārstāve Jeļena Rubļevska un šķēpmetēja Madara Palameika, devīto – septiņcīņiece Laura Ikauniece un plūdmales volejbola duets Aleksandrs Samoilovs/Ruslans Sorokins.

Sportistu prēmijas

Rīgas dome paziņojusi, ka naudas balvas saņems četri sportisti, kas sasnieguši augstus rezultātus Londonas Olimpiskajās spēlēs, kā arī viņu treneri. Kopumā pašvaldība naudas balvām piešķirs 20 000 latu.

Par bronzas medaļu plūdmales volejbolā ar 4000 latu lielu naudas balvu tiks apbalvots Mārtiņš

Pļaviņš, ar tik pat lielu – viņa treneris Aigars Birzulis. Tikpat lielu naudas balvu viņa komandas biedram Jānim Šmēdiņam kā kuldīdzniekam izmaksās Kuldīgas pašvaldība.

Otrs volejbolistu duets Aleksandrs Samoilovs un Ruslans Sorokins, kā arī viņu treneris Genādijs Samoilovs par izcīnīto devīto vietu saņems 2000 latu katrs.

Par astoto vietu modernajā piecīņā ar 2000 latu lielu naudas balvu Rīgas dome apbalvos Jeļenu Rubļevsku un trenerus Michailu Jefremenko un Isaku Navruzovu.

Līdzvērtīgi apbalvojumi tiks piešķirti arī par augstiem sasniegumiem Paraolimpiskajās spēlēs.

Ritenbraukšana

Latvijas ritenbraucējs **Andžs Flaksis** izcīnīja sudraba medaļu Eiropas U-23 meistarsacīkstēs Nīderlandē. 172 km distances finišā viņš tikai par vienu sekundi atpalika no slovēņa Jana Tratnika.

Basketbols

Sācijas Eiropas basketbola meistarsacīkšu kvalifikācijas turnīrs vīriešiem. Latvijas izlases grupā vēl ir Gruzijas, Nīderlandes, Rumānijas un Bosnijas un Hercegovinas vienība. Pirmajā spēlē izbraukumā mūsējie ar 84:87 savā sacensībā zaudēja Bosnijas un Hercegovinas valstsvienībai. Rezultatīvākais Latvijas izlasē ar 18 gūtajiem punktiem bija Jānis Strēlnieks.

Futbols

Gatavojoties Pasaules kausa izcīņas kvalifikācijas turnīram futbolā, Latvijas izlase pārbaudes spēlē izbraukumā zaudēja Melnkalnes vienībai – 0:2 (0:1). Šajā spēlē Latvijas valstsvienībai nepalīdzēja izlases kapteinis Kaspars Gorkšs, Aleksandrs Cauņa. Viņi guvuši savainojumus.

P. Karlsons